

ಮೂಡಲ ವೈಭವ

(ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಪ್ರಬಂಧಗಳು)

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮೂಡಲ ವೈಭವ

(ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಪ್ರಬಂಧಗಳು)

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಜಿ. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೨

MOODALA VAIBHAVA - A collection of Seminar Articles. Edited
by Dr. G.R.Tippeswamy. Published by Karnataka Janapada
Yakshagana Academy, Nrupathunga Road, Bangalore - 560 002
Pages 81 + XII

© ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : 1998

ಬೆಲೆ ರೂ. 25/-

ಕರ್ನಾಟಕ
ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣ

ಆಬ್ಬಾಕಸ್

ಬಸವೇಶ್ವರನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-79

ದೂ : 3482666

ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಪೂರ್ವ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆಯ್ದು ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಮೇಳವನ್ನು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ; ಈ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೈ ಬಾರದ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆ ಅರಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಕಲಾಮೇಳಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಸಹ ನಡೆಸಿ ಜಾನಪದ ಅಸಕ್ತರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಿಂತನ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವಾಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಆದರೆ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಭೇದಗಳು ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಘಟಕಕ್ಕೂ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಘಟಕಗಳಿಗೂ ಜಾನಪದ ಮೂಲ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಸಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಇಂದು ಜಾನಪದದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳು ತಮ್ಮ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಜಾನಪದದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯದ ಆಗೋಚರ ಮುಖಗಳು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಳಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ 1995ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 30 ಮತ್ತು 31ರಂದು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲಾ ಜನಪದ ಕಲಾಮೇಳ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಜಾನಪದವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಡೆದ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಕಲಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಡೆಸುವ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೃತಿ ಈ “ಮೂಡಲ ವೈಭವ”. ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣಗಳು ಸೇರಿ 14 ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿವೆ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು, ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು, ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಭಾಷಾ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಗಾರುಡಿಗರು, ಮಾಸ್ತೀಕರು ಮುಂತಾದ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕ್ಷೇತ್ರಾಧಾರಿತವಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಪ್ರಬಂಧಕಾರರು, ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನನಿಲತೆಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಸಾಮಗ್ರಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಒಳನೋಟ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಸಂಗಮಗೊಂಡಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎನ್ನಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಜಾನಪದವನ್ನು ಕುರಿತ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಟ್ಟ ಮಾಡಲಬಾರಿಗೆ ಬೆಳಕು ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವರವರ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು

ಹಾಕಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಎಷ್ಟು ವಿಫಲವಾದ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿ ದೊರೆಯಬಲ್ಲವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇವು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ. ಇಂಥ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ದುಡಿದ ನಮ್ಮ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯರಾದ ಡಾ:ಜಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಅಂದು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ. ಟಿ.ಎಸ್. ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ಮಿತ್ರರಾದ ಡಾ: ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಮಿತಭಾಷಿಗಳು ಗಂಭೀರ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರೂ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ದುಡಿಯುವ ಸ್ವಭಾವದವರು. ಈ ವಿಚಾರಸಂಕರಣಗಳ ವಿಷಯಗಳ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಮೆರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಅಬ್ಯಾಕಸ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಅವರಿಗೆ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ನೆನಕೆಗಳು. ಜಾನಪದ ಓದುಗರು ಇಂಥ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಓರೆ ಕೋರೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

ದಿನಾಂಕ:2-3-98

ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ: ಎಚ್.ಜಿ. ಲಕ್ಷ್ಮಣಗೌಡ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

ಯಾವುದೇ ನಾಡಿನ ಬದುಕಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಜನರ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಪರಿಸರದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಿವೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವಿದೆ. ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಚಿನ್ನ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕಣಜ ಬತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗಿರುವುದುಂಟು. ಜೊತೆಗೆ ಕಲಾವಿದರ ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೆ ದೀರ್ಘ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುವ ವ್ಯಾಪಕಹಂತವನ್ನು ನಾವು ತಲುಪಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಲೆಗಳಂತೂ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗತೊಡಗಿವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಪದಕಲೆಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅವಕೃಪೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಜನಮನದಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿರುವ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು, ಜಾನಪದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಇಂದು ಉಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಆಶಯದಿಂದಲೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಕೋಲಾರ, ಮುಳಬಾಗಲು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸಮಿತಿ - ಇವುಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ 'ಅಂಜನಾದ್ರಿ' 'ಮೂಡಲಬಾಗಿಲು' - ಎಂದೆಲ್ಲ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮುಳಬಾಗಲಿನಲ್ಲಿ 'ಮೂಡಲ ವೈಭವ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ 95 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 30,31ರಂದು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲಾ ಜನಪದ ಕಲಾಮೇಳ ಮತ್ತು ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಜನಪದ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಈ ಪರಿಸರದ ಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಚಿಂತನೆ ನಡೆದ ಎರಡೂ ದಿನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಂಗಮ್ಮ ಸಿ. ಮುನಿಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಿದರು. "ಜೀವನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಜನಪದ ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ಕಲೆ, ಕತೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಂಕೇತಗಳಾಗಿವೆ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಹಳೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದೂರದರ್ಶನ ಮೊದಲಾದ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವ ಮುನ್ನ ಆ ಹಳೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿರುವ ಟಿ.ಎಸ್.ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯವರು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಜನಪದ ಕಲಾ ಮೇಳ, ಪ್ರವಾಸಿ ಉತ್ಸವ, ವಾದ್ಯ ಪರಿಕರಗಳ ವಿತರಣೆ - ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯೂ ಇದರ ಜೊತೆ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಸೇರಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ - ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ದನಿಗೂಡಿಸಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಹಾಡುತ್ತಾ ಸಂತೋಷಪಡಲು ಕಾರಣವಾದವು.

ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿ. ಮುಳಬಾಗಿಲು ನಿಜವಾಗಲೂ ಮೂಡಲಬಾಗಿಲು. ಇಲ್ಲಿದೆ ವೈಭವವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿ” ಎಂದು ಶ್ರೀಮತಿ ಮಂಮ್ಮ ಸಿ.ಮುನಿಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ: ಹೆಚ್.ಜಿ.ಲಕ್ಷ್ಮಣಗೌಡ ಅವರು ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾ, ‘ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಚಿನ್ನದ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೇಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಚಿನ್ನದ ಬರವಣಿಗೆ ಗಾರಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಕನ್ನಡ ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಈ ನೆಲೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸೂರ್ಯ ಆಗಮಿಸುವುದು ಮೂಡಲಬಾಗಿಲಿನಿಂದ. ಅಲ್ಲಿದೆ ಬೆಳಕು ಬಂದು ಕತ್ತಲು ಓಡುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಡಿ.ವಿ.ಗುಂಡಪ್ಪ, ಡಾ:ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಬರವಣಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಜನರ ಅಂತರಂಗದ ಕತ್ತಲನ್ನು ಓಡಿಸುವಂಥದ್ದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಅಕಾಡೆಮಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು. ಕಾಲ ಬದಲಾಗಿ ಹಳಗಾಡಿನ ಕಲೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲದೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿವೆ. ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ, ದೇವರ ಪ್ರೀತಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡ ಕಲೆಗಳು. ದೇವರ ಉತ್ಸವ, ಜಾತ್ರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಇಂಥವುಗಳು ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಹೊರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಇವತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಳ ವಸ್ತುವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಸಂಶೋಧನೆಯ ಆಕರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿದೇಶೀಯರು ಇಂದು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಕಾಶವಾಣಿ, ದೂರದರ್ಶನ ಕಲಾವಿದರುಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಗಾಯಕರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕೆಲಸ, ದಾಖಲಿಸುವ ಕೆಲಸ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಕಲಾವಿದರ ಸಂಘಟನೆ -ಎರಡೂ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ” ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಮುಳಬಾಗಿಲು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಸಿ.ವಿ.ಗೋಪಾಲ್ ಅವರು ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿ ‘ಮುಳಬಾಗಿಲು ಅಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿ ಸ್ಥಳ. ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೂ ಜಯವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲಿದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಸದರೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಜನರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತದೆ. ನಾವು ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾಗ ತಮಟೆಯ ಗತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಅಂಥ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದೇವೆ’ ಎಂದರು. ಮುಳಬಾಗಿಲು ತಾಲ್ಲೂಕು ಶಾಸಕರಾದ ಆರ್.ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿ ಹಿಂದೆ ಇಡೀ ದಿನವೆಲ್ಲ ಆಯಾಸಪಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಲು ನೃತ್ಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಟಿ ಮಾಡುವಾಗ ಬರುವ ಸಂಗೀತದ ಇಂಟಿನ ಮುಂದೆ ಹೇಮಮಾಲಿನಿ ಡ್ಯಾನ್ಸ್, ಸಂಗೀತ ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ಕಲೆ ಹೇಗೆ ಕಲಿತರು? ಅವರಿಗೆ ಗುರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಂತದ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಅವರು ಕಲಿತರು. ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ಇಂಪಾದ ಹಾಡು ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಶ್ರಮವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಣಸೆಮರದ ಕಾಯಿ ಕೀಳುವಾಗ ಯಾಲಪದ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ತಾನಿರುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಮರೆತು, ಇವೆಲ್ಲ ಸ್ವಂತ ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ

ಬಂದಿರುವಂತಹವು. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಸಂತೋಷ, ಸಂಭ್ರಮ, ಆಂಗ್ಲ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮುಳಬಾಗಲು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಕೆ.ಬಸವಯ್ಯ, ತಹಸೀಲ್ದಾರ್ ಎಸ್.ಎನ್.ರಾಮೇಗೌಡ, ಕ್ಷೇತ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಲಿಂಗಮಹಂತು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸದಸ್ಯರಾದ ದುರುಗಮ್ಮ ಇವರುಗಳು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ಕಲಾವಿದ ರಾಜಣ್ಣನವರು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಹಾಡಿದರು. ಕೋಲಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಟಿ.ಎಸ್.ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯವರು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯರಾದ ಡಾ.ಜಿ.ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಕಹಳೆ ಊದುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಯಿತು.

ಉದ್ಘಾಟನೆಯ ನಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ತಂಡಗಳಿಂದ ತಮಟೆ ವಾದನ, ವೇಣುನೃತ್ಯ ಸೋಬಾನೆ ಪದ, ಮುಖವೀಣೆ, ಅರೆವಾದ್ಯ, ಕಾವಡಿ ನೃತ್ಯ, ಕೇಳಿಕೆ-ಮಾದಲಾದ ಕಲೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಜರುಗಿತು. 31ರಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10 ಗಂಟೆಗೆ ಅಂಜನೇಯ ದೇವಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕಲಾವಿದರ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಗರದ ಪ್ರಮುಖ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳಬಾಗಲು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಸಿ.ವಿ.ಗೋಪಾಲ್, ಕ್ಷೇತ್ರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಲಿಂಗಮಹಂತು, ತಹಸೀಲ್ದಾರ್ ಎಸ್.ಎನ್.ರಾಮೇಗೌಡ, ಕೋಲಾರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಟಿ.ಎಸ್.ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಡಾ.ಜಿ.ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಜನಪದ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಈ ಪರಿಸರದ ಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಚಿಂತನೆ ಈ ಎರಡೂ ನಡೆಯಿತು. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೆನಿಸಿತು. ಕಲಾಮೇಳದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜರುಗಿದ 'ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾನಪದ', 'ಜನಾಂಗೀಯ ಅಧ್ಯಯನ' ಮತ್ತು 'ಸಂವಾದ' ಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಯಿತು. ಆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕಲಿತಗೊಂಡಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಹರ್ಷವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲಾಮೇಳ ಮತ್ತು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಜರುಗಿರುವುದು ಇದೇ ಪ್ರಥಮ. ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇದೇ ಪ್ರಥಮ. ಹಾಗಾಗಿ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾನಪದ ಇತಿಹಾಸದ ಮೇಲೆ ಈ ಕೃತಿ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಇಂಥದೊಂದು ಕೃತಿ ಹೊರಬರಲು ಕಾರಣರಾದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಎಚ್.ಜಿ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ಣಗೌಡ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

- ಡಾ|| ಜಿ. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ

ಪರಿವಿಡಿ

ಆಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

೧.	ತೇರಹಳ್ಳಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜಾನಪದ - ಎನ್. ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ	1
೨.	ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು - ರಂಗಾರಡ್ಡಿ ಕೋಡಿರಾಂಪುರ	12
೩.	ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ - ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ	16
೪.	ಜಾನಪದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು - ಡಾ.ವಿ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ	19
೫.	ಬಯಲಾಟದ ಹಳಮೆ (ಆಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ) - ಬಿ.ವಿ.ದ್ವಾರಗಂಗಯ್ಯ ಕಂಬಾಳು	25
೬.	ಗಾರುಡಿಗರು - ನರಸಿಂಹೇಗೌಡ ನಾರಣಾಪುರ	33
7.	ಮಾಸ್ತೀಕರು - ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಕೋಲಾರ	48
೮.	ಜನಾಂಗೀಯ ಆಧ್ಯಯನ (ಆಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ) - ಪ್ರೊ. ಎ.ಬಿ.ಬಸವರಾಜು	59
೯.	ದ್ವಿ ಭಾಷಾ ಜಾನಪದ ಸ್ವರೂಪ - ವಿ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಂಗಲಿ	63
೧೦.	ಆತ್ಮ ಬಿಚ್ಚುಕು ಬೇಕಿದ್ದಾಳೆ - ಸ.ರಘುನಾಥ್	67
೧೧.	ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯವೇ ನಡೆದಿಲ್ಲ - ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಅಕ್ಷೀನಾರಾಯಣ	70
೧೨.	ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಎಲೆಬುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವುದು - ಹ.ವೆಂ. ವೇಣುಗೋಪಾಲ	73
೧೩.	ಅಪರೂಪದ ಕಲೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ - ಟಿ.ಎಸ್.ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ	76
೧೪.	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾನಪದ : ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಲುಗಳು (ಆಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ) - ಪ್ರೊ. ಶಿವರಾಮಯ್ಯ	78

ತೇರಹಳ್ಳಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜಾನಪದ

- ಎನ್. ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ

ತೇರಹಳ್ಳಿ ಎಂಬುದು ಕೋಲಾರದ 'ಅಂತರಗಂಗೆ' ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ. ಈ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ 'ಶತಶೃಂಗ ಪರ್ವತ' ವೆಂತಲೂ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶತಶೃಂಗಪರ್ವತವು ಪಾಂಡವ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಕೋಲಾರದ 'ಶತಶೃಂಗ ಪರ್ವತ'ದ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಪಾಂಡವರ ಕತೆಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಪೌರಾಣಿಕ ಐತಿಹ್ಯಗಳಲ್ಲದೆ, ಗಂಗ, ಚೋಳ ಹಾಗೂ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ಆಳಿದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಐತಿಹ್ಯ ಮತ್ತು ಕುರುಹುಗಳು ಈ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿವೆ. ಇಂತಹ ಮಹತ್ವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 'ಅಂತರಗಂಗೆ' ಪರ್ವತ, ಪೂರ್ವ ಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಚಿತ್ತೂರು ವಲಯದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಇವು ಪೂರ್ವ - ಪಶ್ಚಿಮವಾಗಿ 'ಕೋಲಾರ'ದಿಂದ 'ನರಸಾಪುರ'ದವರೆವಿಗೂ, ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರವಾಗಿ 'ವಕ್ಕಲೇರಿ'ಯಿಂದ 'ಹೊಗರಿ' ಯವರೆವಿಗೂ ಸುಮಾರು 15ಕಿ.ಮೀ. ಗಳ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಈ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆ ಜನ ವಾಸ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ತೇರಹಳ್ಳಿ, ಶಿವಗಂಗೆ, ಕುಪ್ಪಹಳ್ಳಿ, ಪಾಪರಾಜನಹಳ್ಳಿ, ಕೆಂಚೇಗೌಡನೂರು, ಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಹೂವಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಏಳು ಹಳ್ಳಿಗಳಿದ್ದವಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಏಳುಗಾರು ಬೆಟ್ಟವೆಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಆದರೆ, ಈಗ ಹೂವಳ್ಳಿ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ಉಳಿದಂತೆ ಆರು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಇವೆ. ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಪ್ಪಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಶಿವಗಂಗೆ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಪಾಪರಾಜನ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರೇ ಈ ಎರಡು ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಂತೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ತೀರ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ದುರ್ಗದ ಕೆಳಗೆ ಚಿಕ್ಕಮಾಸ್ತಿ, ದೊಡ್ಡಮಾಸ್ತಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಹಳ್ಳಿಗಳಿದ್ದುಂಟು, ಅಲ್ಲಿ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ತೇರಹಳ್ಳಿ ಅಪ್ಪಣ್ಣನಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿದ್ದವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಕುರುಹು ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಹೊಲ ಇದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅಂತರಗಂಗೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಏಳು ಹಳ್ಳಿಗಳಿದ್ದವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

'ತೇರಹಳ್ಳಿ'ಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜಾನಪದವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯಕವಾದವರೆಂದರೆ, ತೇರಹಳ್ಳಿಯ 95ವರ್ಷಗಳ ವಯೋವೃದ್ಧರಾದ 'ಅಪ್ಪಣ್ಣ' ಮತ್ತು ಸುಮಾರು 80 ವರ್ಷಗಳ ವಯೋವೃದ್ಧರಾದ ಪಾಪರಾಜನ ಹಳ್ಳಿಯ 'ಕುಂಟಪ' ಎಂಬುವವರು. ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದಂತೆ ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರಿನವರು ಮತ್ತಾರು ಇಲ್ಲ. ತೇರಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಹಳ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಪೌರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಯಾವ ಹೆಸರಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಾರದಿದ್ದರೂ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕಾಲದಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ತೇರಿಂದಾಗಿ ಈ ಹಳ್ಳಿಗೆ 'ತೇರಹಳ್ಳಿ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿತೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

1. ಗೌರಿಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ :- ಈ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ, "ಗೌರಿಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ" ಎಂಬ ಒಂದು ಶಿವದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಕತೆ ಹೀಗಿದೆ : ಹಿಂದೆ ಅಮರ ಶಿಲ್ಪಿ ಜಕಣಾಚಾರಿ ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಗೆ ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ರಾಜನಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನಂತೆ. ಅಂತೆಯೇ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಬೇಕಾದರೆ, ಕಾಗೆಯೆಂದು ಕಾವ್--ಕಾವ್--ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡಿತಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಇನ್ನೇನು ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಜಕ್ಕಣ್ಣ ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಉಳಿಸುತ್ತಿಗೈಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ ಇಳಿದುಬಿಟ್ಟನಂತೆ. ತದನಂತರ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಬೆಳಕೇ ಆಗದೆ ಆಗ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತಗೊಂಡ ಆತ 'ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕಾಗೆಗಳ ಸಂತತಿ ಇಲ್ಲವಾಗಲಿ' ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟನಂತೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಊರಿನ ಜನರ ನಂಬಿಕೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಈ ದೇವಾಲಯ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗೃಹದ ಭಿತ್ತಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಾಚೀನ ತಮಿಳು ಲಿಪಿ ಶಾಸನಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಇದು ಚೋಳರ ಕಾಲದ ದೇವಾಲಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದಾದರೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ಕಾಲದ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದ್ದು, ತದನಂತರ ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ದೇವಾಲಯದ ಆರನಿರ್ಮಿತ ಪ್ರಾಕಾರ, ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪ ಹಾಗೂ ರಾಜಗೋಪುರವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಕೋಲಾರದ 'ಸೋಮೇಶ್ವರ' ದೇವಾಲಯದಂತೆ, ಇಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯವೂ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೋಲಾರದ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ತಿಯಾದ ನಂತರ ತೇರಹಳ್ಳಿಯ ಗೌರಿಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗಿತ್ತಿ ಕೊಂಡುದಲ್ಲದೆ, ಸುಂದರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪ, ಪ್ರಾಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜಗೋಪುರ ನಿರ್ಮಾಣದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಾಗಲೇ ಶತ್ರುರಾಜರ ಧಾಳಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಲ್ಲ.

2. ಅಂತರಗಂಗೆ :- ಕೋಲಾರದ ವಿಶೇಷತೆ ಏನೆಂದು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ "ಅಂತರಗಂಗೆ"ಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನಿಲ್ಲದೆ ಬಸವನ ಹೊಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ, ಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಬರುತ್ತೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಭಕ್ತಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕೌಶಲದೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ "ಅಂತರಗಂಗೆ" ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಕಾಣಿಕೆಯೆಂತು ಸರಿ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಹೀಗಿವೆ. ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ನೀರು "ಅಂತರಗಂಗೆ" ಶಿವ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಹರಿದುಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ, ಈ ದೇವಾಲಯವು ಪಾಂಡವರ ಕಾಲದ್ದೆಂದು ಇಲ್ಲಿನ ಜನರ ನಂಬಿಕೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಕತೆ ದೇವಾಲಯದ

ಅರ್ಚಕರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದುದು ಹೀಗೆ! ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಮುಚುಕುಂದ ಎಂಬ ಮುನಿಯು ಇಲ್ಲಿನ ಶಿವನ ಮಜ್ಜನೆಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಪವಿತ್ರ ದೇವಗಂಗಿಯನ್ನು ತಂದು ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜನೆ ಮಾಡಿಸಿ ಪೂಜಾವಿಧಿಗಳ ನಂತರ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಆತನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಶಿವ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿನ ಪವಿತ್ರ ದೇವ ಗಂಗಿಯನ್ನು ಈ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶಿವಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಸಿದನಂತೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ಪವಿತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ 'ಅಂತರ ಗಂಗೆ' ಎಂದೂ ಇಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ 'ಕಾಶಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ' ಎಂದೂ ಹೆಸರಾಯಿತಂತೆ.

3. ಮುನೇಶ್ವರನ ಗುಡಿ :- ತೇರಹಳೆಯ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿರುವ ಮುನೇಶ್ವರನ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗುಡಿ ಇದೆ. ಗುಡಿಯ ಒಳಗಿನ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆಗೂದಲು ಕೆದರಿದ ಮನುಷ್ಯನ ಆಕಾರದ ಕೆತ್ತನೆ ಇದೆ. ಸ್ಥಳೀಯರು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿ ಈ ಗುಡಿಗೆ 'ಮುನೇಶ್ವರನ ಗುಡಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ತಲೆಮುಡಿ ತೆಗೆಯುವ ಸಾಂಗ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ ಕೋಳಿ, ಕುರಿ, ಮೇಕೆಗಳನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಂಗ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಈಗಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಈ ಗುಡಿಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲು ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೋದರೆ ಒಂದು ಬಂಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು, ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ಅಗಲ ಏಳೆಂಟು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಒಂದು ಸೇತುವೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಹಾಸಿದೆ. ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಈ ಸೇತುವೆ ಹಾಸುಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಬೋರಲು ಮಲಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ದೇಹವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಜರುಗಿಸಬೇಕು (ಜರುಗಬೇಕು) ಮೇಲೆ ಏಳಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಎರಡು ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬೃಹದಾಕಾರವಾದ ಬಂಡೆ ಇದೆ. ಹಾಸುಗಲ್ಲಿನ ಕೆಳಗಡೆ ಎರಡು ಬಂಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ದೊಡ್ಡ ಕಂದರ ಇದೆ. ಆಯತಪ್ಪಿ ಈ ಕಂದರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಅಡಿ ಅಳದಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಕಂದರದಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲು ಮುರಿದುಕೊಂಡು ಇಕ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವರು ಈ ಕಂದರವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗಲು ಹೆದರುತ್ತಾರೆ.

ಕಂದರವನ್ನು ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆ ಬಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಮತ್ತು ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಬಂಡೆಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ಅಡಿ ಅಗಲಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಮೂರು ಅಡಿ ಅಂತರದ ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇದರ ಮುಂದೆ ಆಧುನಿಕ ಏರ್ ಕಂಡಿಷನರ್ ಏನೇನೂ ಅಲ್ಲ.

ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಬೃಹದಾಕಾರವಾದ ಬಂಡೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ವಿಚಿತ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೊರೆದಿರುವ ಒಂದು ಕಲಾಕೃತಿ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾವ ಆಯುಧದಿಂದ ಹೀಗೆ ಕೊರೆಯಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಂಡೆಗೆ ಒಳಗಡೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನು ತೂರುವಷ್ಟು ಒಂದು ಕುಳಿ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಂಡೆಯ ಒಳಗಡೆ ತೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಬ್ಜಮನುಷ್ಯರು ನಿಲ್ಲಬಹುದು. ಇಂತಹ ಕೈತೂರಿಸುವ ಕುಳಿಗಳು ಮೂರ್ನಾಲ್ಕು ಇವೆ. ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಆಡಿಸಿದ ಅನುಭವ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಬಂಡೆಯ ಮೂಲಕ ತೂರಿ ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರಿದ. ಆಗ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಕುಳಿ ಇದು ಎಂಬ ಐತಿಹ್ಯ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಈ ಕುಳಿಯ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅರಿಸಿಣ ಕುಂಕುಮ ಇಟ್ಟು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ರೂಢಿ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರು ಹರಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತವೆಯೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಲ್ಲಿದೆ.

4. ಬೊಮ್ಮೆ ಕಲ್ಲು, ಜಂಗಮ ಗವಿ :- ಈ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸುಮಾರು ದೂರಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ 'ಬೊಮ್ಮೆ ಕಲ್ಲು' ಮತ್ತು 'ಜಂಗಮ ಗವಿ' (ಗುಹೆ) ಎಂಬ ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಇದೂ ಸಹ ತೇರಹಳಿಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಶಿಖರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಬೊಮ್ಮೆಕಲ್ಲು, ಬೊಂಬೆಯ ರೀತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ಈ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಬೊಮ್ಮೆಕಲ್ಲು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದೇ 'ಜಂಗಮ ಗವಿ'. ಇಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ವಾಸಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಜಾಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಬೃಹದಾಕಾರದ ಬಂಡೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಏಕಾಂತ ಕೋಣೆ, ಹಜಾರ, ನಡುಮನೆ, ಅಡಿಗೆ ಮನೆ ಹೀಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಳಲಾಗಿ 'ಆ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಯ್ಯ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಜಂಗಮ ಗವಿ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಜಂಗಮ ಎನ್ನುವ ಪದ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದಾದರೂ, ಗವಿಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾತ್ರ ಕ್ರಿ.ಶ. 2-3 ನೇ ಶತಮಾನದ್ದು ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಈ ಗವಿಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ, ಸುಮಾರು 20 ಅಡಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸಮತಲವಾದ ಬಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒರಳು ಸಹ ಇದೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಅಂತರಗಂಗೆ, ತೇರಹಳ್ಳಿ, ಮುನೀಶ್ವರ ಗುಡ್ಡ, ಜಂಗಮಗವಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಹತ್ವ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ನನ್ನ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಕಂಡುಬಂದ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ, ಈ ಅಂತರಗಂಗೆ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುಚಕುಂದ ಎಂಬ ಮುನಿಯು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಶಿವನೊಲುಮೆಯಿಂದ ಕಾಲಿಯ ಪವಿತ್ರ ದೇವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಶಿವ ಸಾನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಸಲು ಕಾರಣನಾದ ಎಂಬ ಜನಪದ ಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪುರಾಣ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಐತಿಹ್ಯ ಮತ್ತು ಕುರುಹು ಇವುಗಳ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳ ಶೋಧನೆಗೆ ಇಂಬು ನೀಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ.

ತೇರಹಳಿಯ 'ಗೌರಿಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ' ಮೂಲ ನಿರ್ಮಾಣದ ದೇವಾಲಯ ಕ್ರಿ.ಶ. 2 ಅಥವಾ 3ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿರಬಹುದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಬಲವಾದ ಆಧಾರ ವೆಂದರೆ ದೇವಾಲಯದ ಪೂರ್ವದ ಪ್ರವೇಶ ಬಾಗಿಲಿನ ಮುಂದೆ ಗಂಗರ ರಾಜಲಾಂಛನವಾದ, ಎರಡು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಛತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ನಿಂತಿರುವ ಎರಡು ಆನೆಗಳ ಶಿಲಾಕೃತಿಗಳು, ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಜ್ಞಾನಿ ಅಥವಾ ಯತಿ ಈ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಾಸವಿದ್ದು, ಆತನು ಗಂಗಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತನಾದ ಹಾಗೂ ಗಂಗರ ಗುರುವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು.

ಈ ಯತಿ ಅಥವಾ ಮುನಿಯು ಜಂಗಮ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಿದ್ದು ಪ್ರತಿದಿನ ತೇರಹಳಿಯ ಗೌರಿಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜನ ಮಾಡಿಸಲು ಅಂತರಗಂಗೆಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಯ

ಪುಟ್ಟ ಜಲಪಾತದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಅದೇ ಜಲಪಾತದ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ಗೌರೀ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮಜ್ಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಾವಿಧಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ತದನಂತರ ಮುನೀಶ್ವರನ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತಧ್ಯಾನದಿಂದ ಕುಳಿತು ಮತ್ತು ವಿಚಿತ್ರ ಕುಳಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆ ಮತ್ತು ದೇಹವನ್ನು ತೂರಿಸಿ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವನ್ನು ಮರೆತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ತೇರಹಳಿಗೂ ಅಂತರಗಂಗೆಗೂ ಸುಮಾರು 45.ಮೀ. ದೂರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮುನಿಯ ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ ಪ್ರಯಾಸವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಬೆಟ್ಟದ ಅಂತರಾಳದಿಂದ ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾಗಿ ಹರಿದ ಗಂಗೆ, ಪುಟ್ಟ ಜಲಪಾತವಾಗಿ ಮೈದೋರಿದ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗಂಗ ದೊರೆಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಶಿವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನ ಮುನಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಯಾಸ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಮುನಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಪವಿತ್ರ ಗಂಗೆಯಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಮಜ್ಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಪೂಜಾವಿಧಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಯಥಾಸ್ಥಾನವಾದ ಮುನೀಶ್ವರನ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತಪೋಮಗ್ನನಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಮುನಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳವು ಮುನೀಶ್ವರ ಗುಡ್ಡ (ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದವನು ಯಾರೋ ಅವನೇ ಮುನೀಶ್ವರ) ವೆಂದೂ, ಕ್ರಮೇಣ ಮುನೀಶ್ವರನ ಗುಡ್ಡವೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆಯಲು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ಬಲವಾಗಿ ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಅಂದಿನಿಂದ 'ಅಂತರಗಂಗೆ'ಯು ಸಹ ಪವಿತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಲು ಹಾಗೂ ಕಾಶಿವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ ಆಗಲು ಕಾರಣವಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಅಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ಇಂದೂ ಸಹ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿನ ಅರ್ಚಕರು ಈಗಲೂ ಪ್ರತಿದಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಶಿವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗೆಯಿಂದ ಮಜ್ಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಪೂಜಾ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಸಹ ವೆಂಕಟೇಶನ ಪಾದದಡಿ ಹಾಗು ಬಸವನ ಹೊಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹರಿದು ಬರುವ ಪುಟ್ಟ ಪವಿತ್ರ (ಪರಿಶುದ್ಧ) ಜಲಪಾತದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿ, ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಗಣಪನಿಗೆ ಪೂಜೆಸಲ್ಲಿಸಿ, ನಂತರ ಇಲ್ಲಿನ ಕಾಶಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅರ್ಚನೆಯಿಂದ ಅಭಿಷೇಕದವರೆವಿಗೂ ಪೂಜಾವಿಧಿಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಾದ್ಯಂತ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆಗೆ ಆಗಮಿಸುವ ಭಕ್ತಾದಿಗಳೂ ಹೆಚ್ಚು, ಶಿವರಾತ್ರಿಯಂತು ಇಲ್ಲಿ ಜನ ಜಂಗುಳಿಯಿಂದ ಜಾತ್ರೆ ನಡೆದಂತಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜಲಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಲವರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಶರವ್ ಬಾತ್ ನೆನಪಾದರೂ, ದೇವಗಂಗೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಶಿವ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡಿದಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಕಾಲ ನಾವು ಶಿವನೇ ಆದ ವಿಶೇಷ ಅನುಭವ.

ಇಲ್ಲಿನ ಅಲಯವು ಗಂಗರ ಕಾಲದ್ದೆನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಸಹ ಪೂರ್ವದ ಪ್ರವೇಶ ಬಾಗಿಲಿನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಾದಿಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ನಿಂತಿರುವ ಗಂಗ ದೊರೆಗಳ ರಾಜಲಾಂಛನವಾದ ಎರಡು ಆನೆಗಳ ಶಿಲಾಕೃತಿಗಳು. (ಮೈಸೂರು ಗೆಜೆಟಿಯರ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ದೇವಾಲಯದ ದಾಖಲೆ ಇದೆಯಾದರೂ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲ.) ದೇವಾಲಯದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿರುವ

ಕಲ್ಯಾಣಿಯು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವಾಗಿ ಸುಂದರವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಜಲಧಾರೆ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಬಸವನ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಮಂಟಪವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಈ ಮಂಟಪಕ್ಕೂ ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಗಣಪತಿ ಮಂಟಪಕ್ಕೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬಂದು ಗಣಪತಿ ಮಂಟಪ ಮೂಲಮಂಟಪವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ನಿಂತಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಇದಿಷ್ಟು ತೇರಹಳ್ಳಿಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಗಂಗೆಯ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪಕ್ಷಿನೋಟವಾದರೆ, ಪಾಂಡವರು ಈ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಎನ್ನುವಂತೆ ತೇರಹಳ್ಳಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕಿರುವ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿನ 'ಪಾಂಡವರ ಗುಹೆಗಳು', 'ಪಾಂಡವರ ಪಡಸಾಲೆ', 'ಭೀಮನ ಹಾಲಾಡಿ', 'ಭೀಮನ ಗುಂಡು', 'ನಗಾರಿ ಬುಡೆ' ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಜಾನಪದ ತುಂಬಾ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ.

1. ಪಾಂಡವರ ಗುಹೆಗಳು : ಈ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಗುಹೆಗಳು ತೇರಹಳ್ಳಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಕಾಣುವ ಎತ್ತರವಾದ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಎರಡು ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಮಾರು ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಗುಹೆಗಳು ಬಂಡೆಗಲ್ಲುಗಳ ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗುವಾಗ ಕುತೂಹಲದ ಜೊತೆಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಂತೋಷವೂ ಸಹ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ದೈಹಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಸಲು ಆಗದಿದ್ದರೂ ಕಾಣದ ಯಾವುದೋ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಅನುಭವ ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ. ಪಾಂಡವರು ಈ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದರೆಂಬುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಹೀಗಿವೆ. ನವ ಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾನವರು ಈ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಕಪ್ಪು ಕಲ್ಲಿನ ಶಿಲಾಯುಧಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. (ಈ ಶಿಲಾಯುಧಗಳು ಅಗನಾಗ್ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗದ ಖಾಸಗಿ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿವೆ).

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕಡಪ, ಅನಂತಪುರ ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾನವರು ವಾಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳ ದಾಖಲೆ ನಮಗೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಾದರೂ ಕೋಲಾರದ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ದಾಖಲೆ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರ ಬೇಕಾದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವೇ ಸರಿ. ಇದರ ಕೀರ್ತಿ 'ಅಗನಾಗ್ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ' ಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕಾದ್ದು. ಈ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೋಧನೆ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶಗಳು ಹೊರ ಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

2. ಭೀಮನ ಪಾಲಾಡಿ ಅಥವಾ ಪೆಡಿಗುಂಡು : ಮೊದಲನೆ ಹಂತದ ಪಾಂಡವರ ಗುಹೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿಹೋದರೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಒಂದು ಹೊಲದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸಿಗುವುದೇ ಭೀಮನ ಪಾಲಾಡಿ (ಹಾಲಾಡಿ) ಅಥವಾ ಪೆಡಿಗುಂಡು. ಇದೊಂದು ಪ್ರಕೃತಿ ಶಿಲ್ಪಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರ ಶಿಲಾಕೃತಿ. ಒಂದೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಆಕೃತಿ ಕಾಣುವುದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯರು ಇದಕ್ಕೆ ಭೀಮನ ಪಾಲಾಡಿ ಅಥವಾ 'ಪೆಡಿಗುಂಡು' (ಹೆಡೆಗುಂಡು) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಭೀಮನ ಪಾಲಾಡಿಯಂತೆ ಕಂಡರೆ, "ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಸಿಂಬಿ ಸುತ್ತಿ ಹೆಡೆ ಎತ್ತಿ

ಕೋಟ್ಯಾನು ವರ್ಷಗತಕಾಲದ ಜೀವಿಗಳ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಂಡಿರುವ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೂ ಕಾಣುವ ಸಮುದ್ರ ಮಥನ, ಕಾಲದ ಮಹೋರಗ' ದಂತೆ ಈ ಶಿಲಾಕೃತಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ, ಜೀಮೂತ ವಾಹನನನ್ನು ಹೊತ್ತು, ತಂದ ಮಹಾ ಗರುಡ ತನ್ನ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಕುಕ್ಕಲೇ ಬೇಡವೆ' ಎಂದು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಸೂರ್ಯೋದಯವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ನೈರುತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ರಾಮಾಯಣದ ಸೀತಾಪಹರಣದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ರಾವಣ ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಕೋಲಾರದ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ ಲಂಕಾ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಸೇರುವ ಮುನ್ನ ಎದುರಾದ ಪಕ್ಷಿರಾಜ ರಾವಣನೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿ ಅವನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಒಂದು ರೆಕ್ಕೆ ತುಂಡರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾ ರಾಮನ ಬರವಿಗಾಗಿ ಕಾದು ಕುಳಿತಿರುವ 'ಜಟಾಯು'ವಿನಂತೆ ಕಂಡು ನೋಡುಗರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇವೇ ಈ ಶಿಲಾಕೃತಿಯ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ವಿಶೇಷತೆಗಳು. ಆಗನಾಗ್ ಗೆಳೆಯರು ಈ ಶಿಲಾಕೃತಿಗೆ 'ಜಟಾಯು ಪಕ್ಷಿ ಶಿಲೆ' ಅಥವಾ 'ಕುಕ್ಕರ್ ಕಲ್ಲು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆಲ್ಲದೆ ಆಗನಾಗ್‌ನ ಲಾಂಛನವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

3 ಪಾಂಡವರ ಪಡಸಾಲೆ : ಪೆಡಿಗ್ಗುಂಡುವಿನ ಪಶ್ಚಿಮದ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಪಾಂಡವರ ಗುಹೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಒಂದು ಬಂಡೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬಂಡೆಯ ಸುಮಾರು 25 ಅಡಿಗಳ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಚಾವಣಿಯಂತೆ ಕಂಡು ಬರುವ ಸ್ಥಳವೇ 'ಪಾಂಡವರ ಪಡಸಾಲೆ' (ಹಜಾರ) ಈ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂತಿಯು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿನೋದದಿಂದ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ. ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದ ಪ್ರತಿ ಚಾರಣಿಗೂ ಕುಳಿತು, ಮಲಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸ್ಥಳ. ತಂಗಾಳಿ ಮೈಮನಗಳಿಗೆ ಮುದನೀಡಿ ಬೆಟ್ಟವೇರಿದ ಆಯಾಸದ ದಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಗಾರಿ ಆಕಾರದ ಬಂಡೆಗಲ್ಲು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಡಿದರೆ ಏಳು ಊರಿಗೂ ಕೇಳಿಸುವ ಧ್ವನಿ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಸ್ಥಳೀಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟು ಧ್ವನಿ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಬಂಡೆಯ ಒಳಗೆ ಟೊಳ್ಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಬಡಿದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಗಾರಿ ಶಬ್ದ ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ನಗಾರಿ ಬಂಡೆಯೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಈ ಪಾಂಡವರ ಪಡಸಾಲೆಯ ಚಾವಣಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನೇ ಆಗನಾಗ್ ಗೆಳೆಯರು 'ರಾಜಾಸೀಟ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಇದೆ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ನೀರು ಈ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ಹರಿದು ಕಲ್ಲಿನ ದೊಗರು (ಕೊರಕಲು) ಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ದೊಗರುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜನ ಆಸನಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಈ ದೊಗರುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿದರೆ ಸುಮಾರು 150 ಅಡಿಗಳ ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಮೈ ಮೂಳೆ ಪುಡಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಪಕ್ಷಿಯು ಹಾರುವುದು ಖಂಡಿತ. ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕುಳಿತು ದೂರದ ದಿಗಂತವನ್ನು ನೋಡಲು ಸಿಗುವ ಆನಂದ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ

ಸಿಗದು. ಈ ಸ್ಥಳದಿಂದಲೇ ಸುಂದರ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಿಸಬಹುದು.

4. ಭೀಮನ ಗುಂಡು : 'ಅಂತರಗಂಗೆ' ಗೆ ಹೋಗುವ ರಸ್ತೆಯ ಎಡಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಣ್ವಾಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಬೃಹದಾಕಾರವಾದ ಕಲ್ಲು ಗುಂಡಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯರು ಭೀಮನ ಗುಂಡು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಭೀಮ ತನ್ನ ಬಲಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಈ ಬೃಹದಾಕಾರವಾದ ಗುಂಡನ್ನು 'ಸರ್ಕಸ್ಸಿನ ಫೈಲ್ಟಾನ್ ಗುಂಡು ಎತ್ತಿದಂತೆ' ಎತ್ತಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನಂತೆ. ಕತೆ ಜಾನಪದ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಇಂಬು ನೀಡುವುದಾದರೂ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಭೂಮಿಯು ತನ್ನ ಆಕರ್ಷಣಾ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತುವಂತೆ ಕಲ್ಲು ಗುಂಡಿನ ಮೂಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ ಸಮತೂಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದೇ ಇದರ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ. ಮಳೆ, ಗಾಳಿ, ಗುಡುಗು, ಸಿಡಿಲು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಜಗದ್ ಯುಗ ಯುಗಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ನಿಂತಿದೆ ಎಂಬುದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ವಿಷಯ. ಅಗರ್ನಾಗ್ ಗೆಳೆಯರು ಇದಕ್ಕೆ 'ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಬಂಡೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

5. ಏಳೂರು ಗವಿ : ತೇರಹಳ್ಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಕುಪ್ಪಳಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ ದಾರಿಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಏಕ ಶಿಲಾ ಬಂಡೆ ಇದೆ. ಈ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಳೀಯ ರೈತರು ರಾಗಿ ಕಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವುದೇ 'ಏಳೂರುಗವಿ' (ಏಳೂರು ಗುಹೆ) ಈ ಗವಿಯು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಜಾನಪದ ಅಂಶಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ತೇರಹಳ್ಳಿಯ ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ 'ಅಪ್ಪಣ್ಣ' ನಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಜಾನಪದ ವಿಷಯ ಇಷ್ಟು.

'ಹಿಂದೆ ಯಾವುದೋ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ನಡೆದಾಗ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಏಳು ಊರಿನ ಜನ ರಹಸ್ಯವಾದ ಈ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡರಂತೆ'. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಗುಹೆಗೆ 'ಏಳೂರು ಗವಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆಂದು. ಆ ಕಾಲ ಯಾವುದು ಅಲ್ಲ ಗಂಗ ಮತ್ತು ಚೋಳರ ನಡುವೆ 'ಅಂತರಗಂಗೆ' ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲವಾರು ಬಾರಿ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಗಂಗ ಅರಸರು ಚೋಳರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಪಾಪರಾಜನ ಹಳ್ಳಿ'ಯ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದೊಂದಿಗೆ ಬಾಕನ್ನು (ಚಿಕ್ಕ ಕತ್ತಿ) ಹಿಡಿದು ಹೋರಾಡಿದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಆಡಿ ಎತ್ತರದ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಯ ಕಂಬದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ದುರ್ಗದ ಕಡೆಯ ಕೋಟೆಗೆ ಹೋಗುವ ಪೂರ್ವದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರವೊಂದನ್ನು ವಾಟಿದ ನಂತರ, ಕಾಲು ದಾರಿಯ ಬಲಕ್ಕೆ ಬಂಡೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ವೀರ ಯೋಧನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶತ್ರುವಿನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಕೆತ್ತನೆಯ ಆಕೃತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ನಿಜವಾದ ಗಂಗರ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗರು ಚೋಳರ ವಿರುದ್ಧ

ವಿಜಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ವಿಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜನ ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ಈ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ 'ಬಳೂರು ಗವಿ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ವಿಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

6. ಶಿವಗಂಗೆ : ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪವಿತ್ರ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಈ 'ಶಿವಗಂಗೆ' ಇಂದು ಮಾನವನ ಅಸಡ್ಡೆ ಮತ್ತು ನಿಲಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅನಾಥ ಸ್ಥಿತಿಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾತ್ರವೆ ಹೊರತು ಮತ್ತಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ತನ್ನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೇವಲ 2-3 ಮನೆಗಳ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಿ ಶಿವಗಂಗೆ ಇಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನೆ ಅಥವಾ ಜನವಾಸ ಇರಲಿಲ್ಲವಂತೆ.

'ಅಂತರಗಂಗೆ' ಹೇಗೆ ಅಂತರಾರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೊಡುಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾನವನ ಭಕ್ತಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕೌಶಲ ಸೇರಿ 'ಶಿವಗಂಗೆ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅಂತರಗಂಗೆಯಷ್ಟು ಜಲಧಾರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹರಿಯದಿದ್ದರೂ ಬಂಡೆಗಲ್ಲುಗಳ ಅಂತರಾರ್ಥದ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಜರಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಒಂದು ಮಂಟಪ ಹಾಗೂ ಬೃಂದಾವನದ ಅಡಿಯಿಂದ ಹರಿದು 5-6 ಅಡಿ ಕೆಳಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಕಲ್ಯಾಣಿಯನ್ನು ಗಂಗೆ ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಂತರಗಂಗೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಾದಿಗಳೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿರುವಂತೆ ಮಂಟಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಂಟಪದ ಎರಡು ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಡೆಸಹಿತ ನಾಗಗಳ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹೊರತು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದೇವಾಲಯವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಷ್ಟು ನೀರು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂದು ಮಳೆಗಾಲದ ಹೊರತು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತೊಟ್ಟಿಹುತ್ತದೆ. ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಸರಿಪಡಿಸಿದರೆ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಿದು ಹೋಗುವ ಜಲವನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಶಿವನ ತಲೆಯಲ್ಲಿನ ಗಂಗೆಯಂತೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಈ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ 'ಶಿವಗಂಗೆ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಕೊಡಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಿಯೇ ದುರ್ಗದ ಪ್ರಥಮ ಹಂತದ ಪ್ರವೇಶದ ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲು ಇದೆ. ಈ ಶಿವಗಂಗೆಯು ಅಂತರಗಂಗೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನದಾಗಿದ್ದು ಗಂಗರು ಪ್ರಯೋಗಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿರುವ 'ಶಿವಗಂಗೆ' ಇದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಂತರಗಂಗೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಊಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮಹತ್ವ ಉಳ್ಳ ಶಿವಗಂಗೆ 'ತೇರಹಳ್ಳಿ' ಗೂ 'ಪಾಪರಾಜನ ಹಳ್ಳಿ'ಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಕಾಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

7. ದುರ್ಗ : ದುರ್ಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದಾಗ ಬತೇರಿಗಳ ಆರೆ ನಿರ್ಮಿತ ಕೋಟೆ, ಇದರ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಎಣ್ಣೆ ಬಾವಿ, ಇದರ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಕಂಡು ಬರುವ 'ಗಜಗೊಂಡ್ಡ ಬಾವಿ' ಇವುಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುತ್ತವೆ.

'ಶಿವಗಂಗೆ' ಯಿಂದ 'ಪಾಪರಾಜನ ಹಳ್ಳಿ'ಯ ಮೂಲಕ ದುರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 4ಕಿ.ಮೀ. ದೂರ ಕ್ರಮಿಸಬೇಕು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸುಮಾರು ಏಳು

ದುರ್ಗದ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬತೇರಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. 'ಅಂತರಗಂಗ' ಬೆಟ್ಟದ ತುತ್ತ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಗೋಡೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ 'ಮೈಸೂರು ಗೆಜೆಟಿಯರ್' ನಲ್ಲಿ 'ಮಾಗಲ್ ಸುಬೇದಾರ್ ಖಾಸಿಂ ಖಾನ್' ಎಂಬುವವನು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ತುಂಬಾ ಹಳೇ (ಪ್ರಾಚೀನ) ಕಾಲದ ಕೋಟೆಯೆಂದು ಅದನ್ನು ಪಾಂಡವರು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ತುಂಬಾ ಹಳೆ ಕಾಲದ ಕೋಟೆ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಗೆ, ಕೋಟೆಗೆ ಬಳಸಿರುವ ಬೃಹದಾಕಾರದ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಯ ತುಂಬಾ ಹಳೆಯದಾದ ಕಲ್ಲುಗಳು ಇಂಬು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

ದುರ್ಗದ ಅಂತಿಮ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರದ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಯ ಕುಂಬವೊಂದರ ಮೇಲೆ 'ಗಣಪತಿಯ' ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಈ ಶಿಲ್ಪವು ಅಷ್ಟೇನೂ ಸುಂದರವಲ್ಲ. ವರಟು ವರಟಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿ 'ಗಂಗರ' ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ದುರ್ಗದ ಒಳಗೆ ಕಂಡು ಬರುವ 'ಗಜಗೊಂಡ ಬಾವಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಸಹ ಈ ದುರ್ಗ ಗಂಗರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಗರ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕೋಟೆ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಇದೊಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರವಾಸಿಕೇಂದ್ರವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ, ಈ ಕೋಟೆಯ ಕರ್ತೃ ಮಾಗಲ್ ಸುಬೇದಾರ್ ಖಾಸಿಂ ಖಾನ್, ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ತಳ್ಳಿಹಾಕಬಹುದು. ಕೋಲಾರವು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ 'ಗಂಗ' ಅರಸರ ರಾಜಧಾನಿ ಆಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಇದಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಆನೇಕ ಆಧಾರಗಳು ಈ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ 'ಗಂಗ ರಾಜಲಾಂಛನ' ಗಜ. ಗಂಗರು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ತಲಕಾಡಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಚೋಳರ ಕಾರಣವೆಂದು ಇತಿಹಾಸ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದೆ.

8 ಎಣ್ಣೆ ಬಾವಿ : ಸುಮಾರು ಒಂದು ಕಿ.ಮೀ.ನಷ್ಟು ವಿಶಾಲದಲ್ಲಿ 'ಅಂತರಗಂಗ' ಉನ್ನತ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಅರೆ ನಿರ್ಮಿತ ಕೋಟೆಯ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬತೇರಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಕೋಟೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಈ ಬಾವಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಸುರಿದು ದೊಡ್ಡ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಹತ್ತಿಸಿ, ಅದರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕೋಟೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಸ್ಥಳೀಯರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇದು ಎಣ್ಣೆಬಾವಿಯಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದ ಅಂತಿಮ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬತೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಪೂರ್ಣ ಬತೇರಿಯೇ ಹೊರತು ಎಣ್ಣೆ ಬಾವಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಸುಮಾರು 13-14 ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಿದ್ದರೂ ಈ ಬತೇರಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆ, ಗಜುಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಗಾರೆ ಇವುಗಳು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಿಸಿಲು

ಮಳೆ, ಗಾಳಿ ಇದಾವುದಕ್ಕೂ ಜಗ್ಗದೆ ಕಲ್ಲಿನಷ್ಟೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ, ಆಧುನಿಕ ಸಿಮೆಂಟು ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ವಸ್ತು ಇದರ ಮುಂದೆ ಏನೇನೂ ಅಲ್ಲ.

9 ಗಜಗೊಂಡ್ಲ ಬಾವಿ : ಮೇಲಿನ ಬತೇರಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬೆಟ್ಟಗಳ ನಡುವಿನ ಕಣಿವೆಗೆ ಕಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಈ ಬಾವಿಗೆ 'ಗಜಗೊಂಡ್ಲ' ಬಾವಿ ಎಂದು ಆಲ್ಲಿನ ಜನ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದೂ ಸಹ ಪಾಂಡವರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಸ್ಥಳೀಯರಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿದೆ.

ಈ ಬಗ್ಗೆ 'ತೇರಹಳ್ಳಿ'ಯ ವಯೋವೃದ್ಧರಾದ 'ಅಪ್ಪಣ್ಣ' ಎಂಬುವವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು. "ಈ ಗಜಗೊಂಡ್ಲ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆವಿಗೂ ತಳ ಕಂಡವರೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಇರುತ್ತದೆ. 'ಅಂತರಗಂಗೆ' ಕೊಳದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗಣಪತಿಯ ಮಂಟಪದಂತೆ ಈ ಬಾವಿಯ ಆಕರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ ಮಂಟಪವಿದೆ. ಆದು ಚಿನ್ನದಿಂದ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ದೊಡ್ಡೋರು (ಹಿರಿಯರು) ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಏಳು ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿ ತೀಳ್ಕೆ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿ, ಒಂದು ಕಲ್ಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಈ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಾಗ, ತುಂಬಾ ತುಂಬಾ ಆಳ (ಪ್ರಾತಾಳಬಾವಿಯ ತಳ) ದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ತಾಗಿ 'ಟಂಗ್' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಬಂದಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು." ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಗೆದು ನೀರನ್ನು ಹೊರಬಿಡಲು ಹಾಗೂ ಚಿನ್ನದ ಗಣಪತಿ ಮಂಟಪವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಅವರುಗಳು ರಕ್ತಕಾರಿ ಸತ್ತರಂತೆ. ಗಣಪತಿ ಮಂಟಪ ಇರಬಹುದಾದರೂ, ಇದು ಚಿನ್ನದ್ದೆಂದು ನಂಬಲು ಆಸಾಧ್ಯ. ಹೀಗೆ ಈ ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆದಕೆದಾಗ ಕಂಡು ಬರುವ ಸತ್ಯಾಂಶಗಳೆಂದರೆ, ಗಜ+ಕೊಂಡ್ಲು+ಬಾವಿ= ಗಜಕೊಂಡ್ಲಬಾವಿ-ಗಜಗೊಂಡ್ಲಬಾವಿ ಎಂದಾಗಿದೆ. ಹೆಸರು ಎಷ್ಟು ಚಂದ ಹಾಗೂ ಕುತೂಹಲವೋ ಅಷ್ಟೇ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಗಳು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತವೆ. ಗಜ ಅಥವಾ ಆನೆ ಗಂಗಲಾಂಛನ. ಕೊಂಡ್ಲ (ಬೆಟ್ಟಗಳು) ಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಬಾವಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ಗಜಗೊಂಡ್ಲ ಬಾವಿ ಗಜಕೊಂಡ್ಲ ಬಾವಿ ಎಂದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಗಂಗರು ಕೋಟಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡ ಬಾವಿ ಇದಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ "ತೇರಹಳ್ಳಿಯ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ" ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಆಳದಿಂದ ತೆಗೆದಷ್ಟು ಅದಷ್ಟೋ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯಾಂಶಗಳು ಹೊರಬೀಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ 'ಶತಶೃಂಗ ಪರ್ವತ' ಅಥವಾ 'ಅಂತರ ಗಂಗೆ' ಬೆಟ್ಟ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಉಉಉ ಊಊಊ

ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು

- ರಂಗಾರೆಡ್ಡಿ ಕೋಡಿರಾಂಪುರ

ನೃತ್ಯ ಬಹುಶಃ ಮಾನವನ ಮಾದಲ ಕಲೆಯೆಂಬೆಂದು. ಎಲ್ಲ ಕಲೆಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಅನುಕರಣ ತತ್ವ ನೇರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು ನೃತ್ಯಕಲೆಯ ಮೂಲಕವೇ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳ, ವಸ್ತುಗಳ, ಸಂಗತಿಗಳ, ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು ಮಾನವ ತನಗರಿವಿಲ್ಲದೇ ಕಲಿಯುತ್ತಾ ನಂತರ ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೋಭಿಲಾಷೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ತೀರ ರೂಕ್ಷವಾಗಿದ್ದ ಯಾವುದೇ ಕಲೆಯಾಗಲೀ ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾಂತರಗೊಂಡಾಗ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು ಮಾನವ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ವಾಸಿಸುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಮಾನವ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ವಸತಿಯೊಂದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಟಾದಾಗ ನದಿತೀರಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಫಲವತ್ತಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ. ಅಂತಹ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕ್ರಿಯಾಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ ನೃತ್ಯಗಳು ಆರಂಭವಾಗಿರಬೇಕು. 'ವೇದ ಯುಗದಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಎಂದು ಭಾರತೀಯ ನೃತ್ಯಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ರುಕ್ಮಿಣಿದೇವಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ' (ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆ ಪು. 54), ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯಗಳು ವೇದಯುಗದವರೆಗೂ ತಾತ್ವಿಕಗಳ ಹಾದಿಯ ಮೇಲೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಶುದ್ಧ ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುವೆನ್ನಬಹುದು.

ವೇಶದ ತುಂಬಾ ಅನೇಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು ಕಲೆಗಳಾಗಿ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ಬಂದಿವೆ. ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳ್ಳುವ ಅಭಿನಯ ಬದುಕಿನ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಇಂದು ನೃತ್ಯಕಲೆ ವಿಕಾಸವಾಗಿ ಶೈಲಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕವಲೊಡೆದು ಪರಮೋಚ್ಚ ಘಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳ ಸಹಜತೆಗೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಯಾವ ಧಕ್ಕೆಯೂ ಒದಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ಅವುಗಳ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಹಕಷ್ಟು ಸಮರ ಅಥವಾ ಬೇಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಶೈಲಿ, ಹಾವಭಾವ, ಕೂಗು ಹಾಕುವುದು, ಕುಣಿತದ ಬಿರುಸು ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಮೂಲತಃ ಇವು ಬೇಟೆಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿತವುಗಳಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಆದಿವಾಸಿ ಗುಂಪು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪಿನ ಎಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಯುದ್ಧಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಬಹುಶಃ ಪ್ರಪಂಚದ ಯುದ್ಧಗಳ ಮೂಲ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೂ ಈ ನೃತ್ಯಗಳು ಬೆಳೆದು ಬೆಳೆದುವೆ. ಹೀಗೆ ಯುದ್ಧಗಳಾದಾಗ ಗೆದ್ದ ಗುಂಪು

ತನ್ನ ನೆಲೆಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಾಗ ಗೆದ್ದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತೋರಿದಾಗ ಇಂಥ ನೃತ್ಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಬರಬರುತ್ತಾ ಇವೇ ಆಚರಣೆಗಳಾಗಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಬದ್ಧವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ವಿಕಾಸವಾಗಿವೆ.

ಇನ್ನುಳಿದ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ಮತ್ತು ದುಡಿಮೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು. ಬೇಟೆಯ ನಂತರದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯೆಂದರೆ ಕೃಷಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ತಂಪಾದ ಕಡೆ ವಸತಿ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೂ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗೂ ಸಾಮಯವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಅಂದರೆ ಅಲೆಮಾರಿತನದ ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಚಲನಶೀಲತೆಯ ಎರಡನೆಯ ಹಂತ ಕೃಷಿ ಮೂಲದ ಸಮಾಜ. ಈ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಎರಡನೆಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಿ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಗಳು ಕೃಷಿಯ ನೇರ ಅನುಕರಣೆಗಳನ್ನು ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಭೋಜನಾಗವ್ಯರದ 'ಕೋಲರ' ನೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುವವರು ಬೆನ್ನುಬಗ್ಗಿಸಿ ತಾಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವಂತೆ ಕೈಗಳನ್ನಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕುಯ್ಯುವುದು, ಸಿವುಡು ಕುಟ್ಟುವುದು, ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಛಂದೋಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕೃಷಿಯ ನಂತರದ ಸಮಾಜ ಧಾರ್ಮಿಕಾವರಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಬೇಟೆ, ಕೃಷಿಯ ನಂತರ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ನೃತ್ಯಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಸಮಾಜದ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ದೇವರು ಧರ್ಮಗಳ ಹುಟ್ಟು ಉಂಟಾಗಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡುವ ನೃತ್ಯಗಳು ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಈ ಹಂತದ ನೃತ್ಯಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಲಿ ಇನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದೆ. ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾಳದ ಬದಿತಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವೈವಿಧ್ಯ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಆರಾಧನಾ ವಿಧಾನಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಾಗಲೇ ದುಡಿಮೆಯ ವೃತ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಭಜನೆ ಉಂಟಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ದೇವರು ಅಥವಾ ಧಾರ್ಮಿಕಾಚರಣೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ನೃತ್ಯಗಳು ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟವನ್ನು ಇಲ್ಲವೇ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ತಾತ್ವಿಕ ತಳಹದಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಈ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಒಹುಶ: ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಈ ತಾತ್ವಿಕ ಅಂಶಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಹಲವು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು, ಗಿರಿಜನ ಪಂಗಡಗಳು, ಸಮಾಜದ ನಿಮ್ಮವರ್ಗಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಇರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ನೃತ್ಯಗಳು ಈ ವಿಭಾಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜನಪದ ನೃತ್ಯವಾದ ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತ, ತಮಟೆ ನೃತ್ಯ ನೇರವಾಗಿ ಬೇಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು. ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಆಶಯ ಎರಡೂ ಬೇಟೆಯ ಪರಿಸರವನ್ನೇ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಲಾಪಿದರು ಹೇಳುವ ಪೌರಾಣಿಕ ಕತೆ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬಿಲ, ಗುಹೆ, ಪೊದೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಭಯಂಕರವಾದ ಶಬ್ದ ಬರುವಂತಹ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ

ಡೋಳ್ಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ಹಾಕುವ ವೇಷಭೂಷಣಗಳೂ ಸಹ ಆದಿವಾಸಿ ಕಾಲದ ಚರ್ಮದ ಉಡುಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳು. ಅವರು ನರ್ತಿಸುವ ಬೀಸುಪಾದದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಓಡುವುದನ್ನು ಬೇಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಕಾತುರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಗೊರವರ ಕುಣಿತದ ವೇಷಭೂಷಣ, ಹಾಗೂ ನೃತ್ಯದ ವಿನ್ಯಾಸ ಬೇಟೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪ. ಡೋಳ್ಳಿನ ಆತಿ ಚಿಕ್ಕ ಘಟಕವಾದ ಧಮರುಗವನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಪಿಳೆಗೋವಿಯನ್ನು ಊದುತ್ತಾ ಕರಡಿಯ ಕೂದಲಿನ ಟೊಪ್ಪಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕರಡಿಯ ವೇಷದ ಮೇಲೆ ಕವಡೆಸರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮುಖಕ್ಕೆ ಭಯಹುಟ್ಟಿಸುವ ಕೆಂಪು, ಬಿಳಿ, ಕಂದು ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ, ಅತಿವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ, ಎದುರು ಬದುರಿಗೆ ನಿಂತಂತೆ ಸರಳ ರೇಖಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಕಂಸಾಳೆ ಎಂಬುದು ಮಲೆಯ ಮಾದೇಶ್ವರನ ಆಚರಣಾ ಕಲೆಯಾದರೂ ಇದೊಂದು ಸಮರ ಕಲೆ. ಅಗಲವಾದ ತಾಳದೋಪಾದಿಯ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಉದ್ದ ದಾರಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಾ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕುಟ್ಟುತ್ತಾ ಮೈರೋಮಾಂಚಿತವಾಗುವಂತೆ ಹಾರಿ ಎಗರಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ತಲೆಸುತ್ತ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ವೈಖರಿಯನ್ನೇ ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮಲೆಯ ಮಾದೇಶ್ವರ ಬುಡಕಟ್ಟುವೀರನಾಗಿ 'ಶತ್ರುಗಳಿಂದ' ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಇಂಥ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆ ಈ ನೃತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಕರಗ 'ಮುತ್ತಾಲಮ್ಮ ಪಟಲದಮ್ಮ' ಶಕ್ತಿ ದೇವತೆಯ ಆಚರಣೆಯಾದರೂ ಇದೂ ಕೂಡ ಸಮರಕಲೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಂಭ ಅಥವಾ ಕಳಸಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನಿಡಿದು ಬೀಸುತ್ತಾ ತಪಡೆಯ ಗತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕುಣಿಯುವುದು ಈ ನೃತ್ಯದ ವಿಶೇಷ. ಮುಖ್ಯವಸ್ತ್ರ ಕರಗವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವಳ ಸುತ್ತ ವೀರಕುಮಾರರು ಬಿಟ್ಟುಗಿತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಅಷ್ಟೇ ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಾ ನರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವೀರಗಾಸೆ, ಲಿಂಗದ ವೀರರ ಕುಣಿತ, ಪುರಮಂತರ ಕುಣಿತ ಇವು ಮೂರು ವೀರಶೈವಧರ್ಮದ ಅಂಗವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರೂ ಯುದ್ಧದ ಆವೇಶವನ್ನು, ಕೋಪದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನೋಡುಗರಿಗೆ ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರು ಹೇಳುವ ವಚನ ಅಥವಾ ಖಡ್ಗಗಳು ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ವೀರಭದ್ರನು ಕೊಂದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೇ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಹೇಳುವ ವಿಷಯ ಧರ್ಮದ್ವಾದರೂ ಕುಣಿಯುವ ನೃತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದಿದ್ದ ಯಾವುದೋ ಸಮರ ಕಲೆಯ ವಿನ್ಯಾಸದ್ದೇ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಹುಲಿವೇಷ, ಸಿಂಹವೇಷ, ಪೋಟಿವೇಷ, ಪಾಳೆಯಗಾರರ ನೃತ್ಯ ಮುಂತಾದವೆಲ್ಲ ಸಮರ ಕಲೆಯ ಹಿನ್ನೆಯಲ್ಲೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಾಲಕ್ಕಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸುಗ್ಗುಕುಣಿತ, ಕೊಡವರ ಹುತ್ತರಿಹಾಡು, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡದ ಕರಂಗೋಲು ಇವೆಲ್ಲ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನೃತ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಇಟ್ಟಿಬೆಳೆ ಗರ್ಭಕಟ್ಟುಮಾಗ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಡೆ ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸುಗ್ಗು ಕುಣಿತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ರಂಗುರಂಗಿನ ಪೋಷಾಕುಗಳು, ಹಂತಿಯನ್ನು

ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳು, ಕಷ್ಟಪಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ಫಲ ದೊರಕಿತೆಂಬ ಸಂತೋಷದ ಪರಮಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ನೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದೇವರನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸುವುದು, ಧರ್ಮದ ಅಚರಣೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದು ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳಿವೆ. ವೀರಶೈವಧರ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಂದಿಧ್ವಜ ಕುಣಿತ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಕ್ಕೂ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ತಿಕ್ಕಾಟ ಆರಂಭವಾದಮೇಲೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸಿದ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ವಿಜಯದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಈ ನೃತ್ಯ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ನಂದಿಕೋಲಿನಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಾಸನ ತೋಳು ಎಂಬುದು ಈ ಘರ್ಷಣೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ಚೌಡಿಕೆ, ಮಾರಮನ್, ಚೌಡಮನ್ ಕುಣಿತ, ತೊಂಡಲದೇವರ ಕುಣಿತ, ಸೋಮನ ಕುಣಿತ, ಹರಿಗೆ ಕುಣಿತ, ವೇಣು ನೃತ್ಯ, ಕಾವಡಿನೃತ್ಯ, ನವಿಲುಕಿನ್ನರಿ, ಬಾಣದೇವರ ಕುಣಿತ ಮುಂತಾದವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೃತ್ಯಗಳು. ಆ ದೇವರ ಸ್ತುತಿ, ವೈಭವೀಕರಿಸುವುದು, ಫಲಕೊಡುವಂತೆ ಬೇಡುವುದು ಇವೆಲ್ಲ ಆಶಯಗಳು ಇಂಥ ನೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಭೂತಾರಾಧನೆ, ನಾಗಮಂಡಲ ನೃತ್ಯಗಳೂ ಸಹ ಈ ಬಗೆಯವೇ ಆಗಿವೆ.

ಇವಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ದುಡಿಮೆಯ ಬಿಗಿತ (Tension) ದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಳಿಸಲು ಹೋಳಿಕುಣಿತ, ರಂಗದಕುಣಿತ, ಮರಗಾಲುಕುಣಿತ, ಬೊಳುಕಾಟ, ಹೆಜ್ಜೆಮೇಳ, ಕೋಲಾಟ, ವೇಷಗಾರರ ಕುಣಿತ, ಲಂಬಾಣಿ ಕುಣಿತ, ಮುಂತಾದ ಮನರಂಜನಾ ಪ್ರಧಾನ ಕುಣಿತಗಳಿವೆ.

ಉಉಉ ಊಊಊ

ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ

- ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆರಾಧಕನಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುವುದಾದರೆ ಮೇಲ್ಕಾಡಿಯವರು ಪೂಜಿಸುವ ಶಿಷ್ಟ ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಕೆಳವರ್ಗದವರು ಆರಾಧಿಸುವ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು ಜನರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದವು ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ದೇವರುಗಳು ತುಂಬ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ಹಿಂದೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ಥಾನವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಪುರುಷನಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಾನ ಉನ್ನತವಾದದ್ದು. ಆಕೆ ಪವಿತ್ರಳು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇತ್ತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ದೇವರುಗಳು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲದ ಹಳ್ಳಿಗಳೇ ಇಲ್ಲ ಅಥವಾ ಎರಡು ಮೂರು ಊರುಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಗ್ರಾಮದೇವತೆ ಇರಬಹುದು. ಇವುಗಳ ಆರಾಧನೆ ಆರ್ಯ ಪೂರ್ವಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲ ಸ್ಥಾನ ಇಂಥದ್ದೇ ಎಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಊರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರಬಹುದು, ಊರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಊರಿನ ಹೊರಗಡೆ ಇರಬಹುದು. ಊರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡದಂತೆ ಆ ದೇವತೆ ಕಾವಲಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳನ್ನು ಊರಿನ ರಕ್ಷಕ ದೇವತೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ. ಶಿಷ್ಟದೇವತೆಗಳಿಗಿರುವಂಥ ವಿಶೇಷ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾವುದೇ ವೈಭವವಿಲ್ಲದೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸೋಂಕಿಗೆ ಒಳಪಡದೆ ಬಿಸಿಲು-ಮಳೆ-ಗಾಳಿಗೆ ಮೈಯಾಡ್ಡಿರುವಂಥವು. ಆದರೂ ಜನರಿಗೆ “ತಮ್ಮ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರತಿಯಾದುದು ವಸ್ತುವೂ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರಾಯಿತು, ಮಣ್ಣು, ಕಲ್ಲು, ಮರ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ- ಈ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಸಾಗಿದರು. ಜೀವನ ಸುಖದ ಸುಪ್ತೆತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲ, ಅದರಲ್ಲಿ ದುಃಖದ ಹೊರೆ ಇದ್ದದ್ದೇ, ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಆ ದೇವನೇ ಕಾರಣ... ರೋಗ ರುಜಿನಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಲ್ಲುವವನೂ ದೇವರೇ. ಈ ನಂಬಿಕೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಾದಂತೆ ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗಿತ್ತು, ಹೀಗಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೆ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರತೀಕವೆನಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಆ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅದೇ ಅವರಿಗೆ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿತು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪೂಜೆ ನಡೆಯತೊಡಗಿತು” (ಗ್ರಾಮ ಜ್ಯೋತಿ, ಪುಟ-1) ಹಾಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಗ್ರಾಮದೇವತಾರಾಧನೆ ರೂಢಿಗೆ ಬಂತು. (ಕುಲ ದೇವತೆ, ಮನೆ ದೇವತೆ, ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆ ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇವರುಗಳಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ದೇವತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು) “ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ವಿಷ್ಣು ಇಂದ್ರ - ಇತ್ಯಾದಿ ಅನುಗ್ರಹ ದೇವತೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯರು ಪೂಜಿಸುವ ದೇವತೆಗಳಾಗಿವೆ. ಶೂದ್ರರು ಮತ್ತು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪಂಚಮ ವರ್ಗದವರು ಅಂದು ತಮಗಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಿತಿಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಾರದೆನ್ನುವ ಕಟ್ಟಿಕೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಅಂಥ ದೇವತೆಗಳನ್ನು

ಪೂಜಿಸಲು ತಾವು ಅರ್ಹರಲ್ಲವೆನ್ನುವ ನೈತಿಕ ಭಯವೂ ಅವರನ್ನು ಕಾಡಿರಬಹುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಶೂದ್ರರು ತಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆ, ನಡವಳಿಕೆ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರತಿರೋಧವಾಗಿ ಹಲವು ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಮೇಲುವರ್ಗದವರ ದೇವತೆಗಳು ನೈವೇದ್ಯದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡರೆ, ಕ್ಷುದ್ರ ದೇವತೆಗಳು ಬಲಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನಗಳು ಆಯಾ ವರ್ಗಗಳ ನಂಬಿಕೆ, ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹ ದೇವತೆಗಳ ಆರಾಧನಾ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಕ್ಷುದ್ರ ದೇವತೆಗಳ ಆರಾಧನಾ ವಿಧಾನ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳ ಧಾಳಿಯ ನಂತರ ಈ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜಾವಿಧಾನ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿಗೊಳಗಾಗಿ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಎರಡರ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. (ಉದಾ:-ಒಂದು ಕುಂಬಳ ಕಾಯಿ ಹೋಳಿಗೆ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಕುಂಕುಮ ಬಳಿದು ನೈವೇದ್ಯ ಬಲಿಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ತಂದಿರುವುದು" (ಅದೇ. ಪುಟ: 289)

ಕ್ಷುದ್ರ ದೇವತೆಗಳ ಮುಖ ನೋಡಲು ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೋರೆ ಹಲ್ಲು, ಮೀಸೆ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಗಡಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಕಿರೀಟ, ಛತ್ರಿ, ಎದೆಹಾರ - ಇವು ಅಲಂಕಾರದ ವಸ್ತುಗಳಾದರೆ ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪು, ಹೊಂಬಾಳೆ, ಅರಿಶಿನ ಕುಂಕುಮ, ತಾಳಿಹೂ, ವೀಳ್ಯದೆಲೆ, ಕೆಂಪನ್ನ, ಬಿಳಿ ಅನ್ನ, ಕರಿ ಅನ್ನ - ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಪೂಜಾವಸ್ತುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜಾತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ತುಂಬುವುದುಂಟು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಜೀವಕಳೆ ತುಂಬುವುದು' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಪ್ತ ಮಾತೃಕೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಏಳು ಮಂದಿ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರು, ಚರಿತ್ರೆ, ಪವಾಡ-ಮೊದಲಾದ ವಿವರಗಳು ಊರಿಂದೂರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಆರಾಧನಾ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಕ್ಷುದ್ರದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮೂಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಈ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಜನ ಅಥವಾ ಒಕ್ಕಲುಗಳು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮೂಲದಿಂದ ಕವಲುಗಳಾಗಿ ಒಡೆದಿರಬೇಕು ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಗಳು ಭಯಂಕರ ರೋಗಗಳನ್ನು ಹರಡುವಂಥವು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಕೆಲವು ರೋಗಗಳಿಗೆ 'ಅಮ್ಮ' ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ರೋಗಾದಿ ದೇವತೆಯನ್ನಾಗಿ ಕರೆದಿರುವುದುಂಟು. ಉದಾ:- ಪ್ಲೇಗಿನಮ್ಮ, ಕಾಲರಮ್ಮ, ಸಿಡುಬಿನಮ್ಮ, ಸುಂಕಿನಮ್ಮ-ಇತ್ಯಾದಿ. ಜೊತೆಗೆ ಆಯಾ ಊರುಗಳ ಹೆಸರಿನ ಕೊನೆಗೆ 'ಅಮ್ಮ' ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದು ಆ ಊರಿನ ದೇವತೆ ಎಂದು ಮಾರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಉದಾ: ನಲ್ಲೂರಮ್ಮ, ಅನೇಕೆರೆ ಮಾರಮ್ಮ, ಕಬ್ಬಾಳಮ್ಮ, ಹೊಸೂರಮ್ಮ, ಕೋಲಾರಮ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ. ಯಾವುದು ಜನರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ ಅಂಥ ದೇವತೆಗೆ ಜನ ಹರಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪರಿಹರಿಸದ ದೇವರನ್ನು ಮರೆೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ದೇವರು ತನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ದೇವರು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೆಲವು ದೇವತೆಗಳು

ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅರ್ಹವಾಗುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಅನರ್ಹವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಈ ಮಾತುಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ಕೋಲಾರಮ್ಮ, ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್.ಎನ್ ಕರಾಳ ಉದ್ಧಂಡಮ್ಮ, ಉದ್ಧಂಡಮ್ಮ, ಮಾರಮ್ಮ, ಮಾಲೂರಿನ ಮಾರಿಕಾಂಬ, ಮುದಿಯನೂರಿನ ಚೌಡೇಶ್ವರಿ, ಪೆದ್ದಪಲ್ಲಿ ಗಂಗಮ್ಮ, ಮುಳಬಾಗಲು ರಣಬೇರಿಯಮ್ಮ, ತೊರ್ನಳ್ಳಿ ಸಫಲಮ್ಮ, ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ದೇವತೆಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ವಾಹಾರಿ ದೇವತೆಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿವೆ. “ಶಕ್ತಿದೇವತೆಯರಿಗೆ ಪೂಜಾವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಬಲಿಯೂ ಸೇರಿತ್ತು. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಲವಾರು ಶಾಸನಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಶಾಕ್ತ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಗ ಮೋಕ್ಷ ಪೂಜೆಗಳ ಜೊತೆಗೇ ಕುಮಾರಿ ಪೂಜೆ, ಯೋಗಿನಿ, ಯೋಗೇಶ್ವರ ಪೂಜೆಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು”. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವೈದಿಕರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಾಗಿ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು ಬದಲಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮಂತ್ರಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿವೆ. ಜನಪದರ ಪೂಜಾವಿಧಾನ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೋಳಿ, ಕುರಿ, ಕೋಣಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯವಾಗಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರದ ಒಡವೆಗಳು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ರಾರಾಜಿಸತೊಡಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಹೆಸರೂ ಸಹ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗತೊಡಗಿತು, ಕಾಳಿ, ಕಾಳಿಕಾ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಳು, ಮೂಕಮ್ಮ ಮೂಕಾಂಬಿಕೆಯಾದಳು, ಚೌಡಮ್ಮ-ಚೌಡೇಶ್ವರಿಯಾದಳು, ಕಟ್ಟಡಗಳೂ ಸಹ ಬದಲಾವಣೆಯಾದವು. ಶಿಲ್ಪಗಳ ಕಾಲದ ಪ್ರಾಕಾರ, ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವವಂತಾಯಿತು. ಉತ್ಸವ ದೇವತೆಯು ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡಿತು. ಪಂಜಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನಡಮುಡಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೆರವಣಿಗೆಗಳು ಈಗ ಮನ ಸೆಳೆಯುವ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪಾಲಂಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಟಾರ್ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವದಿಂದ ಸಾಗತೊಡಗಿದವು. ಮಡಕೆ ಕುಡಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಜಾತ್ರೆಗಳೂ ಸಹ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ಹೀಗೆ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ‘ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣ’ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವಿಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಗಳು ಭಕ್ತರ ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಡೇರಿಸದಿದ್ದರೆ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವು ಸೋತರೆ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಗೆದ್ದರೆ, ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಗಳಿಸಿದರೆ ಯಾವುದೋ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವತೆಯ ಅವತಾರವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಜನಪದ ದೇವತೆಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣಕ್ಕೂ ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರಣವೆನ್ನಬಹುದು.

ಉಉಉ ಳಳಳಳ

ಜಾನಪದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು

ಡಾ.ಎ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ

ಒಂದು ಸ್ಥಳ ಅಥವಾ ಊರಿಗೆ ಹೆಸರು ಏಕೆ ಬೇಕು? ಅದು ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತದೆ? ಮಾನವನು ಸಂಘಜೀವಿಯಾಗಿ ಒಂದೆಡೆ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಾಗ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಅನೇಕ ವಸ್ತು, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಗಿಡಮರ, ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕಾರು ಜನರನ್ನು ಒಂದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿ, ಗಿಡಮರ, ಸ್ಥಳ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೇ ಗುರುತಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದವರು ಇತರರು. ನಮಗೆ ಹೆಸರು ಕೊಡುವವರು ಸಹ ಬೇರೆಯವರೆ; ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರು. ನಾವು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೆಸರು ಕೊಡುವವರು ಬೇರೆಯವರು; ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಊರಿನವರು; ನೆರೆಹೊರೆಯ ಸ್ಥಳದವರು.

ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವು ಇತರ ಹೆಸರುಗಳಂತೆ ಕೇವಲ ಗುರುತಿನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜೀವನ ಆಡಗಿರುತ್ತದೆ. ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಭೌಗೋಳಿಕ, ಜನಾಂಗೀಯ ಮುಂತಾದ ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವಂತಹ ಅನೇಕ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ವಿಷಯಗಳು ಆಡಗಿರುತ್ತವೆ. ಜನಪದರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆಯಾ ಸ್ಥಳಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜನಪದರು ಪೌರಾಣಿಕ ಹಾಗೂ ಜನಪದ ಕತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಒಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಹೆಸರು ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ನಾವು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು. ಇಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಅಪೂರವವೇನಲ್ಲ. ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಗೌರೀಬಿದನೂರು-ಗುಡಿಬಂಡೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗೂರಿನಿಂದ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿ 'ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರ' ಎಂಬ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಬಹುತೇಕ ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಈ ಊರಿನ ಹೆಸರು 'ಕಲ್ಲೂರೋಳ ಮನೆಗಳು' (ಕಲ್ಲೂರೋಳ ಇಂಡು) ಎಂದೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇತ್ತೀಚಿನದು. ಈ ಹೆಸರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜನವಸತಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ಈ ಶತಕದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ. ಕೆಲವು ಒಕ್ಕಲುತನದ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಗುಡಿಸಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು, ದನಕರುಗಳಿಗೆ

ಬೇಕಾದ ಮೇವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜನರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಬೇಸಾಯದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹೆಂಚಿನ ಮನೆಗಳಾದವು; ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಮನೆಗಳಾದವು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿದ ಊರನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಜನಪದರು ರೂಢಿಗೆ ತಂದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಊರುಗಳ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಕೊಟ್ಟ ಹೆಸರು. ಗಾಂಧಿನಗರ, ನೆಹರೂ ನಗರ, ರಾಜಾಜಿನಗರ ಎಂಬ ಯಾವುದೇ ಕೃತಕ ಹೆಸರು ನೀಡಿದ್ದರೂ ಅದು ಕ್ರಮೇಣ ರೂಢಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಸಹಜವಾಗಿ ಜನಪದರು ನೀಡುವ ಹೆಸರುಗಳು ಸಹಜವಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವರು ಸ್ಥಳದ ಹೆಸರನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅಂತಹ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥಳ, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜನಪದರು ಬಳಸುವ 'ಕಲ್ಲೂರವರ ಮನೆಗಳು' ಎಂಬ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಗುಣ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾದಲು ಬೀಡುಬಿಟ್ಟವರು ಕಲ್ಲೂರಿನವರು. ಕಲ್ಲೂರು ನೆರೆಯ ಆಂಧ್ರದ ಒಂದು ಸ್ಥಳನಾಮ. ಆ ಊರಿನಿಂದ ಬಂದ ಕುಟುಂಬಗಳು. ಅದು ಅವರ ಕುಟುಂಬನಾಮವು ಹೌದು. ಈ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳನಾಮದ ಚರಿತ್ರೆ ಅಡಗಿದೆ. ತಲೆಮಾರುಗಳ ನಂತರವೂ ಈ ಹೆಸರಿಗೆ ಒಂದು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಸಹಜ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಂತಹ ಸಹಜ ಅರ್ಥವಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಜನಪದರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗುವಂತಹ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಹೆಸರುಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತವು. ಈ ರೀತಿ ಹೆಸರುಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯರ ಆಡುನುಡಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಸರಕಾರದ ದಾಖಲೆ ಮುಂತಾದ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳ ರೂಪ ಬದಲಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯರ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಗೆ ಅದು ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿರಬಹುದು; ಪುನರ್ನಾಮಕರಣವಾಗಿರಬಹುದು.

ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಿಡುವಾಗ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು.

- ಅತ್ತಿಕುಂಟೆ : ಅತ್ತಿ, ಒಂದು ವೃಕ್ಷ (ತ್ರೀನಿವಾಸಪುರ ತಾ||)
- ಕರೇಕಲ್ಲಹಳ್ಳಿ : ಕರಿಯ ಬಣ್ಣದ ಕಲ್ಲುಗಳಿರುವ ಸ್ಥಳ (ಗೌರಿಬಿದನೂರು ತಾ||)
- ಸೀಗಲ ಗುಟ್ಟೆ : ಸೀಗೆ ಮೊದೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಗುಡ್ಡ (ಗೌರಿಬಿದನೂರು ತಾ||)
- ಮಿಟ್ಟೇಮರಿ : ಮಿಟ್ಟೆ; ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ, ಮರಿ (ತೆ) ಆಲದಮರ. (ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ ತಾ||)
- ನಾಮಗೊಂಡು : ನಾಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಗುಂಡುಗಳು (ಗೌರಿಬಿದನೂರು ತಾ||)
- ತೇಕಲ್ಲು : ತೇವದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಬಂಗಾರ ಪೇಟೆ ತಾ||)

- ಜೌಗುಪಲ್ಲಿ : ಜೌಗಿನಿಂದ ಇರುವ ಹಳ್ಳಿ (ಮುಳುಬಾಗಿಲು ತಾ||)
- ಕೆರೆವಳಗಿನ ಹಳ್ಳಿ/ ಕಟ್ಟಿಮೇಲಿನ ಹಳ್ಳಿ : ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ (ಗೌರೀಬಿದನೂರು ತಾ||)
- ಒಂಟಿಮನೆ ಹಳ್ಳಿ/ ಮೂರು ಮನೆ ಹಳ್ಳಿ : ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ (ಗೌರೀಬಿದನೂರು ತಾ||)
- ತಾವರೆಕೆರೆ : ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ
- ಹಳೇಹಳ್ಳಿ/ಹೊಸಹಳ್ಳಿ : ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ (ಗೌರೀಬಿದನೂರು ತಾ||)
- ಗುಡಿಬಂಡೆ : ಬಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಗುಡಿಯಿದೆ (ಗುಡಿಬಂಡೆ ತಾ||)
- ಜರಬಂಡಹಳ್ಳಿ : ಜಾರುವ ಬಂಡೆಯಿರುವ ಹಳ್ಳಿ (ಗೌರೀಬಿದನೂರು ತಾ||)
- ಬೋಡಬಂಡಹಳ್ಳಿ : ಬೋಳಾಗಿರುವ ಬಂಡೆಯಿರುವ ಹಳ್ಳಿ (ಗೌರೀಬಿದನೂರು ತಾ||)

ಒಂದೇ ರೂಪದ ಹಲವು ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬೇಕಾದಾಗ ಅಂತಹ ಊರುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಪದವನ್ನು ಅಂಟಿಸಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:-

- ಕಲ್ಲಹಳ್ಳಿ : ಖಾಜಿ ಕಲ್ಲಹಳ್ಳಿ, ಸಂತೆ ಕಲ್ಲಹಳ್ಳಿ
- ಹೊಸಹಳ್ಳಿ : ಖಾಜಿ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ವಾಟದ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ
- ಬೊಮ್ಮಸ್ತಂದ್ರ : ಬೆಲ್ಲಾಳ ಬೊಮ್ಮಸ್ತಂದ್ರ, ಗೆದರೆ ಬೊಮ್ಮಸ್ತಂದ್ರ,
- ಕೊತ್ತೂರು : ಗುಂಡ್ಲೆ ಕೊತ್ತೂರು
- ಪಾಳ್ಯ : ದಾರಿನಾಯಕನ ಪಾಳ್ಯ, ಪಾತ ಪಾಳ್ಯ, ಜಾಲ ಪಾಳ್ಯ.
- ಬ್ಯಾಲ್ಯ : ಕುದುರೆ ಬ್ಯಾಲ್ಯ
- ಕೊತ್ತ ಪೇಟ : ಗಾಜುಲ ಕೊತ್ತ ಪೇಟ
- ಮಂಡಿಕಲ್ಲು : ಗುಂಡ್ಲೆ ಮಂಡಿಕಲ್ಲು
- ಗುಡಿಬಂಡೆ : ಹಳೆ ಗುಡಿಬಂಡೆ
- ನಾಗಸಂದ್ರ : ಹುದವತ್ತಿ ನಾಗಸಂದ್ರ
- ಗೊಲ್ಲಹಳ್ಳಿ : ಹೊಗರಿ ಗೊಲ್ಲಹಳ್ಳಿ, ಮಾದರ ಗೊಲ್ಲಹಳ್ಳಿ, ಮಾದಿಗರ ಗೊಲ್ಲಹಳ್ಳಿ.

ತಪ್ಪುಬ್ಬಾರಣೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ತಪ್ಪು ಸಾಹಚರ್ಯದಿಂದ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ರೂಪಗಳು ಬದಲಾಗಿವೆ. ಸಹಜವಾಗಿ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಮೂಲದ ಅರ್ಥ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭವು ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾದಾಗ ಜನಪದರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ.*

ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಇಂತಹ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯವೆನಿಸುವ ದಂತ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಊರುಗಳಿಗೆ ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಆ ಮೂಲಕ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಕಟ್ಟುಕತೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಜನಪದರು ನಿಸ್ಸೀಮರು. ಕೈವಾರದ ಬಳಿಯ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಭೀಮ, ಬಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದುದಾಗಿ ಹೇಳುವ ಕತೆ, ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿದುರನು ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿದನೆಂಬ ಕತೆ - ಇಂತಹ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ಕತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ನಮ್ಮ ಜನಪದರು ಊರಿನ ಹಿರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾವೀರರು, ತ್ಯಾಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರೆಂದೂ, ಅದು ಗಂಡು ಭೂಮಿಯೆಂದೂ ಮುಂತಾಗಿ ದಂತಕತೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಾವು ವಾಸಮಾಡುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರ ಹಾಗೂ ಪಾಮರರ ಪಾತ್ರಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ತಮ್ಮ ಲಿಖಿತಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ (ಉದಾ: ಮಾದನ ಹಳ್ಳಿ-ಮಹಾಧನ ಹಳ್ಳಿ - ಮಾಧವನಗರ) ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಜಾನಪದ ಕಟ್ಟುಕತೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿರುವ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಕಲ್ಲು ಕಲ್ಲಿಗೂ, ಗುಹೆಗುಹೆಗೂ, ಮರಮರಕ್ಕೂ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹೇಳುವ ನಮ್ಮ ಜನಪದರ ಕಲ್ಪನೆ ಹಾಗೂ ಜಾಣ್ಮೆ ನಾವು ತಲೆದೂಗಲೇಬೇಕು. ಇಂತಹ ಒಂದು ದಂತಕತೆ ಗೌರೀಬಿದನೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ದಾರಿನಾಯಕನ ಪಾಳ್ಯದ ಬಳಿಯ ಅಪ್ಪಲೋನ ಗುಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಗುಡ್ಡದ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ.

ಈ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಬೃಹದಾಕಾರದ ಕಲ್ಲುಗಳು ದೂರದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ದವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ನೆಟ್ಟಿಗೆ

* ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಸೇತುವೆಗೆ Barber's Bridge ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದದ್ದು ಹೀಗೆ: ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್ ಒಬ್ಬ ಅಂಗ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿ. ಸೇತುವೆಗೆ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಲಾಯಿತು. ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್ ಪದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ 'ಹ' ಕಾರ ಮತ್ತು 'ಲ' ಕಾರ ಲೋಪವಾಗಿ ಆಮಿಟ್ಟನ್ ಆಯಿತು. ಆಮಿಟ್ಟನ್ ಪದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದಂತಾಯ್ತು. ಅದು ಬಹುಶಃ 'ಅಂಬಟ್ಟನ್' ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಜನ ಊಹಿಸಿದರು. ಅಂಬಟ್ಟನ್ ಎಂದರೆ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ನಾಯಂದ (Barber). ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ Barber's Bridge ಆಯಿತು. ಮೂಲದ ಅರ್ಥ ಹೀಗೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿತು. ಇಂತಹುದೇ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೇರಳದ cotton Hill ಕಾಟನ್ ಎಂಬುದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು. ಅದು ಕಾಲಾನಂತರ ಪರುತ್ತಿ ಕುನ್ನು (ಪರುತ್ತಿ=ಪತ್ತಿ; ಕುನ್ನು=ಗುಡ್ಡ) ಎಂದು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು. ಇಂತಹ ಹೆಸರುಗಳು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಆದಷ್ಟೋ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ.

ನಿಂತಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಗಲವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಹಾಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದೆ. ದೂರದಿಂದ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಇದು ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ, ಭಾರ ಹೊತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಳಿ ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ಅಡಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಇಂತಹದ್ದೇ ಕಲ್ಲು ನಿಂತಿದೆ. ಅದರ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಾದಲು ಹೇಳಿದಂತೆ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊರೆಯಿಲ್ಲ; ಅಂತಹ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಅದರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಮನುಷ್ಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಈ ಸಹಜ ಶಿಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಜನಪದರು ಒಂದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:

ಸಮೀಪದ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಆ ಊರಿನ ಜಮೀನ್ದಾರನಲ್ಲಿ ಸಾಲಮಾಡಿದ್ದರು. ಜೇತದಾಳುಗಳಾಗಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ದುಡಿದರೂ, ಅವರಿಂದ ಸಾಲ ತೀರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ತೀರಿಸದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದರೂ ತೀರಿಸುತ್ತಾರೆ; ಋಣಭಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಆದರೂ ಆ ಜಮೀನ್ದಾರನ ಕಲ್ಲು ಮನಸ್ಸು ಕರಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿದ. ಸಾಲ ತೀರುವವರೆಗೂ ಕಲ್ಲು ಹೊರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹೊರಿಸಿದ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ಅವರು ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಸಾಲ ತೀರಲಿಲ್ಲ. ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಕಲ್ಪಾಗಿ ಹೋದರು. ಋಣವನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ತೀರಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲವೆ? ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದೋ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ದಾರನ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿದ್ದಾನಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಭಾರ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಇನ್ನೂ ಸಾಲ ತೀರಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಇನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕೂತಿದೆ.

ಇದು ಕಟ್ಟುಕತೆಯಾದರೂ ಜನಪದರ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮಾದಲನೆಯದಾಗಿ ಗುಡ್ಡದ ಹೆಸರು ಅಪ್ಪಲೋನಗುಟ್ಟಿ, ಅಪ್ಪು (ತೆಲುಗು, ಸಾಲ). ಅಪ್ಪಲು+ವಾಡು+ಇ=ಅಪ್ಪಲೋನಿ (ಸಾಲ+ಅವನು+ಅ) ಸಾಲದವನ ಅರ್ಥಾತ್ ಸಾಲಮಾಡಿದವನ ಗುಡ್ಡ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇದು ಅಪ್ಪನ್ನ/ಅಪ್ಪಲನ್ನ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಒಂದು ಸ್ಥಳನಾಮ. ಅಪ್ಪನ್ನ/ಅಪ್ಪಲನ್ನ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ 'ಸಾಲಮಾಡಿದವನು' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಇಂತಹ ದಂತಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಯಲಾಗಿದೆ. 'ಸಾಲಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪು; ಮಾಡಿದರೂ ಋಣವನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ತೀರಿಸಬೇಕು' ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆಪಾರ ನಂಬಿಕೆಯಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು.

ಇದೇ ದಾರಿನಾಯಕನಪಾಳ್ಯದ ಬಳಿಯಿರುವ ಬೆಲ್ಲಾಳ ಬೊಮ್ಮಸ್ತಂದದ ಬಗೆಗೆ ಒಂದು ಕೃಷ್ಣ ಕತೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ: ನಡುರಾತ್ರಿಯ ಕಗ್ಗತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಊರಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದ ದರೋಡೆಕೋರರನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಜನರಿಗೆ ಬೇರೆನೂ ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ ವಾಡೆ, ಗುಡಾಣಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಲ್ಲದ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು, ಮುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲುಗಳಂತೆ ಎಸೆದರಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಬೆಲ್ಲಾಲು' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡ ಜನರ ಬಗೆಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಹ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿರುವ ಕತೆ ಇದು.

ಜನಪದರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಜಾಂಶ ತೀರಾ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಯಾವುದೋ ಘಟನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ದಂತಕತೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವುಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವುಂಟಾಗಿ ಜತೆಗೆ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಅಲ್ಲದೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಎಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಕತೆಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ, ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಇಂತಹುದೇ ದಂತಕತೆಗಳನ್ನು ತೌಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಜನರ ಮನೋಭಾವ, ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನಿಜಾಂಶಗಳು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ.

ಉಉಉ ಓಓಓ

ಬಯಲಾಟದ ಹಳಮೆ

- ಬಿ. ಸಿದ್ದಗಂಗಯ್ಯ ಕಂಬಾಳು

(ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ)

ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಕಲೆಗಳಿಗೂ ಅದಿಮಾನವನ ಬೇಟೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೂಲಬೇರು. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದಾಗ ಆ ಗುಂಪಿನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ನಾಯಕ ಬೇಕಾಯಿತು. ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಗುಂಪಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ಹೊಡೆದಾಟ ಬಡಿದಾಟಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು; ಬಲಶಾಲಿ ನಾಯಕ ತನ್ನ ಬೆಂಬಲಿಗರೊಡನೆ ಜಯ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನೇ ಪ್ರಬಲ ಶತ್ರುವಾದ. ಪ್ರಾಣಭಯ, ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದ ಭಯಗಳಿಗಿಂತ ಎದುರಾಳಿ ಗುಂಪಿನ ಭಯವೇ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಎದುರಾಳಿ ಗುಂಪಿನ ಬಗ್ಗೆ ತಳೆದ ಭಯ ಅಥವಾ ಶತ್ಯಭಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಗುಂಪಿನ ನಾಯಕನು ಭಯನಿವಾರಣೆಯಾದಾಗ ಅಂದರೆ ಶತ್ಯವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದಾಗ ಅಥವಾ ಶತ್ಯ ಸತ್ತಾಗ ಆನಂದದಿಂದ ವಿಜಯದ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ. ಈ ಆನಂದ ಆಪ್ತಾಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಶತ್ಯವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಿ ಗೆಲ್ಲದಿರಲಿ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಲು ವಿಜಯದ ಆಚರಣೆಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ದಿನವೊಂದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಶತ್ಯವಿನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಸೋತ ನಾಯಕ ಭಯಭೀತನಾದಾಗ, ಮತ್ತು ನಾಯಕ ಎದುರಾಳಿಯಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ ಆತನ ಚಿರಸ್ಮರಣೆಗೆ ಕೆಲ ಆಚರಣೆಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಈ ಬಗೆಯ ಆಚರಣೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವಾಗ ಮಾನವನ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನೂ ಕೆಲವಾರು ಕಲೆಗಳು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವು. ಈಗಲಾದರೋ ಮಾನವ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ವಿವರವಿವರವಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆತ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾನೆ; ಕೌತುಕಗಳನ್ನೂ ಆಹ್ಲಾದಕರ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಚೇತೋಹಾರಿಯಾದ ದೃಶ್ಯಗಳು ಆನಂದವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ, ಕೌತುಕಗಳು ಭಯವನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿದವು. ಈ ಬಗೆಯ ಹತ್ತಾರು ಸಮಿಶ್ರಭಾವಗಳು ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡವು. ಮಳೆಯನೀರು ಆಕಾಶದಿಂದ ಸುರಿಯುವಾಗ ಜರುಗುವ ಘಟನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೌತುಕವಾದಾಗ ಭಯವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಈ ಪರಿಯ ಮಳೆ ಸುರಿದರೆ, ಸುರಿಯದಿದ್ದರೆ ಕೇಡೆಂದು ಅದಿಮಾನವ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಚಳಿಗಾಲದ ಚಳಿ ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ್ದು. ಚಳಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಟೆದು ನಿಲ್ಲಲು ಮರದ ತೊಗಟೆ, ಎಲೆಗಳು ನಂತರ ಪ್ರಾಣಿ ಚರ್ಮಗಳು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಬೆಂಕಿ ಚಳಿಯ ಪದರುಗಳನ್ನು ಹರಿದು ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಶಾಖದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುತ್ತದೆಂದೂ ತಿಳಿದನು. ಬೆಂಕಿ ಸುತ್ತ ಆನಂದದಿಂದ ಕುಣಿಯುವುದು ಅವನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಆದರೂ ವಾನರನಾಗಿದ್ದ ಮಾನವ ವಿಕಾಸದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದು ಮರಬಿಟ್ಟು ನೆಲವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಹಲವಾರು ತನ್ನದೇ ಆದ ಅನಾನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ. ಇತರ ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳಿಗಿಂತ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ವಂಚಿತನಾದ. ಆಹಾರ ಮೂಲಗಳನ್ನೂ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಎದುರಾಯಿತು. ಆಗ ಇತರ ಮಾನವಸಂಗಾತಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಆಹಾರ ಹುಡುಕುವುದು ಸುಲಭವಾಯಿತು, ಮನುಷ್ಯನ ಗುಂಪು ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಸಮೂಹ ಬೇಟೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು, ತನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ಪ್ರಿಯವಾದ ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದನ್ನು ಹೊಡೆದು ತಿಂದಾಗ ಆನಂದಾನುಭವದ ಜೊತೆಗೆ ಮೈ ಭಾರವಾದ ಅನುಭವವೂ ಆಯಿತು. ತನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಸಂಗಾತಿಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ಹುಟ್ಟಿತು ನೋಡಿ ಹಾಡು, ಕುಣಿತ ಮುಂತಾದವು. ಹೊಟ್ಟೆ ಸೇರಿದ ಆಹಾರ ಅರಗಿ ರಕ್ತಗತವಾದಾಗ ಮೈ ಹಗುರಾದಂತೆ ಅದಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಚೋದಿಸಿದಂತೆ ಅನುಭವ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಮತ್ತೆ ಬೇಟೆಯಾಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ತಿಂದಾಗ ಭಾರವಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವಾಗ ಹಗುರಾಗಿ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿದಾಗ ಆಗುವ ಅನುಭವಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಿಯವಾದ ಪ್ರಾಣಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದಾಗ ಅಥವಾ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಂದಾಗ ಬೇಟೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬೀಳದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮೈ ಭಾರ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು, ಆಗ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನೆಗೆದಾಡಿ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಅಭಿನಯಮಾಡಿ ಕೊಂದು ಮೈ ಹಗುರ ಮಾಡಿಕೊಂಡ, ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಗುಂಪಿನ ಒಬ್ಬ ಮೃಗದಂತೆಯೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬೇಟೆಗಾರನಂತೆಯೂ ಅಭಿನಯಿಸಿದರು. ಪುರಾತನ ದೃಶ್ಯಕಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಆದಿ ಮಾನವನ ಬೇಟೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರಾಣಿಬಲಿ, ದೇವರ ಆರಾಧನೆ ಮುಂತಾದೆಡೆ ಇದು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟ.

ಲೋಕದ ಕಲೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಮೊದಲು ಒರಟೊರಟಾಗಿ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆರಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಜಾಯಮಾನವನ್ನೂ ಜಾನಪದವೆಂದು ಕರೆಯೋಣ. ಹಾಗಾದಾಗ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಜಾನಪದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕುಣಿತಗಳೇ ಮೂಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲವೇ! ನಾವೀಗ ಕುಣಿತದ ಸುಂದರ ರೂಪವಾದ ಬಯಲಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡೋಣ. ಇತರ ಜನಪದ ಪ್ರದರ್ಶಕ ಕಲೆಗಳಂತೆಯೇ ಬಯಲಾಟಕ್ಕೆ ಇತಿಹಾಸವಿಲ್ಲ; ಹಾಗೆಂದು ಇದನ್ನೂ ಪ್ರಾಚೀನವಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಜಾನಪದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಷರ ರೂಪ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಈ ಕಲೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಯಲಾಟದ ಹಳಮೆಯನ್ನು ನಾವೆಂದು ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಚಾನಕವಾಗಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ಒಂದನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಭರತನ ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಸೂತ್ರಧಾರ' ಎಂಬ ಪಾತ್ರದ ವಿಷಯ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂತ್ರಧಾರ ಸೂತ್ರದ ಬೊಂಬೆಯಾಟದಿಂದ ಬಯಲಾಟಕ್ಕೆ ಬಯಲಾಟದಿಂದ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿರುವುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ.

ಭರತನ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅನೇಕ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಷೆಗಳು 'ವಾಚಿಕ' ದಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.* (ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ XIV 48-49) ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಭಾಷೆಗಳು ಬಯಲಾಟದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಭಾಷೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಬಯಲಾಟದ ಪಕ್ಷ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ಭರತ ಅಥವಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರು ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾಖಲು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಭರತ ಮುನಿ ಹೇಳುವಂತೆ ನಾಟ್ಯವೇದ-ಶಿವ- ನಟರಾಜನಿಂದ ಬಂದುದು ನಾಟ್ಯವೇದ ಶಿವ ಮೂಲವೆಂದು ಎಲ್ಲ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರೂ, ಅಲಂಕಾರಿಕರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವ-ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮಂಗಳಕರವೆಂದು ಅರ್ಥಮಾಡುವುದಾದರೆ 'ನಾಟ್ಯ' ವೇದದ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳೂ ಮುದುರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮಂಗಳ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದದ್ದು ಆರಾಧನಾ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ನಾವು ಭಾವಾವೇಶ ಹೊಂದಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಲಾಗಿರುವ ಪೌರಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಗುಣಗಳಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ನಾರದ-ಸುದ್ಧಿವಾಹಕ ಮನ್ವಂತ-ಮನೋ ಕಾಮನೆಗಳಿಗೆ, ಅಗ್ನಿ-ಶಾಖಿಕೆ ಬೆಂಕಿಗೆ- ಆತನವಾಹನ ಟಗರು. ಟಗರಿನ ಉಣ್ಣೆಯ ಕಂಬಳಿ ಚಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಬಸವ-ಆತನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲಿನ ಭುಜ ಲಿಂಗಾಕಾರವಾಗಿ ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಆತ ಶಿವನ ವಾಹನ; ಏನೇ ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಕತೆಯೇ ನಾಯಕನ ಕತೆಯೇ ತಳುಕುಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಾಶೂರ ರಾಜ ಯಾವುದೋ ದೇವತೆಯ ಅವತಾರವಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮೂಹದ ರಾಜನನ್ನು ಈ ರಾಜ ಕೊಂದಾಗ..ಈತನೇ ರಾಮನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪರಶು ರಾಮನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದಿರಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ನಾರದನಂಬ ಸಂಚಾರಿ ನಾಯಕನು ಅಥವಾ ಭರತ ಕರ್ತಾರನು ಶಿವನ ಮುಂದೆ ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿದನು. ದೊರೆಯಾಗಲೀ ದೇವರಾಗಲೀ ಸ್ತುತಿ ಪ್ರಿಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾರದ ಶಿವನು ತ್ರಿಪುರ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದಾಗ ಶಿವನಿಗೆ ಋಷಿಯಾಯಿತು. ತಾನು ರಾಕ್ಷಸ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ ನೆನಪುಗಳಿಗೆ ಆಕಾರ ಮೂಡಿ ಎದುರು ನಿಂತಂತಾಯಿತು. ಸ್ವರ್ಗಿಯಾಯಿತು. ಯುದ್ಧ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಪುನರೂಪಿಸುವ ಹಾಗೆ ತನ್ನಯನಾಗಿ ಆವೇಶಾನಂದಭರಿತನಾಗಿ ಕುಣಿದು ನಾರದನ ಗೀತಕ್ಕೆ ನೃತ್ಯವನ್ನೂ ಅಳವಡಿಸಿದನು. ಈ ಹಿಂದೆ ಇದೇ ಶಿವನು ತಾಂಡವವೆಂಬ ನರ್ತನ ಗತಿಯನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದನು. ಅದೇ ತಾಂಡವಕ್ಕೆ ಇಂದು ಅಭಿನಯವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದನು. ನಾಟ್ಯ ಪರಿಪಕ್ವವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿದ್ದ 'ತಂಡು' ಎಂಬ ಶಿವಗಣನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು. 'ತಂಡು' ಭೂಮಿಗಳಿದು ನಾಟ್ಯವನ್ನು

* ಮಾಗಧ್ಯವಂತಿ ಜಾಪ್ರಾಚ್ಯಾ ಶೂರ ಸೇನ್ಯರ್ಧಮಾಗಧೀ ||
 ಚಾಪ್ಲಿಕಾ ದಾಕ್ಷಿಣಾ ತ್ವಾಚ ಸಪ್ತಭಾಷಾ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ||
 ಶಬ್ದಾ ಭೀರ ಚಂಡಾಲ ಸಚರದ್ರವಿದೋದ್ರಜಾ
 ಹೀನಾವಧೀಚ ರಾಣಾಂಚ ವಿಭಾವಾ ನಾಟಕೇ ಸ್ತುತಾಃ

ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದನು. ತಂಜುವಿಗೆ ನಂದಿಯೆಂದೇ ಪರ್ಯಾಯ ಹೆಸರಿದೆ. ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ಆರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಭಿನವಗುಪ್ತನೆಂಬ ಅಲಂಕಾರಿಕನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನಟರಾಜ ಶಿವನು ದ್ರಾವಿಡ ದೇವತೆಯೆಂದು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಂದ ಮೇಲೆ ನಾಟ್ಯವೇದವೇ ದ್ರಾವಿಡದದ್ದೆಂದಾಯಿತು. ಭರತ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ.

ಲೋಕದ ಜನರು ಕಾಮ, ಲೋಭ, ಈರ್ಷ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಇಂದ್ರಿಯಲೋಲುಪ್ತರಾಗಿ ವಿನಾಶದಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು; ಜನರ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳ ಸಾರವನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ, ಐದನೆಯ ವೇದವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಭರತನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಭರತ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾಟ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸಿ ಇಂದ್ರದ್ವಜ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದನು. ಭರತನ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯಕಲೆ ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದಾದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅಭಿನವ ಗುಪ್ತನು, ಹೇಳುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಎರಡೂ ಸಂಗತಿಗಳು ಒಂದೇ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. 'ನಾಟ್ಯ' ಶಿವನಿಂದ-ನಟರಾಜನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಅದಕ್ಕೆ ವೇದಮರ್ಯಾದೆ ನೀಡಿ ತನ್ನದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ನಟರಾಜ-ರಾಜನಾದ ಶಿವನು ದ್ರಾವಿಡರ ದೇವತೆಯೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಟ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದ ಕಲೆ, ಬಯಲಾಟವೂ ಕೂಡ. ನಟರಾಜನ 'ತಾಂಡವ' ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸಂಯಾದ 'ನಿರುಕ್ತ' ಹೇಳಲಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಸ್ಕೃತದವರೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. 'ತಾಂಡವ' ಆರ್ಯರಿಗೆ ಹೊಸದು. ಸಂಸ್ಕೃತನಾಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಕ್ರಿಸ್ತ ಪೂರ್ವದ ಒಂದೆರಡು ಶತಮಾನಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಯಲಾಟಗಳು ದ್ರಾವಿಡ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ದ್ರಾವಿಡರದ್ದಾಗಲೀ, ಆರ್ಯರದ್ದಾಗಲೀ ಜನಪದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಜನಪದವೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲವಾದರೂ, ದ್ರಾವಿಡ ಬಯಲಾಟಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಭಾರತೀಯ ನಾಟ್ಯಕಲೆಗೆ ಮೂಲ ಚಾಲಕ ಶಿವ, ಶಿವನನ್ನೂ ಗ್ರೀಕ್‌ನ ಮೆಗಾಸ್ತನೀಸ್ ಮೊದಲಾದವರು 'ಡಯೋನಿಸಸ್' ಎಂದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಧೈವನ್+ಈಶನ್ ಎರಡು ಸಮಾಸ ಪದಗಳು ಸೇರಿ ಡಯೋನಿಸಸ್ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಬಹಳ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ವಾದವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪದೆ ಶಿವನ ಆರಾಧಕರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಶಿವನ ಹೆಸರೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಶಿವಗಣ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಾಟ್ಯಕಲೆಯನ್ನೂ ಬಿತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶಿವನಿಗೆ ಕಾಲ ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟಲಾಗುವುದೇ ಎಂದಿವರ ವಾದ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಡಯೋನಿಸಸ್ ಗ್ರೀಸಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ದೇವತೆಯೆಂದೂ, ಪೂರ್ವದೇಶದಿಂದಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ಗ್ರೀಸಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಟ ರಾಜನಾದ ಶಿವನಾದರೋ ಭಾರತ ಮೂಲದ ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವತೆ. ಐದುಸಾವಿರ ಸಂವತ್ಸರಗಳಷ್ಟು ಇತಿಹಾಸ ಈತನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ದ್ರಾವಿಡ ದೇಶವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾದರೆ ಮತ್ತು ದ್ರಾವಿಡಶೈಲಿಯ ಪುರಾತನ ದೇವಾಲಯಗಳ ಶಿಲ್ಪಗಳ ನಾಟ್ಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ದ್ರಾವಿಡರಿಗೂ ಆದಿಮ ನಾಟ್ಯಕಲೆಗೂ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೋರಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಶೈವ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶಿವಪರವಾದ ಇದು ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಲಕ್ಷಣಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಆಕರಗಳು ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆಟಗಳೂ ಒದಗಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಜನರು ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದಾಗ ಆರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಉಳಿವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಗುವಂತಾಯಿತು. ಯುದ್ಧಾದಿಗಳಿಂದ ಕೆಲವರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ದ್ರಾವಿಡರ ಮನಸ್ಸು ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೊರೆದು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನಾಗಿ ನಾಟಕ ಕಲೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ದ್ರಾವಿಡರನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಭರತಮುನಿ ನಾಟ್ಯ ವೇದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಆರ್ಯ-ದ್ರಾವಿಡ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ನಾಟ್ಯವೇದಕ್ಕೆ ಸಾಮವೇದದಿಂದ ಸಂಗೀತವನ್ನೂ, ಯಜುರ್ವೇದದಿಂದ ಅಭಿನಯವನ್ನೂ, ಋಗ್ವೇದದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂಶ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಅಥರ್ವಣವೇದದಿಂದ ರಸತತ್ವವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ತಿರುಚಿಯೂ ಹೇಳ ಬರುತ್ತದೆ. ಆರಾಧನೆ ಮಾನವನ ಸ್ವಭಾವಜನ್ಯವಾದ ಆಚರಣೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ, ಸ್ತುತಿ, ಅರ್ಪಣೆ, ಬಲಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ವೇದಗಳೂ ಕೂಡ ಆರಾಧನಾ ಮೂಲವನ್ನು ಹೇಳುವ ನುಡಿಗಳು. ನಾಟ್ಯವೇದದಿಂದ ಎಲ್ಲವೇದಗಳೂ ಬೇರೆಯಾದವೆಂದೂ, ಒಂದೊಂದರಲೂ ಒಂದೊಂದು ನಾಟ್ಯದ ಅಂಶಗಳಿವೆಯೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಪುರಾಣಾದಿಗಳು ಲಿಪಿಬದ್ಧವಾಗುವ ಮುನ್ನ 'ಚಾರಣಾರ' 'ಕುಶೀಲವರ' ಬಾಯಲ್ಲಿ ಗಾನರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ವೇದಗಳೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಬಾರದೇಕೆ? ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ.

ಆರ್ಯರ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನೂ ದ್ವೇಷಿಸಿದ ದ್ರಾವಿಡರು ಆದರಲ್ಲೂ ಆದಿಶೈವರು, ಆರ್ಯರ ನೆಮ್ಮದಿ ಕೆಡಿಸುವಾಗ ದ್ರಾವಿಡರು ಪ್ರಾಣದಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾಟ್ಯಕಲೆಯನ್ನು ಐದನೇ ವೇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯೆಂದು ಹೇಳಿ ದ್ರಾವಿಡರನ್ನು ಪಳಗಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ರಾಮಾಯಣದ ಆಂಜನೇಯ ಆರ್ಯರಾಜನ ದಸ್ತುವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡದ್ದನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಆತ ಭರತ ಕರ್ತಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ. ಮಹಾಸಂಗೀತಗಾರನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ. ಭರತ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಒಂದನೇ ಸರ್ಗದ ಮೂರನೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಖ, ದುಃಖಾದಿ ಲೋಕದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ ಅಭಿನಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾಟ್ಯವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯಕ್ಕೆ (ಅಧಿಷ್ಠಾನಪ್ರಾಯವಾದ) ಲೋಕಾನುಭವವನ್ನೂ ಹೀಗೆ ನಡೆಯಿತೆಂದು ಕತೆ ಕಟ್ಟಿ, ಪಾತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಸೇರಿಸಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪೌರಾಣಿಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ನಟರು ಆರೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅಭಿನಯಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದೇ ನಾಟಕವಾಗಿರಬೇಕು; ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದರೂ ಬಯಲಾಟ ಮತ್ತು ಅಭಿಜಾತ ನಾಟಕಗಳಿರಡಕ್ಕೂ ಮೂಲವನ್ನು ಹೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಲಾಕ್ಷಣಿಕರು 'ಅವಸ್ಥಾನು ಕೃತಿ' ಎಂದು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. "ಯೋಯಂ ಸ್ವಭಾವೋ ಲೋಕಸ್ಯ" ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಲೋಕದ ಸ್ವಭಾವ (ಸುಖ, ದುಃಖ)ವನ್ನೂ ಅಭಿನಯದ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಈ ನಾಟ್ಯ. ಲೋಕ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ನಾಟ್ಯ ಬೇರೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಜನಾಂಗದ ಬದುಕಿನ ಅಂಗವೇ ಆಗಿದ್ದ ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆಗೆ ಮೂಲವಾದದ್ದು ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಚೊಚ್ಚಲ ಶಿಶು ಬಯಲಾಟಗಳೇ ಆಗುತ್ತವೆ.

ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ನಾಟ್ಯ' ಎಂಬ ಪದ ಮೂಲ ದ್ರಾವಿಡ ಪದ 'ನಿಕುಟ್ಟಿನ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ. ನಾಟ್ಯ ಎಂಬ ಶಬ್ದವೇ ದ್ರಾವಿಡಮೂಲದ್ದೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸೂತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಾರ "ನೃತ್ಯ" ಎಂದರೆ ತಾಲ-ಲಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕುಣಿತ. ರಸವಾಗಲೀ ಭಾವವಾಗಲೀ ಗೌಣ, ಸಂಗೀತವಿದ್ದರೆ ಇರಬಹುದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಯ 'ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಟ್ಯದ ಮೂಲರೂಪವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಸ್ಥಿತಿ. ಈಗಿನ ಭೂತ ಕುಣಿತ, ನಾಗಮಂಡಲದ ಪಾತ್ರಿ ಕುಣಿತ, ಮಣೇವು, ಆಸಾದಿಗಳ ಕುಣಿತ, ಪುರವಂತರ ಕುಣಿತ, ಡೊಳ್ಳಿನ ಕುಣಿತ ಇಂತಹ ಜಾನಪದ ದೃಶ್ಯಕಲೆಗಳಿಗೆ ತಾಳೆ ಹಾಕಬಹುದು.

ನೃತ್ಯದ ಮುಂದುವರೆದ ರೂಪವೇ ನೃತ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಭಾವಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇರುತ್ತದೆ; ಜೊತೆಗೆ ಸಂಗೀತ ಅಭಿನಯಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ ಭಾವ-ವ್ಯಂಜನೆ. ಅಂದರೆ ಒಂದು ಗೀತ ಕೃತಿಯ ಭಾವಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಅಂಗಾಭಿನಯದಿಂದ ವ್ಯಂಜಿಸುವುದು ನೃತ್ಯ.

ನಾಟ್ಯ-ನೃತ್ಯದ ಮುಂದುವರೆದ ಸ್ಥಿತಿ ರಸ ಪ್ರಧಾನತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ನೃತ್ಯದ ತಾಳ-ಲಯಗಳೂ ನೃತ್ಯದ ಭಾವ, ಸಂಗೀತ-ಸಂವಾದಾದಿ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೂ ವೇಷಭೂಷಣಗಳೂ ಅಂಗಿಕ, ವಾಚಿಕ, ಆಹಾರ್ಯಾದಿ ಪರಿಕರಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಆದದ್ದು ನಾಟ್ಯ-ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಯಶಸ್ಸು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಗವಿಕ್ಷೇಪಗಳೂ, ಕಾವ್ಯ, ಗೀತ, ಸಂಭಾಷಣೆ, ಅಭಿನಯ ಭಾವಪೂರಕವಾದ ಬಾಹ್ಯ ಪರಿಕರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಮ್ಮೇಳಗೊಂಡು, ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು 'ನಾಟ್ಯ' ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈಗಿನ ಅಭಿಜಾತ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ನಾಟ್ಯ' ವೆಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸುದ್ದಿ ಮಾತಾಡುವಾಗ ಮಾರ್ಗ-ದೇಶೀ ಎಂಬೆರಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಮಾತಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮಾರ್ಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೇಶಿಯಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದದ್ದೆಂದೂ ಹೇಳುವಾಗ.. ಮಾರ್ಗ ದೇಶಿಗಳೆರಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿದ್ದವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ಮಾರ್ಗ-ದೇಶಿಗಳ ಒಗ್ಗು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ, ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಲಕ್ಷಣ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ. ಇದು ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರಿಂದ ಶುದ್ಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ದೇಶೀ ಸಂಪ್ರದಾಯವೆಂದರೆ ದೇಶ-ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಮೂಹ ಕಲೆಯು

ಜನಪದದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ದೇಶಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವನ್ನಾಗಲೀ ಸೂತ್ರವನ್ನಾಗಲೀ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಗ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಸರಿದೂರೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಶಿಷ್ಯ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರು ಮಾರ್ಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟರೆ ದೇಶೀ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುವಾಗ ನಿಕ್ಕಷ್ಟಗೊಳಿಸಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಟ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಡುವ ನಾಟ್ಯಾಚಾರ್ಯರು 'ನೃತ್ಯ'ದ ಕರಣಗಳನ್ನು ಮೂಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳಿಂದಲೇ ಹೆಸರಿಸಿ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. 'ತಟ್ಟಡನ' ಮೆಟ್ಟಡನ, ನಾಟಡವು, ಜಾರಡವು, ವಿಗರಡವು, ಮಂಡಿ ಅಡವು, ಇತ್ಯಾದಿ.

ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ -ಸ್ಥಾನಕ (ನಿಲುಗಡೆ) (ಚಾರೀ ವ್ಯಾಯಾಮ ವಿಶೇಷ) ನೃತ್ಯ ಹಸ್ತ ಇವು ಮೂರರ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಣವೇ ಅಡವುಗಳು. ಅಡವು ಎಂಬುದು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದದ್ದು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಅಡಿ' ಯಿಂದ ಅಡವು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಅರ್ಥದ ಅಡವುಗಳ ಶೈಲಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬಯಲಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಕುಣಿತಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಬಯಲಾಟದಲ್ಲಿ ನಿಯಮ ರಹಿತವೂ ಒರಟೋರಟೂ ಆದರೆ ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯಮ ಪಾಲಿತ ಮತ್ತು ಮೃದುವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಾದಿಗಳು ನಾಟ್ಯ ರೂಪವಾಗಿದ್ದವು ಅಥವಾ 'ಆಟ'ವಾಗಿ ಜನಪದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಆಟಗಳನ್ನು ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಬರೆದರು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಭರತನ ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ದೊರಕುವ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥ. ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಬಯಲಾಟಗಳು ಪ್ರಯೋಗಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಕುರಿತು ಓದವೆಯೇ ಲೋಕಾನುಭವವನ್ನೂ ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವಾದಿಗಳನ್ನೂ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಸಂಗೀತಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಬೇಧಗಳನ್ನೂ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುವವರು ಮಾದಲಿನಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ಐದನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ನಂದಿಕೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಾಕ್ಷಣಿಕನು ತನ್ನ ಅಭಿನಯ ದರ್ಪಣವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗ-ದೇಶಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ 'ಬಹುಚರೀ' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಬೇಧವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನಂದಿಕೇಶ್ವರನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ 'ಶುದ್ಧ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. 'ಬಹುಚರೀ' ಸಂಪ್ರದಾಯವು ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುವ 'ನೃತ್ಯ' ರೂಪವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಪಂಡಿತರ ತಾತ್ಪಾರಕ್ಕೆ ಬಳಗಾಗಿದೆ.

ಬಯಲಾಟ ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲು ಹಲವು ಖಚಿತ ಆಕರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇದನ್ನೂ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಬಯಲಾಟ, ತೆಲುಗು-ವೀದಿನಾಟಕ, ತಮಿಳು-ತೆರುಕೂತ್ರೂ, ಮಲೆಯಾಳಂ-ಕಥಕ್ಕಳಿ, ಸಿಂಹಳ-ಕೊಲು, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಗಳೂ ಒಂದು ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದುವು. ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾದಾಗ ಈ ಕಲೆಗಳೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾದವು. ಆರಾಧನಾ ಮೂಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಯಲಾಟ ತಟಕ್ಕನೆ ಹುಟ್ಟುವುದಾಗಲೀ ಮಾಯವಾಗುವುದಾಗಲೀ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ದ್ರಾವಿಡ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಛಂದಸ್ಸು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದದ್ದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹಲವು ರೀತಿಯ

ಕುಣಿತಗಳು ಈಗಲೂ ಇವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಂದಸ್ತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಕುಣಿತ ಸಂಗೀತಾದಿಗಳು ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಸಭಾಸದರೇ, ಮುಳಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಇಂದಿನ ಜಾನಪದ ಉತ್ಸವ ತುಂಬಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದವು. ಇದುವರೆವಿಗೂ ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯಗಳು ತಾರ್ಕಿಕವಾದುವು. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಬಯಲಾಟಗಳಿಗೆ ಕೇಳಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬಯಲಾಟದ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಜನಪದ ಬಯಲಾಟದ ಹಳಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಆರ್ಯ-ದ್ರಾವಿಡವೆಂಬ ವಿಭೇಧಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದದ್ದು ಜನಪದವೆಂದೂ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದದ್ದು ಶಿಷ್ಟವೆಂದೂ ತಾವು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಿರಬಾರದೆಂದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಬಯಲಾಟಕ್ಕಿರುವ ಹಳಮೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ಈ ನೆಲಕ್ಕೆ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದಿನದೆಂದು ತಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಬಯಲಾಟ ದ್ರಾವಿಡರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶುಶುಶು ಳಳಳಳ

ಗಾರುಡಿಗರು

ನರಸಿಂಹೇಗೌಡ ನಾರಣಾಪುರ

ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಹಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಹಲವಾರು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗ ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗದೆ, ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದುಂಟು. ಇವನ್ನು 'ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತ ತೀರಾ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಜನ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಷೆ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ವಿಧಿ-ವಿಧಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಇಂತಹ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕಂಡು ಬರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದ ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಿಗಿರುವ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ, 'ಪಂಚಮರು' ಎಂಬ ಐದನೆಯ ಜಾತಿಯೂ ಇದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶೋಷಣೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವುದನ್ನು ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಜಾತಿಗಳನ್ನುಳಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಬುಡಕಟ್ಟು' ಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಜಾತಿಗಳೊಡನೆ ಬೆರೆಯದೆ ಬಹಳ ಕಾಲ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡವು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಲು ಈ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಇವರು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ತಮಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಜಾತಿಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿರುವುದೂ ಉಂಟು.¹ ಅಂದರೆ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ಹುಟ್ಟು, ಮದುವೆ ಹಾಗೂ ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪೌರೋಹಿತಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜಾತಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಿವೆ.

ಧೀರೇಂದ್ರನಾಥ ಮಜುಂದಾರ್ ಅವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹಂತಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ:²

೧. ಜಾತಿಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿರುವ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು.
೨. ಹಿಂದೂಗಳೊಡನೆ ಭಾಗವಹಿಸಿಯೂ ತಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನೂ, ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು.

೩. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಬಳಗಾಗದೆ, ಆ ಧರ್ಮದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು.

ಭಿಲ್ (Bhil) ಮತ್ತು ಕೋಲ್ (Kol) ಬುಡಕಟ್ಟು ಇಂದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜಾತಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿವೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಅಸ್ಥಾಮಿನಲ್ಲಿರುವ 'ನಾಗಾ' ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಭಾರತದ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿವೆಯೆಂದೂ, ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಧರ್ಮವೂ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವೆಂದೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕೆಂದೂ ವೆರಿಯರ್ ಎಲ್ವಿನ್ ಹಿಂದೆಯೇ ಘೋಷಿಸಿರುವ ಮಾತು ಇಂದಿನ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಂತೂ ಖಚಿತವಾಗಿ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದ ಹಿಂದೂಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತವಾದುದು ಎಂದು ಫಾರ್ಮ್ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. "The so called Aborigines who form the bulk of the scheduled tribes and have been designated in the census as Animists are best described as Backward Hindus"³ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಭಾಷೆ ಇರುತ್ತದಾದರೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಷೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳೂ ಇಲ್ಲಿವೆ. ತಾವು ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯೇ ಇವರ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ಸಂಕೀರ್ಣ ನಡವಳಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲು ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದರೂ, ನಿಖರವಾಗಿ ಆ ಕಾಲವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗದು. ಆದರೆ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಭಿನ್ನ ಪರಿಸರದ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು ಸವಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿವೀಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮಾದರಿಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಸಾಕಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ನಗರದಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿವೀಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಕಥೆ, ಗೀತೆ, ಗಾದೆ, ಬೇಟೆ, ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರಗಳು, ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಭಿನ್ನ ಸೂತ್ರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ 'ಉಪಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಲೆ' ಯಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಸುಮಾರು ೭೪,೨೯೩ ಚದರ ಮೈಲಿಗಳಷ್ಟು ಅರಣ್ಯಗಳಿಂದಾವೃತವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಬಗೆಬಗೆಯ ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ಗಮನೀಯ ಸಂಗತಿ. ಕಾಡಿನ ನಿಸರ್ಗದ ಮಧ್ಯೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಬದುಕನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಭಾಷಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಇವರನ್ನು ಮಾನವಕುಲ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು 'ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು' ಅಥವಾ 'ಆದಿವಾಸಿಗಳು' ಅಥವಾ 'ಮೂಲನಿವಾಸಿ' ಗಳೆಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾನದಂಡಗಳು ಈ ಆದಿವಾಸಿಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಜನಾಂಗೀಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಸ ಹಾಗೂ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ನೆರಳಿನಿಂದ ದೂರವಿರುವ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲದೇ ಬೇರೇನೂ ಅಲ್ಲ.⁴ ಎಂದು ಎ.ಸಿ. ಲಲಿತ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ವರೂಪವೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಅವರೊಡನೆ ಕಳೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವರು ವರ್ಷದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಹಬ್ಬಹರಿದಿನಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳಾಗಲೀ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಒಂದೆರಡು ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕರ್ನಾಟದ ರಾಜ್ಯದ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಾರದಿರುವ 'ಗಾರುಡಿಗ' ಬುಡಕಟ್ಟನ್ನು ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಈ ಜನರ ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಭಾಷೆ, ಕ್ರೀಡೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಪಾತ್ರವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. 'ಗಾರುಡಿ' ಎಂದರೆ ಗರುಡ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿದ್ಯೆ (ಸರ್ಪವಶೀಕರಣವಿದ್ಯೆ), ಯಕ್ಷಿಣೀವಿದ್ಯೆ, ಇಂದ್ರಜಾಲ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, 'ಗಾರುಡಿಗ' ಎಂದರೆ ಗಾರುಡ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲವನು. ಹಾವು ಹಿಡಿಯುವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತಿರುವವನು; ಹಾವುಕಚ್ಚಿದರೆ ಗುಣಪಡಿಸುವವನು, ವಿಷವೈದ್ಯ, ಗಾರುಡಿಗನ ಹೆಸರು⁵ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುವಿನಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. 'ಗಾರುಡಿಗ' ಎಂದರೆ ಭಿಕ್ಷುಕರು, ಹಾವಾಡಿಗರು, ಅಲೆಮಾರಿ ಮೋಡಿಕಾರರು ಎಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಸೂರ್ಯನಾಥ ಯು.ಕಾಮತ್ ಅವರು.⁶ ಗಾರುಡಿ ಗೊಂಬೆ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ 'ಗಾಡಿಗನ ಕುಣಿತ' ವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಗಾಡಿಗ' ಎಂಬ ಪದ 'ಗಾರುಡಿಗ' ಎಂಬುದರಿಂದ ಬಂದಿರಲು ಸಾಧ್ಯ. ತೆಲುಗಿನ ಪ್ರಭಾವವಿರುವ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು 'ಮಾನುಬೊಂಬಲು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ 'ತಟ್ಟಿರಾಯನ ಕುಣಿತ' ವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ದೇವರ ಉತ್ಸವ, ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿಯ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಗಾರುಡಿ ಗೊಂಬೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ⁷ ಎಂದು ಗೊ.ರು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲುಕೋಟೆ ಹೋಬಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಗರ ಗ್ರಾಮದ ಶ್ರೀ ಸೋಬಾನೆ ಕೃಷ್ಣೇಗೌಡ ಅವರು ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಜಾನಪದ ಕಲಾ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ' ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೭೦ ತಂಡಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದುವಂತೆ. ಅವರಲ್ಲಿ 'ಗಾರುಡಿಗೊಂಬೆ' ತಂಡಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಬಹುಮಾನ ದೊರಕಿತಂತೆ. ಅದರಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆಗೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿನ 'ಮೋರ್ಟಿಂಗ್ ರಾಜಣ್ಣ' ಎಂಬುವವರನ್ನು ಪತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿ ನಾಲ್ಕು ಗಾರುಡಿ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡರಂತೆ. ಅವುಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಕಂಡ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಅವರು ಧರ್ಮಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿಸಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರ ನೀಡಿ ಶಾಲುಹೊದಿಸಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಕಳಿಸಿದರಂತೆ. ಈಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ, ಮೇಲುಕೋಟೆ ಅಯ್ಯಂಗಾರಿ, ಅರವಿಂದಮ್ಮ ಚಾರ್ಲಿ, ಚಾರ್ಲಿಚಾಪ್ಲಿನ್, ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿ, ಹುಡುಗ, ಹುಡುಗಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹದಿನಾರು ಗೊಂಬೆಗಳಿವೆ. ಮೈಸೂರು ದಸರಾ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನಾಚರಣೆ, ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ, ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳ ಹಬ್ಬಗಳು, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಸನ್ಮಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.⁸ ಆದರೆ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಿರುವ ಗಾರುಡಿಗ ಜನಾಂಗದವರಲ್ಲಿ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಲೀ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೋರೆಕಾಯಿಯಿಂದ ಪುಂಗಿ (ಸೋರೆಕಾಯಿಬುರು)ತಯಾರಿಸಿ ಬುರು ಕಥೆ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಗಾರುಡಿಗರು ತಾವು ಮೂಲತಃ ಯಾದವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ರಣಭೇರಿಯಮ್ಮ (ಗಂಗಮ್ಮ)ನ ಜಾತ್ರೆ ಮುಳಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಜಾತ್ರೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ರಥೋತ್ಸವ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ರಥಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ರಕ್ತಬಲಿ ನೀಡಿ ನಂತರ ಎಳೆಯುವುದು ರೂಢಿ. ಬಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ಎಳೆದಾಗ ಅದು ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಯಾರೋ ಅದಕ್ಕೆ 'ದಿಗ್ಗಂಧನ' ಮಾಡಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ಕುಲದವರೆಲ್ಲ ಗಾರುಡಿಗ ಜನಾಂಗದವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಇವರು 'ಮಾಟ ಮಂತ್ರ ಮಾಡ್ತೀವಿ ಅಂತ ಸುಮ್ಮನೆ ನಾಟಕ ಆಡ್ತಾರೆ ಅಷ್ಟೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಅಂಥ ನಿಪುಣ ಮಾಟಗಾರರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ರಥವನ್ನು ಚಲಿಸಲಿ' ಎಂದು ಸವಾಲು ಹಾಕಿದರಂತೆ. ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾದ ಗಾರುಡಿಗರು ತಮ್ಮ ಕುಲಬಾಂಧವರಿಗೆಲ್ಲ ಓಲೆ ಕಳಿಸಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರಂತೆ. ಆಗ ಇವರ ಗುರುವಾದ 'ಡಂಕಣಾಚಾರಿ' ಅವರು ಗಂಡು ಭೇರುಂಡ (ಪೆಕ್ಕಿ), ಮುತ್ತಾಲ ತುರಾಯಿ (ಪೇಟ), ಸಿಂಪತಲು ಆಟಂ (ಸಿಂಹತಲೆ), ಬಂಗಾರ ಕೊಡೆ, ಚಂದ್ರಹಾರಂ, ಡಾಕಾಲುಪಿಂಡಮು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬಳು ಗರ್ಭವತಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದು ರಥಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಅವಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಿಂಡವನ್ನ ತಂದು ನೀವಳಿಸಿ ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ರಥವನ್ನು ಎಳೆದಾಗ ಅದು ಜರುಗಿತಂತೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇವರಿಗೆ 'ಗೊಲ್ಲುಗಾರುಡಿಗರು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತಂತೆ.⁹ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಕಂಚಿ ಕಾಳಿಕಾಂಚಿಯ ಚಿತ್ರವಿರುವ ತೆಲುಗುಲಿಪಿಯ ರಾಮಿಪತ್ರ (ತಾಪ್ಪು ಶಾಸನ)ವಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲೂ 'ಗೊಲ್ಲುಗಾರುಡಿ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಬಿರುವ ನೀಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಇವರು ಯಾವ ಯಾವ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾಯಾಚನೆ ಮಾಡಲು ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.¹⁰

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ವಿದ್ಯೆ, ಕಿರೀಟ, ಮಾಂದಾಪ, ಏಕಪಾವಡ, ಚಂದರಸ, ಗರ್ಭಪಿಂಡ (ಡಾಕಾಲು ಪಿಂಡಮು) ಬಗಲಾಭಾಸಿಂಗ, ಮುಂಗಾಲುಮುರಿ, ಮುತ್ತಾಲು ತುರಾಯಿ ಹಾಕೊಂಡು ಬಿರುದು ವಹಿಂಚಿ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್, ಹೈದರಾಲಿಖಾನ್‌ನಿಂದ 'ಗಾರುಡಿಗ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಬಂದುದು. ಬುರ್ರಕಥೆ ಹಾಡೊಂಡು, ಮೋಡಿಗಳು ಹಾಕಿ, ಇಷ್ಟು ವಿದ್ವತ್ತು ಮಾಡಿ ನಾವು ಗೆದ್ದಿದ್ದಿ ಅಂತೆಲಿ ನಮ್ಮನೂ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅಂತೆಲಿ ಕೇಳಿತ್ತುನೂವೆ, ನಿಮ್ಮೆ ಹೊತ್ತುಟ್ಟಿ, ಹೊತ್ತು ಮುಳ್ಳೋವರೂಗೂ ಆಧಾರ ಅಂತೆಲಿ 'ನಾಲ್ಕುಕಾಸು, ಒಂದು ಅರಿ, ಒಂದು ಕುರಿ, ಒಂದು ಕಂಬ್ಬಿ ಕೊಡ್ಡಿವಿ, ಇದ್ರಲ್ಲಿ ಈ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮೇಲೋಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಜೀವನೋಪಾಯ ಸಾಗಿಸಬೇಕು ಅಂತ ತಿಳಿಸಿದ್ದು. ನಾವೂ ಅಂಗೇ ಇದುವರೆಗೂ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿ ನಮ್ಮ ಕಾಲ ಮುಗಿತು, ಈಗಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಅದುನ್ನೆಲ್ಲ ಬುಟ್ಟುಡ್ತಾ ಅವೆ.' ಇತ್ತೀಚಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೊಗಳಿಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುವುದು ಕೀಳೆಂಬ ಭಾವನೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಜಮೀನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಾರುಡಿಗರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರಾದರೂ, ಇವರು ತಲಂಗಾರಾದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇವರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ತೆಲುಗು. ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ತಮಿಳನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಂಗಮನಹಳ್ಳಿ, ಯಡಹಳ್ಳಿ, ಚಿಗರಾಪುರ, ಹೈದನಹಳ್ಳಿ, ಲಕ್ಕೇನಹಳ್ಳಿ, ಆಲೇನಹಳ್ಳಿ, ಕಡಗಟ್ಟೂರು, ಮಾಲಪ್ಪಲ್ಲಿ, ಬವಿರಂಡಪಲ್ಲಿ, ಸಿದ್ದನಪಲ್ಲಿ, ತಿಪ್ಪಾರನಪಲ್ಲಿ, ಭಾರ್ತಹಳ್ಳಿ, ಸೀಅಂಡಪಲ್ಲಿ, ಹೈದರಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆಂಧ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು ಬೆಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರಾದರೂ, ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಗಾರುಡಿಗರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರ (Cultural centre) ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನ ಇವರಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಗೊಲ್ಲಾರುಡಿಗರು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರುಡಿಗರು, ಮಾಂಗಾರುಡಿಗರು, ಬಲಜಗಾರುಡಿಗರು ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಇವರಿಗೂ 'ಋಷಿಗೋತ್ರ'ಗಳಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ನಡವಳಿಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಕಾವಾಡಿಗೋತ್ರ, ಮ್ಯಾನುಗೋತ್ರ, ಮಲ್ಲಗೋತ್ರ, ಮಲ್ಲಿಗೋತ್ರ, ಈತಗೋತ್ರ, ಸುಂಟುಗೋತ್ರ, ಸಾತಪಾಡಿಗೋತ್ರ, ಸಂಪಂಗಿ ಗೋತ್ರ, ರ್ಯಾಲಿಗೋತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಗೋತ್ರಗಳಿವೆ. ಗಾರುಡಿಗರು ತಿರುಪತಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಮುಳಬಾಗಿಲು ಹನುಮಂತರಾಯ, ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಮಂಜುನಾಥ, ಕಂಚಿ ಕಾಳಿಕಾಂಬೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಬಸವಣ್ಣ (ನಂದಿ). ಮಾರಮ್ಮ, ನಲಗಂಗಮ್ಮ, ಬಾಯಿಕೊಂಡ ಗಂಗಮ್ಮ, ಗಂಗಮ್ಮ, ಮುತ್ತಾಯಸ್ವಾಮಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಿಂದೂ ದೇವತೆಗಳನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗಾರುಡಿಗರು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಭಿಕ್ಷಾಯಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರಾದರೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ದನಕುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿರುವವರು, ವಕೀಲರಾಗಿರುವವರು,

ವೈದ್ಯರಾಗಿರುವವರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವವರು ತೀರ ವಿರಳ. ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಇವರ ಪ್ರಭಾವ ಕಡಿಮೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಕಡಿಮೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹೆಂಗಸರು ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಾಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮದುವೆ, ಮುಂಜಿ, ನಾಮಕರಣ, ಗೃಹ ಪ್ರವೇಶದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಷ್ಟುಮರನ್ನು ಪುರೋಹಿತರನ್ನಾಗಿ ಕರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ಅಡಿಗೆ ಮನೆ, ಹಜಾರ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಎಂದು ಮೂರು ಭಾಗವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಲಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದ ಈ ಬಗೆಯ ಬಾನದ ಸಾಲು (ದಂತಿಸಾಲು)ಗಳನ್ನು ಗಾರುಡಿಗರ ಎಲ್ಲ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ವಾಡೆ (ಕಣಜ)ಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಗಾರುಡಿಗರಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಜನ ಕಷ್ಟ ಬಣ್ಣದವರು. ಕೆಲವರು ಕಂದು ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಕಷ್ಟ ಬಣ್ಣಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡಸರು ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸರ ಉಡುಪು ಸರಳವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮುದುಕರು ಕಚ್ಚೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಉದ್ದವಾದ ಅಂಗಿಯೊಂದನ್ನು ತೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಪಾದದವರೆಗೆ ಕಚ್ಚೆಪಂಚೆ ಉಡುವವರು ಕಡಿಮೆ. ಬಹುಪಾಲು ಜನ ಮಂಡಿಯವರೆಗೆ ಕಚ್ಚೆ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ತಲೆಗೆ ಒಂದು ರುಮಾಲು ಸುತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರು ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸ ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಕೆಲವರು ಗಂಟು ಹಾಕಿದರೆ, ಕೆಲವರು ಹೆಣೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಂಗಸರು ಹಣೆಗೆ ಅಗಲವಾಗಿ ಕುಂಕುಮ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಕೊರಳಿಗೆ ಕರಿಮಣಿಸರ, ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕೈಗೆ ಗಾಜಿನ ಬಳೆಗಳನ್ನು ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡ ಸತ್ತ ನಂತರ ಬಳೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ತಲೆ ಬೋಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಲಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲಂದುಗೆ, ಮೂಗುತಿ, ಓಲೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮ ಇಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಾರುಡಿಗರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟರೂ, ದೇವರುಗಳ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಡುವುದು ರೂಢಿಯಿದೆ. ರಾಮಲಿಂಗಪ್ಪ. ರವೀಂದ್ರ. ಗಂಗಪ್ಪ, ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಗೋಪಾಲಪ್ಪ, ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ಯೆಂಕಟರಮಣ, ನಾರಾಯಣಪ್ಪ, ಸುಬ್ರಮಣಿ, ಲಲಿತಮ್ಮ, ಚಂದ್ರಮ್ಮ, ರಾಜಮ್ಮ, ಪಾರ್ವತಮ್ಮ, ರಾಮಕ್ಕ, ಗಂಗಮ್ಮ, ಗೌರಮ್ಮ, ಪದ್ಮಮ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಗಾರುಡಿಗರಲ್ಲಿ ಯೆಂಕಟರಮಣ, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರು, ಸರ್ಜಪ್ಪನಾಯಕ, ಬಿಸೇಗೌಡ, ಬಲ್ಲಾಳರಾಯ, ಕೈವಾರ ನಾರಣಪ್ಪ, ಬಾಕ್ಕುತೆಗೆಯಾಪದ, ವೊಸಕೆಪದ, ಸ್ತುತಿ (ಪೊಗಡು)ಮುಂತಾಗಿ ನೂರಾರು ಪುಟ್ಟಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರ ಬುರ್ರ ಕಥೆಗಳು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದ್ದು ಗಾರುಡಿಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಈ ಜನರಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರು ಪುಂಗಿ (ಸೂರ್ಯಾಯಿ ಬುರ್ರ)ಊದಿದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರು ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರ ಹಾಡುವಿಕೆಗೆ ಬುರ್ರ ನಾದವೇ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮೈನೆರೆದಾಗ, ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಬೇಸಾಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಭಿಕ್ಷಯಾಚನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಹೆಂಗಸರು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸರ್ಜಪ್ಪನಾಯ್ಕನು ಮಹಾವೀರನಾಗಿದ್ದು ಸೂಳೆಯ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ದಂಡಿಗೆ ತಲೆಕೊಟ್ಟು ದುರಂತಕ್ಕೊಳಗಾದುದನ್ನು 'ಸರ್ಜಪ್ಪನಾಯ್ಕ' ಹಾಡಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

.....
 ಬಂಗಾರದಂಥ ಗುಣದನ್ನ ಇವ ಕೇಳಿರಣ್ಣಾ
 ಬಂಗಾರದಂಥ ಗುಣದನ್ನ ಸರುಜಪ್ಪ ನಾಯ್ಕ//
 ಭಂಡಾರಿ ಎರಿ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಸರುಜಪ್ಪ ನಾಯ್ಕ
 ವಿರ ಸರುಜಪ್ಪ ನಾಯ್ಕ
 ವಿರಾರು ಬಂದು ಕುಂತವೈ ಮಾತನಾಡು ದೊರೆಯೆ
 ದೊರೆಯಾರು ಬಂದು ಕುಂತವೈ ವಿರಾದಿ ವಿರ//

.....
 ಯಾರೂ ನಿನ್ನಂಥೋರಿಲ್ಲಲ್ಲೋ ರಾಜ್ಯಾದ ಮೇಲೆ//
 ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಮಂದ ಮಾಡಿ, ಕುದುರೆಯು ವಿರಿಕೊಂಡು
 ಹೆಣ್ಣಿಂದ ಕೇಳಿ ಕೆಟ್ಟೆಲ್ಲೋ, ಸರುಜಪ್ಪ ನಾಯ್ಕ
 ದಂಡಿಗೆ ತಲೆಯ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲೋ ವಿರಾದಿ ವಿರ//
 ಊರು ಮುಂದೆ ಹೂವಿನ ತೋಟ, ಮನೆ ಮುಂದೆ ಮಲ್ಲಿಗೆತೋಟ
 ಹೂವನ್ನು ಮುಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಸೂಳೆಯ ಕರಿಸಿಕೊಂಡು
 ದೇವರಗುಡಿಗೆ ಹೊರುಟಾನು ಸರುಜಪ್ಪನಾಯ್ಕ
 ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಹೊರುಟಾನು ವಿರಾದಿ ವಿರ//
 ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೊರ ಹೊರಸೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡು
 ಬೇಟೆ ಸವ್ವಾರಿ ಹೊರುಟಲ್ಲೋ ಸರುಜಪ್ಪನಾಯಕ
 ಬೇಟೆ ಸವ್ವಾರಿ ಹೊರುಟಲ್ಲೋ ದೀರಾದಿ ಧೀರ//
 ಆರಪಾವು ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ, ಹಾಲು ಅನ್ನಾವ ಮಾಡಿ,
 ಬೆಂಕಿ ಬೆಲ್ಲಾವು ತರಿಸಿ, ಊರಂತ ಊಟಕ್ಕೆ ನೀಡಾಳೇ
 ಮಾಯಕಾತಿ ಮುಂಡೇ
 ಊರಂತ ಊಟಕೆ ನೀಡಾಳೆ ಸುಪ್ಪನಾತಿ ಮುಂಡೇ//

.....
 ಕೈವಾರ ನಾರುಣಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟೇಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಾತನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿ, ಜನಿವಾರ

ಧರಿಸಿ ತಾಮ್ರದ ಚೊಂಬನ್ನಿಡಿದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಭಿಕ್ಷೆಮಾಡಿ, ದಾನ ಧರ್ಮಮಾಡಿ ಕೈವಾರದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆಗೈದುದನ್ನು ಇವರು ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕೈವಾರು ನಾರುಣಪ್ಪ ಬಂಗಾರಿ ಕುಸುಮಾಯಪ್ಪ ||ಕೈ||
 ಜಂಬು ಬಿರಿಕೆ ಜಂಜಮೇಸಿ ಲಿಂಗದಾರುಂ ಪಾರುವೇಸಿ
 ಜಂಬು ಬಿರಿಕೆ ಜಂಜಮೇಸಿ ಲಿಂಗದಾರುಂ ಪಾರುವೇಸಿ
 ನಿಂಡುಸ್ತಾಮಾದಿಲೇನ ನಿತ್ಯ ಪೂಜ ಕೋರಿತಿವಪ್ಪ ||ಕೈ||
 ಅಲಿಮಾಟವೀನುಲೇಕ, ಅಲುಗಿ ಪೊಯ್ಯಿ ಮಠಮು ಸೇರಿ
 ಅಲಿಮಾಟವೀನುಲೇಕ, ಅಲುಗಿ ಪೊಯ್ಯಿ ಮಠಮು ಸೇರಿ
 ನಿಂಡುಸ್ತಾಮಾದಿಲೇನ ನಿತ್ಯ ಪೂಜ ಕೋರಿತಿವಪ್ಪ ||ಕೈ||
 ರಾಗಿಸೆಂಬೋ ಸೇತಾ ಪಟ್ಟಿ, ರಾಜ್ಯಮಂತಾ ಭಿಕ್ಷಮೆತ್ತೀ
 ರಾಗಿಸೆಂಬೋ ಸೇತಾಪಟ್ಟಿ, ರಾಜ್ಯಮಂತಾ ಭಿಕ್ಷಮೆತ್ತೀ
 ದಾನ ಧರ್ಮಾಲು ಸೇಸಿ ದಾಸುಡೈಯಿ ನಿಲಿಸ್ತಿವಪ್ಪ ||ಕೈ||
 ಒಲ್ಲೆಲ್ಲ ಈಬೂತಿ ಪೂಸಿ, ಕಾಯಿಬಟ್ಟೆ ಎಸುಕೋನಿ
 ಒಲ್ಲೆಲ್ಲ ಈಬೂತಿ ಪೂಸಿ, ಕಾಯಿಬಟ್ಟೆ ಎಸುಕೋನಿ
 ನಿಂಡುಸ್ತಾಮಾದಿಲೇನ ನಿತ್ಯಪೂಜ ಕೋರಿತಿವಪ್ಪ ||ಕೈ||
 ಪುಟ್ಟಿಂದಿ ಕೊಟ್ಟೆಪಲ್ಲಿ, ಪೆರಿಗಿಂದಿ ಕೈವಾರಮು
 ಪುಟ್ಟಿಂದಿ ಕೊಟ್ಟೆಪಲ್ಲಿ, ಪೆರಿಗಿಂದಿ ಕೈವಾರಮು
 ನಿಂಡುಸ್ತಾಮಾದಿಲೇನ ನಿತ್ಯಪೂಜ ಕೋರಿತಿವಪ್ಪ ||ಕೈ||

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುರುಷರು ಬುರ್ರ ಉದುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ತುತಿ (ಪೊಗಡು)ಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.¹⁴ ಮಹಿಳೆಯಾಬ್ಬಳು ಅಂತಿಮದಲ್ಲಿ 'ಓ' ಎಂದು ದನಿಗೂಡಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಅ ಅ ಅ ಇದ್ದಮಸ್ತ.....ಓ
 ಗೌಂಡಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವನು ಗೌಡನೆನಿಸುವನು.....ಓ
 ಗೌಂಡಲ್ಲಿ ಯೆಂಕ್ರಾಮೆಗೌಡ ಕೀರ್ತಿವುಳ್ಳವನು.....ಓ
 ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಹುಯ್ದು ಹೂರ್ತಿಗಳು ತುಂಬಿಓ
 ಹಿಂಗದೆ ನೇಗಿಲಿನ ಎರಡೆತ್ತು ಜೋಡಿ.....
 ಬಂಗಾರು ಸೆಬ್ಬಿಯಲಿ ಬೋಪ್ಪೆರು ಮಾಡಿ
 ಸಕಲ ರಾಗಿ ಜೋಳ ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ.....
 ಹಳೆಯ ಮೆಣಸಿನ ಕಪ್ಪು ಸುಂತಿಗಳು.....
 ಮೇಲಾದ ಅರಿಸಿಣ ಹಲವು ಗಣಿಸುಗಳ.....

ಕಾಲಕಾಲಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದ ಪೈರುಗಳ.....
 ಹರಿಸೇವೆಯಲಿ ಕೀರ್ತಿ ಹಜ ಧರ್ಮದಿಂದ.....
 ಮಾಡುವರು ಗೌರವ ಭೂ ದಾನಗಳನು.....
 ನೀಡುವರು ಸಕಲರಿಗೆ ಅನ್ನ ದಾನವನು.....
 ಪಾಡ ಪಂಕಜನುಳ್ಳ ಪ್ರಜೆಯ ಪಾಲಕನು.....
 ಚೌಡಮನ್ವ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದಂಥ
ಅವರು.....
 ಕಡಗಟ್ಟುರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ.....
 ಜಗನ್ನಾಥಪ್ಪನ ಮಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಅನ್ನೋವರಿಗೆ.....
 ಮೃಗುಮುನ ಮೃಗುಮುಲು ನಡುಗುನು.....
 ತಗನಡುಗುನ ಪಟ್ಟಿ ಖ್ಯಾತಿ ತಗಸರವಾರನ್.....
 ಮಗವಾಡ್ ವಜ್ಜಿ ಮಗವಾಡ ಅಡಗಿತೇ.....
 ಈವನೇ ಮಗವಾಡು, ಮಗುವುಕಾಕ ಮಾನಸಿ ದೃಷ್ಟ ಅಂತ ಚಪ್ಪನಿ.....
 ಚಪ್ಪನ್ನಾರು ದೇಶಾಲ.....
 ಇದೆ.....ಅನ್ನೋವರಿಗೆ ಪೊಗಡಿ
 ಬುಡಕಟ್ಟುವಾಳ್ಳು ಅನಿಪಿಂಚ್ಚೋನಿ.....
 ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಂತ.....
 ಮನೆ ಮನೆಗುವಂದು ಮಹಾನುಭಾವ.....

ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಎದುರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವರ ಹೆಸರನ್ನಿಡಿದು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿ ಕಾಣಿಕೆ ಪಡೆದು ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಬುರ್ರ ಕಥೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ 'ಭಾಗವಂತಿಕೆಗೆ' ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಭಾಗವಂತಿಯವರು ಬೈರವ, ಹನುಮ, ನರಸಿಂಹ, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ, ಯದುಗಿರಿ ಮಹಾತ್ಮೆ, ತಿರುಪತಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ನಾರಾಯಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಡಿದರೆ, ಗಾರುಡಿಗರು ಯೆಂಕಟರಮಣ, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಾಡು, ಸರ್ಜಪ್ಪನಾಯಕ, ಬಿಶೇಗೌಡ, ಬಲ್ಲಾಳರಾಯ, ಕೈವಾರನಾರಣಪ್ಪ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗೀತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ಹಲವಾರು ಹೊಸಮಟ್ಟುಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೋದರೂ ಕೆಲವು ಧಾಟಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವರ 'ತೆಲುಗುಗಳ' ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕುತೂಹಲ ಅಧ್ಯಯನವಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೂಕುಂಟೆಯ ಜಯ್ಯಮ್ಮ ಎಂಬುವವರು 'ತಿರ್ರೊಂಡು ತಿನ್ನೋರು ಹಿಡ್ಡೊಂಡು ಕೇಯಿರಿ' ಅಂದಂಗೆ ನಮ್ಮಾತೋರು ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಸಾಮೀ 'ಅಮ್ಮ ಪೆಟ್ಟಂದಿ ಅಡಗನೇ ಪೋಯಿ' ಅಂತ ಕೆಲವು ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು ಗಾದೆಗಳನ್ನೂ

ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಗಾರುಡಿಗರಲ್ಲಿ ಪಶುವೈದ್ಯದ ಪರಿಣತರಿದ್ದಾರೆ. ಆಡು, ಕುರಿ, ದನಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುವುದರಿಂದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮನುಷ್ಯರ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಔಷಧಿ ನೀಡುವುದನ್ನು ಗಾರುಡಿ ವೈದ್ಯರು ಬಲ್ಲರು. ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುವುದು, ಬಾಲಗ್ರಹ, ಯಂತ್ರಕಟ್ಟುವುದು, ಗಾಳಿಗರಾವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದು, ನಾಟವೈದ್ಯವನ್ನೇ ಉಪವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಗಾರುಡಿಗರು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮರ್ಯಾದೆಗಟ್ಟಲೆ ಊರಾರುಗಳ ಮೇಲೆ ಸುತ್ತಾಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ನಾಟ ವೈದ್ಯದ ಮೂಲಕ ಜೀವನಯಾಚನೆ ಮಾಡುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ವಿಪುಲವಾದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇವರ ವೈದ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ವೈದ್ಯಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಗಾರುಡಿಗರ ಜಾನಪದವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಕೆಲಸ. ಸಂಗ್ರಾಹಕ ಗಾರುಡಿಗರ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಟೀಪ್‌ರೆಕಾರ್ಡರ್ ಇದ್ದರೆ ಜನರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿದರೆ ಪರಮಾನಂದವಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಲ ಸಂಗ್ರಾಹಕ ಕೇಳಿದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ನಟಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಸಂಗ್ರಾಹಕನನ್ನು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸುವ ಸಂದರ್ಭವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಾಹಕ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾರುಡಿಗರಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯ ಕಠಿಣವಾದರೂ ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಇವರಿಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಯಾವ ಹಬ್ಬವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಉಳಿದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಆಚರಿಸುವಂತೆಯೇ ಯುಗಾದಿ, ದೀಪಾವಳಿ, ಶಿವರಾತ್ರಿ, ನಾಗರಹಬ್ಬ, ಪಕ್ಕ, ಬಸವಣ್ಣನ ಹಬ್ಬ, ಗಂಗಮ್ಮನ ಹಬ್ಬ, ಮಾರಿಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮಡಿಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ದೇವರಿಗೆ ಹಣ್ಣುಕಾಯಿ ಒಡೆದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕೈಲಾದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ಎಡೆ ಇಟ್ಟು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.¹⁵

ಗಾರುಡಿಗರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದಾಗ ಸುಮಾರು ಏಳನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಸುರಿ ಹೆಂಗಸನ್ನು ತೌರುಮನೆಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ. ಕರೆ ತರುವಾಗ 'ಮಡಿಲಕ್ಕೆ' ಹುಯ್ಯು ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾದ ಆರೈಕೆ ಏನೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗುವಿನ ಜನನ ನಂತರ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಬಿಸಿ ನೀರು ಹುಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಬೊಟ್ಟು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಕರಿದಾರ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ವಯಸ್ಸಾದ ಮಹಿಳೆಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹರಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಬಾಣಂತಿಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಅನ್ನ ಹಾಗೂ ರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಉಪ್ಪು ಅಥವಾ ಮುದ್ದೆ, ಮೆಣಸಿನಪುಡಿ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪನ್ನು ರುಚಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ತಲೆಗೆ ಹಾಗೂ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ೫,೭,೯,೧೧ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಷ್ಟುಮಯ್ಯನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸೂತಕ ತೆಗೆದು ಮಗುವಿಗೆ ಹೆಸರು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ಅವರವರ ಶಕ್ತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಹಂಚಿ ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಸಿಹಿ ಊಟ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿನ ನಡುವಿಗೆ ಸೋದರಮಾವ ದಾರ ಕಟ್ಟಿ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಋತುಮತಿಯಾದಾಗ ಮನೆಯ ಒಳಗಡೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ 'ಗುಡ್ಡು' ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಗುಡ್ಡು ಹಾಕುವ ಕೆಲಸ ಸೋದರಮಾವ (ಮ್ಯಾನುಮಾಮ)ನ ಪಾಲಿನದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೋದರ ಮಾವ ಇಲ್ಲದವರು ಕಾವಾಡಿಗೋತ್ರದವರಿಗೆ ಮ್ಯಾನುಗೋತ್ರದವರೂ; ಮ್ಯಾನು ಗೋತ್ರದವರಿಗೆ ಕಾವಾಡಿ ಗೋತ್ರದವರೂ ಗುಡ್ಡನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗುಡ್ಡನ್ನು ಆತ್ರಿ, ಆಲ, ನೇರಳೆ ಸೊಪ್ಪುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ೫ ದಿನಗಳಿಂದ ೧೩ ದಿನ ಅಥವಾ ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಈಕೆ ಗುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಹುಡುಗಿ ಋತುಮತಿಯಾದಳು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇವರಲ್ಲಿ 'ಸೂತಕ'ವಾದಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹುಡುಗಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ತಲೆಗೆ ಕಿವಿಗೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆಕಟ್ಟಿ, ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಹೊದಪನ್ನು ಹೊಚ್ಚಿ ಮಲಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಕಡಲೆ, ಬೆಲ್ಲ, ಕೊಬ್ಬರಿ, ಚಿಕ್ಕಿಲುಂಡೆ, ಉದ್ದಿನಕಾಳು, ಒಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ಹೀಗೆ ಪುಷ್ಟಿಕರವಾದ ಊಟ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸೂತಕ ತೆಗೆದ ದಿನದಂದು 'ಪೌಸಗ' ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸೂತಕವು ಆಯಾ ಕುಟುಂಬದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಜಾತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಕೀರ್ಣ ವಿವಾಹ ವಿಧಾನ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಸಗೋತ್ರ ವಿವಾಹ ನಿಷೇಧವಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ, ಚಪ್ಪರ ಹಾಕುವ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಮದಲಿಂಗನ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಧಾರೆ, ಪ್ರಸ್ತ ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಐದು ಮಂದಿ ಮುತ್ತೈದೆಯರೊಡನೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಆದರೆ 'ಹೂಮುಡಿಸುವ' ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದೇ ಪುರೋಹಿತರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೇಳಿ ಶುಭ ದಿನದಂದು ವಿವಾಹದ ಖರ್ಚನ್ನು ಸಮಸಮ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಲಗ್ನ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ ಇದ್ದಿತ್ತಾದರೂ, ಈಗ ಸಡಿಲಗೊಂಡಿದೆ. ಯಾರು ಅನುಕೂಲ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ಮದುವೆ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನವರು ಗಂಡಿಗೆ, ಗಂಡಿನವರು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಒಡವೆ, ಬಟ್ಟೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮೊದಲೇ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಂತೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರ ಮದುವೆ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗರು, ಕುರುಬರು, ಕುಂಚಿಚಿಗರು, ರೆಡ್ಡಿಗಳು, ಗೊಲ್ಲರು ಮೊದಲಾದ ಜಾತಿಗಳಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಮದುವೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮದುವೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮಿಂಚು, ಸುತ್ತು, ವಾಲೆ, ತಾಲಿ, ಮೇಟಿಕೊಳಪೆ, ಕಾಲುಂದುಗೆ ಮೊದಲಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಾದರೂ, ತಾಯಿಮನೆಯಿಂದ 'ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಬೊಟ್ಟು' ಎಂಬ ಒಂದು ತಾಲಿಯನ್ನೂ, ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಸಾದಾ 'ಮಂಗಳಸೂತ್ರ' ತಾಲಿಯನ್ನೂ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಎರಡೂ ತಾಲಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕರಿಮಣಿ, ಚೈನು ಪೀಸುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿಸಿ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಭರಣಗಳೆಲ್ಲ ಅವರವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ವಧುವಕ್ಕಿಣೆ ಅಥವಾ ವರದಕ್ಕಿಣೆ ಮೊದಲು ಇರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಡಿಲವಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿಹಕ್ಕು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಲಾವಳಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ:- 'ಕಾವಾಡಿ' ಗೋತ್ರದವರು 'ಸಾತ್ವಾಡಿ' ಗೋತ್ರದವರೊಡನೆ, 'ಮ್ಯಾನು' ಗೋತ್ರದವರು 'ಕಾವಾಡಿ' ಗೋತ್ರದವರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಬಹುದು. 'ಸಾತ್ವಾಡಿ' ಮತ್ತು

'ಮ್ಯಾನು' ಗೋತ್ರದವರು ಸೋದರ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾಗುವುದರಿಂದ ಇವರಲ್ಲಿ 'ಕೊಡುವಳಿ' 'ತರುವಳಿ' ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ.

ಗಾರುಡಿಗರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಸತ್ತಾಗ ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಹೆಣವನ್ನು ಗುಡಿಸಲಿನಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ತವರ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶವವನ್ನು ಬಿಸಿನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಹೊಸಬಟ್ಟೆ ತೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿ, ಕುಂಕುಮ ಇಟ್ಟು ಊದುಗಡ್ಡಿ ಹಚ್ಚಿ ಹಣ್ಣುಕಾಯಿಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದ್ದನಾದ ಎರಡು ಬಿದಿರು ಬಂಬುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ದಬ್ಬೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ 'ಚಟ್ಟಿ' ವನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾವಾಡಿ ಗೋತ್ರದವರಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸುವಂತೆ ಕುರ್ಚನ್ನು ಕಟ್ಟಿ 'ಚಟ್ಟಿ' ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರೆ 'ಸಾತ್ಪಾಡಿ' ಹಾಗೂ 'ಮ್ಯಾನು' ಗೋತ್ರದವರಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಚಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಒಣಹುಲ್ಲನ್ನು ಹಾಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಈಚಲ ಚಾಪೆ ಹಾಕಿ ಶವವನ್ನು ಚಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಕೂರಿಸಿ ಮಲಗಿಸಿ ಹೂವಿನಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಚಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಶವವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಸ್ವಾಣಾಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲೇ ಊರಿನ ಜನ ಹೋಗಿ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಗಲವಾದ ಗುಂಡಿಯನ್ನು 'ಕಾವಾಡಿ' ಗೋತ್ರದವರಲ್ಲಿ ತೋಡುತ್ತಾರೆ. ಶವವನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ಗುಂಡಿಯ ಸುತ್ತ ಮೂರು ಸಲ ಸುತ್ತಿಸಿ ಗುಂಡಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಶವವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಕೂಡಿಸಿ ಮಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು 'ಗುಡಪಾಡಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ 'ಮ್ಯಾನುಪಾಡಿ' (ಮ್ಯಾನು) ಗೋತ್ರದವರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತಲೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಕಾಲನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೌದೆ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಸುಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಬಂಧು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಶವದ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಒಂದೊಂದು ತುಂಡು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಸಲಿಕೆ (ಗುದ್ದಲಿ)ಯಿಂದ ಶವದ ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಜನರೆಲ್ಲ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲು ಮುಖ ತೊಳೆದು, ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿನ ಮರವೊಂದರ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕೂರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೀಳಿಯದಲೆ ಅಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಸಂಬಂಧಿಕರು ವಿಧವೆಗೆ ಹೊಸ ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸ ತೊಡಿಸಿ, ಕುಂಕುಮ ಇಟ್ಟು ಹೂ ಮುಡಿಸಿ ಹೊಸ ಬಳೆ ತೊಡಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಹನ್ನೊಂದನೆ ದಿನದಂದು ಬಳೆ ತೆಗೆಯುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ವಿಧವೆಯನ್ನು ಅನುಭವ ಇರುವವರು ಸಮಾಧಿಯ ಬಳಿ ಕರೆದೊಯ್ದು ಬಳೆ, ಕುಂಕುಮ, ತಾಲಿ ಕಾಲುಂಗುರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆಸಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಶಕ್ತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬಂದ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರಿಗೆಲ್ಲ ಊಟದ ಏರ್ಪಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಗುದ್ದದ ಮೇಲೆ ಮಾಂಸ, ಹೆಂಡ (ಕಳ್ಳು) ಭಂಗಿಸೊಪ್ಪೆ, ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ತಿಂಡಿ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಹದ್ದು ಕಾಗೆಗಳು ಬಂದು ಈ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಆತನ ಜೀವಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು, ಈಗ ನೇರವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆಂದೂ; ಹದ್ದು ಕಾಗೆಗಳು ಒಂದು ವೇಳೆ ಮುಟ್ಟದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನು 'ಕರ್ಮಿ' ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸುಟ್ಟ ಬೂದಿಯೊಡನೆ ತಿಂಡಿ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗಂಗೆ ಪಾಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.¹⁵

ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾನವ ತನ್ನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕೇವಲ ಆಶಾಭಾವನೆಯಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾನವ ಅನುಸರಿಸಿದ ವಿಧಾನವನ್ನು 'ಮಾಟ' (Magic) ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವಾರು ರಹಸ್ಯಗಳು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಮಾನವ ಮಾಟಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಹತ್ವ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದಾದರೂ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಮಾಟಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಮಾಟದ ಬಗೆಗೆ ಅವರಿಗಿರುವ ನಂಬಿಕೆ ಅಚಲವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಅವಿದ್ಯಾವಂತ ಜನಾಂಗ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರಾದರೂ, ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕುರಿತವಾಗಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯ, ಬೇಟೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ಮಳೆ ಹುಯ್ಯಿಸಲು, ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕುದುರಿಸಲು, ದುರದೃಷ್ಟವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು, ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ದೂರವಿಡಲು, ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಮಾಟಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದುಂಟು. ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ತಮಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಗೂ ಕೆಟ್ಟ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೂ ಮಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದವರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಂಭಾವನೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಇಂದ್ರಜಾಲ, ಮಹೇಂದ್ರಜಾಲ, ಅಗ್ನಿಸ್ತಂಭ, ಜಲಸ್ತಂಭ, ವಾಯುಸ್ತಂಭ, ಉಚ್ಚಾಟನಿ, ಧಾಕಿನಿ-ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜೇಡಿ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಗೊಂಬೆಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಓಕಳಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಗೊಂಬೆಗೆ ಹೊದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕರಿಬಳಿ, ಬಿಜ್ಜೋಲೆಗಳನ್ನು ಅದರ ಕೈಗೆ ತೊಡಿಸಿ, ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮ ಬಳಿದು, ನಿಂಬೆಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ, ಮೂರು ಬಗೆಯ ಅನ್ನವನ್ನು (ಕರಿಅನ್ನ, ಕಿಚಡಿಅನ್ನ, ರಗತಕೂಳನ್ನು) ಮಾಡಿಸಿ ಎಡೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಕಪ್ಪು ಹೋತವನ್ನು ಅಥವಾ ಕಪ್ಪುಹುಂಬವನ್ನು ಬಲಿಕೊಟ್ಟು, ಊದುಗಡ್ಡಿ ಹಚ್ಚಿ, ಕಾಯಿಹೂಡೆದು ಪೂಜೆಮಾಡಿ, ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಎಡಗಾಲಲ್ಲಿ ಒದ್ದು ಮೂರು ಸಲ ಗೊಂಬೆ ಮೇಲೆ ಉಗಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡದೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆದರಿದವರಿಗೆ, ಭೂತ ಪ್ರೇತಗಳ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ಮಂತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.¹⁶ ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಕ್ಕಳು ಹೆದರಿದ್ದರೆ, ಚಳಿ ಜ್ವರ ಬಂದಿದ್ದರೆ, "ಇಲುಕಡೆಲುಕೆ, ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ, ಕಾಮುತಾಲಿಂದ ಬಂದೆ, ಭೀಮನ ಬಿಲ್ದಿಂದ ಬಂದೆ, ನಿನ್ನಾಣೆ, ನನ್ನಾಣೆ, ಅರಸಿಣಕೊಂಕ, ದೇವರಾಣೆ, ಬಣ್ಣಮಾಕಲಮ್ಮ ಈಶ್ವರನ ಪಾದಮಾನ, ಇಲಕುನ್ನಿ, ಸೊಲಕುನ್ನಿ, ಇದ್ದೆ ಇಳೀಬೇಕು."¹⁷ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಂತ್ರ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಂಗಸರು ಹಾಗೂ ಗಂಡಸರು ಕೆಲವು ಯಕ್ಷಿಣೀ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು (ಪೊಡಪಟ್ಟು) ಕಣ್ಣುಟ್ಟು ಬಿಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾ:- ಕಬ್ಬಿಣದ ಗುಂಡನ್ನು ಕೆಂಪಗೆ ಕಾಯಿಸಿ, ಹಲ್ಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದರೆ ಅದು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಉರಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಹಲ್ಲು, ನಾಲಿಗೆ, ತುಟಿಗಳು ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಕೆಂಪಗೆ ಕಾಯಿಸಿ, ತಮ್ಮೆರಡೂ ಅಂಗುಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ತೀಡುತ್ತಾರಾದರೂ ಅವರ ಕೈಗಳು ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ನೂರೊಂದು ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದರ ತುಂಬ ನೀರು ನಿಲ್ಲುವಂತೆ

ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಬ್ಬಿಣದ ಸರಳನ್ನು ಎದೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಗ್ಗಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಯಕ್ಷಿಣೀ ವಿದ್ಯೆ ಈ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಂದಿರುವ 'ವರ'ವೆಂಬುದಾಗಿ ವಕ್ತವೊಬ್ಬರ ಹೇಳಿಕೆ.¹⁸ ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ಮಾಡುವವರಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಇವರು ಯಕ್ಷಿಣೀ (ಕಣ್ಣಟ್ಟು)ಮಾಡಲು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ಮಾಡುವವರಿಗೆ 'ಮಂತ್ರದಂಡ' ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ಒಂದು ಕಲೆ ಆಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಕಲಿತು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಕ್ಷಿಣೀ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರು ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ವಕ್ತವಿನ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮ್ಯಾಜಿಕ್‌ನವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪುಂಗಿ (ಬುರ್ರ)ನಾದದ ಮೂಲಕ ಹಾವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಯಿಲೆಗಳು ಬರಲು ಕೆಲವು ಆಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳು ಕಾರಣ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ಇವರು ಮಾಟದ ಮೂಲಕ ಕೆಲವನ್ನು ಹೋಗಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೆ, ಹಲವನ್ನು ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳಿಂದ ನಿವಾರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇಟಿಯಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಪಶುಪಾಲನೆಯಿಂದಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ನಾರುಬೇರುಗಳ, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಹಲವಾರು ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ವೈದ್ಯ ನೀಡುವುದುಂಟು. ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಆ ಭಾಗವನ್ನು ದಾರದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಮಂತ್ರಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆತನಿಗೆ ಕಾರವಾದರೆ ವಿಷ ಏರಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಒಂದುವೇಳೆ ಕಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಿಷ ಏರಿದೆ ಎಂದೂ ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ವಿಷ ಏರಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬಂದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದನ್ನು ತಂದು ತೇಯ್ದು ಅದರ ಕಷಾಯವನ್ನು ಕುಡಿಸಿ ವಾಂತಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಔಷಧಿ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದರೆ ಆ ಔಷಧಿ ಸತ್ತ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಈ ವೈದ್ಯರದಾಗಿದೆ.

ಗಾರುಡಿಗ ಜನಾಂಗದವರ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳ ಪಕ್ಕಿನೋಟವನ್ನು ಕೊಡುವ ಒಂದು ಕಿರು ಪ್ರಯತ್ನ ಇದಾಗಿದೆ. ಅಕಾಡೆಮಿಯಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇಂಥ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯರಾಶಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಡಾ|| ತೀ.ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ: ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳು (೧೯೮೨)ಪು.ಸಂ. ೨
2. ಅದೇ ----"----ಪು.ಸಂ 2
3. ಅದೇ ----"----ಪು.ಸಂ.3
4. ಎ.ಸಿ. ಲಲಿತ: ಕಾಡು ಕುರುಬರ ಮತ್ತು ಜೇನುಕುರುಬರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಪು: 1993 ಪು.ಸಂ. ೭
5. ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು. ಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟ. ಪು.ಸಂ. ೨೪೮೩, ಮೊ.ಮು. ೧೯೭೭
6. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಯು. ಕಾಮತ್: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್. ಭಾಗ-೧. 1984

7. ಗೊ.ರು. ಚಿನ್ನಬಸಪ್ಪ: ಕರ್ಣಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು. ಪು.ಸಂ. 57
8. ಸೋಬಾನೆ ಕೃಷ್ಣಗೌಡ: ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಗರ, (ಮಂಡ್ಯಜಿಲ್ಲೆ)ಪಾಂಡವಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು.
9. ಮುನಿರಾಜು: ಗೂಕುಂಟೆ, ಮುಳಬಾಗಿಲು ತಾಲ್ಲೂಕು.
10. ಜಯರಾಮಪ್ಪ: ಯೆಡಹಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು
11. ರಾಮಕೃಷ್ಣಪ್ಪ: ಗೂಕುಂಟೆ, ಮುಳಬಾಗಿಲು ತಾಲ್ಲೂಕು.
12. ಲಲಿತಮ್ಮ ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ಸಂಗಡಿಗರು: ಗೂಕುಂಟೆ, ಮುಳಬಾಗಿಲು ತಾಲ್ಲೂಕು.
13. ಅವರೇ ----"-----
14. ರಾಮಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ರಾಜಮ್ಮ ; ಗೂಕುಂಟೆ, ಮುಳಬಾಗಿಲು ತಾಲ್ಲೂಕು,
15. ರಾಮಲಿಂಗಪ್ಪ: ಮದನಪಲ್ಲಿ, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ.
16. ರಾಮಕೃಷ್ಣಪ್ಪ: ಗೂಕುಂಟೆ, ಮುಳಬಾಗಿಲು ತಾಲ್ಲೂಕು
17. ಪಾರ್ವತಮ್ಮ: ಯೆಡಹಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು.
18. ರಾಜಮ್ಮ; ಗೂಕುಂಟೆ, ಮುಳಬಾಗಿಲು ತಾಲ್ಲೂಕು.
19. ಬುರ್ರ: ಪುಂಗಿಯನ್ನು ಇವರು ಬುರ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸೋರೆಕಾಯಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸುವುದರಿಂದ 'ಸೊರ್ಕಾಯಿಬುರ್ರ' ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಸೊರ್ಕಾಯಿಬುರ್ರ ಇರುತ್ತದಾದರೂ; ಕೆಲವರು ಕಂಚು, ಹಾಗೂ ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದಲೂ ತಯಾರಿಸುವುದುಂಟು. ಅವರವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬುರ್ರ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೂಢಿಯಿದೆ.

ಉಉಉ ಳಳಳ

ಮಾಸ್ವೀಕರು

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಕೋಲಾರ

ಈ ನೆಲದ ಜಂಗಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೂರಾರು ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರಬಹುದಾದ್ದು ಮಾಸ್ವೀಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ನಾಲಗೆಯಿಂದ ನಾಲಗೆಗೆ ದಾಟಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಳಗಿನ ಸತ್ಯದ ಶಾಖೆ ಮತ್ತು ವಿವೇಕಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂದರ್ಭದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳ ನೇಕವಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ ಉತ್ತರಗಳಾಗಬಲ್ಲವು.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳಾದ ಹೊಲೆಯ ಮತ್ತು ಮಾದಿಗರಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಉಪಜಾತಿಯನ್ನಾಗಿ 'ಮಾಸ್ವೀಕ' ಜನಾಂಗವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು 'ಮಾಸ್ವೀನ್' 'ಮಾಸ್ವೀ' 'ಮೂಲಮಾಸ್ವೀ' ಮತ್ತು 'ಮಾಷಾಲೋಳ್ಳು' ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ನಿಘಂಟಿನ ಪ್ರಕಾರ 'ಮಾಸ್ವೀಡು' ಎಂದರೆ ಮಾವಟಿಗ ಎಂದರ್ಥ. ತೆಲುಗು ನಿಘಂಟುಗಳ ಪ್ರಕಾರ 'ಮಾಸ್ವೀಡು' ಎಂದರೆ ಕುಸ್ವಿಪಟು. ಶೂರ ಎಂದರ್ಥ. ಆದರೆ ಮಾಸ್ವೀಕರ ಐತಿಹ್ಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹೂತು ಹೋಗಿದ್ದ ಕಂಚಿಯ ತೇರತ್ತಿ ಎಳೆದದ್ದರಿಂದ ಹನುಮಂತರಾವು ಎಂಬ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯವರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಗೊಲ್ಲರ ಯಯಾತಿರಾಜ ಕೊಟ್ಟ ಬಿರುದು 'ಮಹಾರೀಕ್' ಎಂದು. ಈ 'ಮಹಾರೀಕ್' ಎಂಬ ಬಿರುದೇ ಮುಂದೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಮಾಸ್ವೀಕ್' ಎಂದಾಯಿತೆಂಬುದು ಅವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. ಮತ್ತೊಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೀಗಿದೆ: 'ಮಾಸು' ಎಂದರೆ ಗರ್ಭ ಕಸ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. ಚಿಪ್ಪುಮುನಿ ಎಂಬುವವರ ಕರಳು ಕಲ್ಪಶ್ಲಗಳ ಮಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ವೀಕರೂ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆಯ ಮಾಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಲೆಯ ಮಾಸ್ವೀಕರೂ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸಿನಿಂದ ಜನಿಸಿದವರು ಮಾಸ್ವೀಗಳಾಗಿರಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನೂ ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಎಂಬಂತೆ ಮಾಸ್ವೀಕರು ತಮ್ಮ ರಹಸ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ 'ಮಾಷಾಲೋಳ್ಳು' ಎಂದೇ. (ಮಾಸು+ಮಾಸಲ+ಮಾಷಾಲ ಎಂದಾಗಿರಬಹುದು) ಇದರೊಂದಿಗೆ ಮಾಸ್ವೀಕರು ವೃತ್ತಿಪರರಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವುದರಿಂದ 'ಮುಷ್ಟಿ' (ಭಿಕ್ಷೆ)ಎತ್ತುವವರು ಮಾಸ್ವೀಕರೆಂಬ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಕೆಳಜಾತಿಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಕೀಳರ್ಥಗಳಲ್ಲೇ ಪರಿಭಾವಿಸುವ ಒಂದು ಜಾತ್ಯಾಂಧ ಗ್ರಹಿಕೆಯಷ್ಟೇ ಆಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯೊಂದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಿದೆ. ಹತ್ತಾರು ಜಾತಿಮತಗಳ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳು ಕುಸ್ವಿ ಅಪಾದದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿಡೀ ಸೆವೆಸಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಜನಾಂಗದ ಹೆಸರಿಗೆ ಕುಸ್ವಿಯ 'ವೃತ್ತಿ ಅರ್ಥ'ವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿಲ್ಲ. ಜಟ್ಟಿಗಳಂತಹ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಪವಾದ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ. ಮಾವುತ ಕಸುಬಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಮಾತನ್ನಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಾಸ್ವೀಕರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಪ್ರಧಾನ ವೃತ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಜಾತಿನಾಮಸೂಚಕ ವೃತ್ತಿಗಳಾದದ್ದು ಮಾತ್ರ ಸೋಜಿಗವೇ ಆಗಿದೆ.

ಪೂರ್ವದ ಪೂಕಟ್ಟಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳಾಗಿ, ಪೈಲ್ವಾನ್ ಚಮತ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿ, ಆನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮಾವುತರಾಗಿ, ಪಾಳೇಗಾರರು ಮತ್ತು ಮಾಂಡಲೀಕರ ಊಳಿಗದವರಾಗಿ,

ಮರಾಠಿ ಸರ್ಕಸ್‌ನ ಮೂಲಪುರುಷರಾಗಿ, ಇನ್ನಿತರ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ವೃತ್ತಿ ವಿಶೇಷಗಳ ಗೌರವಾದರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭವ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಬಂದವರು ಮಾಸ್ತೀಕರು. ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿಯೂ ಶಾಕ್ಯ ಆರಾಧನೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತೀಕರದು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗದ ಪಾತ್ರವಿದೆ. ತಮ್ಮ ಶೌರ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ, ವಿಲಕ್ಷಣವೆಂಬಂತೆ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಪೂರ್ವಜರು ಆಗಿನ ಆಳುವ ವರ್ಗಗಳಿಂದ, ತಮ್ಮಿಂದ ಯಾರೂ, ಎಂದೂ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದಂತಹ 'ಹಕ್ಕಿನ ಭಿಕ್ಷೆಯ' ರಾಜಕಾರಣಿಕ ಪಡೆದುಕೊಂಡವರು. ಇಂದಿನವರೆಗೂ, ಈಗಲೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ 9 ಮತ್ತು 18 ಪೂಜಾಕ್ಷಿಗಳವರ ಬಳಿಯೂ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಹೊಲೆಯ ಮತ್ತು ಮಾದಿಗರ ಬಳಿಯೂ ಹಕ್ಕಿನ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತ ಆಲೆ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿಯೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರದಲ್ಲವರು 'ಪೊಗಡು ಬೊಮ್ಮಲಾಟ'ದ (ಹೊಗಳಿ ಗೊಂಬೆಯಾಟ)ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಯದಾತರನ್ನು, 'ತಲೆಮಾರು ಪೋಷಕ'ರನ್ನು ಹೊಗಳಿ, ಹರಸಿ ಗಂಗಭಾರತವೆಂಬ ಗೇಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಿನ್ನರಿ ನುಡಿಸುತ್ತ, ನಗಾರಿ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾಸ್ತೀಕರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಅಧ್ಯಯನದ ನಂತರ ಇವರು ಆತ್ಮ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳಾಗಿಯೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲದೆ, ಇತ್ತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಿಗೂ ಸೇರದೆ ಉಳಿದಿರುವ ಹಾಗೂ ಈ ಎರಡೂ ವರ್ಗ ಸ್ವರೂಪಗಳ ನಡುವಿನ ಮಿಶ್ರ ಜನಾಂಗದಂತಿರುವ ವಿಚಿತ್ರ ಅಂಶ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರು ತಮ್ಮ ಕುಲಬಂಧುಗಳಾದ ದಕ್ಕಲರು (ದೊಕ್ಕಲ) ಮತ್ತು ಸಿಂಧ್ ಮಾದಿಗರೊಂದಿಗೆ (ಚಿಂದು ಭಾಗವತರು) ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ- ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮಾದಿಗರು ಮತ್ತು ಆದಿ ಜಾಂಬವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಜಾಂಬುಕುಲದ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧಿಕೃತ ವಾರಸುದಾರರೆಂಬಂತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವೃತ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅನಂತರದ ಅವರ ಮಾಂತ್ರಿಕಾಚರಣೆಗಳು, ಗಾರುಡಿ ವಿದ್ಯೆಗಳು ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ಆ ಪಂಗಡದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೇರಿಸಿದ್ದವು. ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕಳೆದೊಂದು ಶತಮಾನದ ಯಂತ್ರ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಬಂಧ ಬಾಹುಗಳ ಬಿಗಿತ ಅಧಿಕವಾಗತೊಡಗಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಬಹುಶಃ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಮಾಸ್ತೀಕರು ಮತ್ತವರ ಸಹಕುಲಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕತ್ವ ಪತನಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿದ್ದಾಚೆಗೆ ಮಾಸ್ತೀಕರನ್ನು ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೇರಿಸಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳೇ ಅವರ ಆಶ್ರಯದಾತರನ್ನು ರಂಜಿಸುವ ವೈನೋದಿಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಂತಿವೆ.

ಪ್ರಾಯಶಃ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಅಲೆಮಾರಿ ಬದುಕು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. 800 ಅಥವಾ ಬಹುಶಃ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳ ಜಂಗಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗವರು ಈಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಸ್ತಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಜನಾಂಗದೊಳಗೆ ಈಗೀಗ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಅಗಾಧ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸಹಜ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸಬಹುದಾದರೂ-ಆಧುನಿಕತೆಯ ಕಪಿ ಪ್ರತಿಫಲನವಾಗಿರುವ ಈ ಪರಿವರ್ತನೆ ಅನನ್ಯವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತಹದ್ದಾಗಿದೆ. ಮಾಸ್ತೀಕರು ತಾವಿರುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಮೇಲುಬಿಡಿ ಚಲನೆಗೊಳಪಡುತ್ತಲೇ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪವಾಡ ಈ ಸುಧ್ದದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲಂತೂ ಸಂಭವಿಸಲಾರದು. ಅಂದರೆ ಮಾಸ್ತೀಕರಿಗೆ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವೆಂಬ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಎಚ್ಚರ ಮತ್ತು ಅರಿವು-ಈ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆಂಬುದೇ ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಥರ್‌ಸ್ಟನ್‌ರ ಪುಟ್ಟ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಬಗ್ಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ಅಧ್ಯಯನವೇ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರ-ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೂ ಚಿದುರಿದಂತೆ ಮಾಸ್ತೀಕರು ಹರಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ನಡಾವಳಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಂಧ್ರ ಮೂಲದವರಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳ ನೆಲೆಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರ ಕಂಚಿಯೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದುರಂತವೆಂದರೆ ಥರ್‌ಸ್ಟನ್‌ರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಬಗ್ಗೆ ಕಂಚಿ ಮೊದಲೊಂದು ಇನ್ನೆಲ್ಲೂ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹ ಶಾಸನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಮಾಸ್ತೀಕರ ಬಗೆಗಿನ ಈ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಉಲ್ಲೇಖವೇ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಹೊರಗಿನ ಸಮಾಜ ಹೊಂದಿದ್ದ ತಿರಸ್ಕಾರ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತಿದೆ. ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಪುರಾಣ ಮೂಲಪುರುಷ ಹನುಮಂತರಾವು ವಾಸವಿದ್ದದ್ದೇ ಕಂಚಿಯಲ್ಲಿ, ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರು ತಾವು ನುಡಿಯುವ ನನ್ನಿಗಳಿಗೆ ಕಂಚಿಯನ್ನಲ್ಲಿನ ಶಾಸನವೊಂದನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಸಿ ಹೆಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾಸ್ತೀಕರ ಪುರಾಣ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ಥಳವೆಂದರೆ ಕಂಚಿಯೆಂದೇ.

ಮಾಸ್ತೀಕರ ಪುರಾಣ ಜಗತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಅದ್ಭುತವಾದದ್ದು. ಈ ನೆಲದ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆತ್ಮರತಿ ಪ್ರಲಾಪಗಳ ಸುಧೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ತರಗೆಲೆಗಳಂತೆ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ನೆತ್ತರ ಒಳಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಪುರಾಣ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಜೀವ ಎರೆಯುತ್ತ ಸಾಗಿಬಂದಿರುವವರು ಮಾಸ್ತೀಕರು. ಆದರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಕುತೂಹಲದ ಆಯೂರ್ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಈ ತರಗೆಲೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜತನವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಆದಿಮೂಲದ ಶಾಖವಿದೆ; ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳಿಸುವ ತರ್ಕವಿದೆ; ಹೃದಯವನ್ನರಳಿಸುವ ಹೂಕಲೆಯಿದೆ. ಆಕ್ರಮಣಶೀಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಶಿಷ್ಟ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಈ ಜಾನಪದೀಯ ಮುಗ್ಧ ಪುರಾಣಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮಾನವೀಯ ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಮೌಲ್ಯಗೊಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಮಾಸ್ತೀಕರ ಜಾನಪದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಅರಿಯುವುದೆಂದರೆ, ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ನರಕುಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಧಿಸುವುದೆಂದೇ ಅರ್ಥ. ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಮಾವುತರೂ, ಮಲ್ಲರೂ, ಗಾರುಡಿ ಮಾಡುವವರೂ, ಹಕ್ಕಿನ ಭಿಕ್ಷೆಯ ವಾರಸುದಾರರೂ ಆಗಿದ್ದ ಮಾಸ್ತೀಕರಿಗೂ, ಅವರೆದಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳಿರುವ ಪುರಾಣಗಳಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಗೆಲ್ಲಿಯ ನಂಟು ಎನ್ನುವುದೇ ಅರ್ಥವಾಗದಷ್ಟು ಜಟಿಲವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇವರ ವೃತ್ತಿ ಮೂಲದ ಪುರಾಣಗಳೇ ಬೇರೆ; ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಪುರಾಣಗಳೇ ಬೇರೆ. ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಈ ಜೀವ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತವರೆಲ್ಲರ ಜಾತಕಗಳನ್ನೂ ಅದರೆಲ್ಲಾ ಸೂಕ್ತ ವಿವರಗಳ ಸಹಿತ ಬಿಚ್ಚಿಡಬಲ್ಲದು.

ಇವರ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪುರಾಣ ಜಗತ್ತು ಶಿಷ್ಟ ಪುರಾಣ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಥೆಯಿಂದ ಮೊದಲೊಂದು ಈ ಜಾಂಬವ ಕುಲಗಳ ಹುಟ್ಟು

ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳವರೆಗೂ ಸುವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹರಡಿದೆ. ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಆರುಂಧತಿ-ವಸಿಷ್ಠರ ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಎಡ-ಬಲಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಶಿವನ ಮದುವೆ, ಆದಿಜಾಂಬವಂತ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಸಂಬಂಧಗಳು, ತಂಗಡಗಿಡದ ಮಹತ್ವ ಹಾಗೂ ಕಂಚಿಯ ಕಾಲಿಯೊಂದಿಗಿನ ಇವರೆಲ್ಲರ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗೇಯ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ವೃತ್ತಿಮೂಲದ ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕಂಚಿಯ ಹೂತು ಹೋಗಿದ್ದ ಕಾಲಿಯ ತೇರೆಳೆದ ಹನುಮಂತರಾವು ಎಂಬ ಆದಿ ಜಾಂಬವ ಕುಲದಾತನೇ ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಮೂಲಪುರುಷ. ಈತನೇ ಗೊಲ್ಲರ ಯಯಾತಿ ರಾಜನಿಂದ 'ಮಹಾರೀಕ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಭಿಕ್ಷೆಯ ಹಕ್ಕಿನೊಂದಿಗೆ ಪಡೆದಾತ. ಹಾಗೆಯೇ ನಿತ್ಯಮದುವೆಗನಾಗಿ ಹೊಲೆಯ ಕುಲದ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆದಿ ಜಾಂಬವಂತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಹೊಲೆಯ ಕುಲದ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿ ನೀಡಿದ ಚೆನ್ನಯ್ಯದಾಸರಿಯೇ ಹೊಲೆಯ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಮೂಲಪುರುಷ. ಹೊಲೆಯ ಮತ್ತು ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆ ಹೊಂದಿರುವವರು. ಹೊಲೆಯ ಮಾಸ್ತೀಕರ ವೃತ್ತಿ ಮೂಲದ ಪುರಾಣಕಥೆಯಂತೂ ಈ ಎರಡು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ದಾಯಾದಿ ಮತ್ತರ ಹಾಗೂ ಪರಸ್ಪರ ನಿಂದಾರೋಷಣೆಗಳಿಂದಲೇ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹೊಲೆಯ ಕುಲದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಲಿಕ್ಕಿಂತೋ ಜಾಂಬುಕುಲದ ಕಳಂಕವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಲಿಕ್ಕೂ ಈ ಅಸೂಯಾ ಮೂಲದ ಪುರಾಣ ಕಥೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಯಾದವೀ ಕಲಹದಲ್ಲಿ ಎಡಗೈ-ಬಲಗೈ ಎಂಬ ಭೇದವೂ, 9 ಮತ್ತು 18 ಪೂಜೆಗಳೆಂಬ ಭಿನ್ನ ಕುಲಾಚಾರ ಪಂಗಡಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಹಾಗೂ ಶಿವಮತ-ಹರಿಮತಗಳೆಂಬ ಭಿನ್ನಪಂಥಗಳ ಸಂಘರ್ಷವೂ ಮೇಳೈಸಿವೆ.

ಮಾಸ್ತೀಕರ ಪುರಾಣಗಳ ಜಗತ್ತನ್ನು ಅರಿಯುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಈ ನೆಲದ ಕುಟು ವಾಸ್ತವವಾದ ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಈ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ನಿರಂತರ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರುವ ಉದರಪೋಷಣೆ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟೆಂಬ ಅಂಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಸ್ತೀಕರ ಪುರಾಣಗಳ ಜಗತ್ತಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಇತಿಹಾಸದ ಆಗೋಚರ ಎಳೆಯೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತ ಹೊರಟರೆ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆದ ಏರುಪೇರುಗಳ-ಮಾಹಿತಿಯೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ ಪೂಜಾಪಟ್ಟಿ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ, ಪಂಗಡದ ಹೊರಗೆ ವಿವಾಹಾದಿ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಹಾಗೂ ಅತಿವಾಮಮಾರ್ಗಿಗಳಾಗಿ ಪೂಜಾ ಸಮಾಜದಿಂದ ಒಹಿಷ್ಕೃತರಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಪಂಥಗಳು ಕ್ಷೀಣಿಸತೊಡಗಿದ ಮೇಲೆ ಮಾಸ್ತೀಕರು ಮತ್ತವರ ಸಮಾನ ಸಹಕುಲಗಳು ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಮಾತೃಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮರಳಿ- ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ನಿಂತಂತಿದೆ. ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾ ಸಮಾಜದ ಒಳಗೇ ತಮ್ಮ ಎಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಮರ್ಥನೆಯ ಪುರಾಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಂತಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು

ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅದು ಅವರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಆಗಿದ್ದಿರಬಹುದು.

'ತಂಗಡಿ ಗಿಡದ ದ್ಯಾವರ ಪದ' ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳೆರಡರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಇಡೀ ಜಾಂಬುಕುಲಕ್ಕೆ ಮೂಲ ದಿಕ್ಕೂಚಿ ಪದವಾಗಿದೆ. ಜಾಂಬುಕುಲದ ಗಂಗಭಾರತವೇ ಅದರಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಜಾಂಬುಕುಲ ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಾಚೀನ ನನ್ನಿಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಈ ಪದ ಮಾಸ್ತೀಕ ಬೈಬಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಜಾಂಬುಕುಲದ ಬೈಬಲ್ ಆಗಿದೆ. ದ್ಯಾವರದ ಪುರಾಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದಲ್ಲಿ ಪಂಚಿ ಜಾಂಬುಕುಲಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿ ಕುಲಗಳಾದ ಪಾಂಚಾಲರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಈ ತಂಗಡಿ ದ್ಯಾವರ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ತಂಗಡಿಗಡ ಜಾಂಬುಕುಲಗಳ ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ಆದಿಜಾಂಬವಂತನ ಮನೆದೇವರು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ತಂಗಡಿ ಚಿಕ್ಕೆಯಿಂದಲೇ ಮಾದಿಗ ಕುಲಗಳು ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವುದು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ತಂಗಡಿ ಗಿಡದ ರೆಕ್ಕೆ (ಎಲೆ), ಹೂವು, ಮತ್ತು ಕಾಯಿಗಳಿಂದಲೇ ಶಿವನಿಗೆ ತಾಳಿ, ಮೂಗುತಿ ಮತ್ತು ಕಾಲುಂಗರಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು. ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಗೇ ಸ್ವಪ್ನ ಪೂಜನೀಯವಾದ ಈ ಗಿಡ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಪುರುಷನಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪಂಚಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿ ಪಂಗಡಗಳಾದ ಪಾಂಚಾಲರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪೂಜನೀಯವಲ್ಲದಿರಲು ಸಾಧ್ಯ? ಪಂಚಿ ಜಾಂಬುಕುಲಗಳು ಇಂದಿಗೂ ತಂಗಡಿ ಗಿಡದ ದ್ಯಾವರನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ದುರಂತವೆಂದರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತೀಕರಣಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿರುವ ಪಾಂಚಾಲ ಕುಲಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮರು ಹಾಗೂ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಜಾಂಬುಕುಲಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಹಚರ್ಯದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಮಕ್ಕೆ ತೂಕ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ತಂಗಡಿ ದ್ಯಾವರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಕೂಡ ಕಷ್ಟವೇ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಕುಲಮೂಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಹುತುಹದಾದ ತಂಗಡಿ ದ್ಯಾವರನ್ನು ಪಾಂಚಾಲ ಕುಲಗಳು ಆಚರಿಸಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ದುರಂತವೆಂದರೆ ಅವರನ್ನು ವೈದಿಕ ಬಾಹುಗಳು ಅವರ ಮೂಲ ನೆಲೆಯಿಂದಲೇ ಕಿತ್ತು ಬಿಸುಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ನೆಲೆ ಹೀನರಾದವರು ಗಿಡದ ಪುರಾಣ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವುದೇನಿವೆ?

ತಂಗಡಿ ಗಿಡದ ದ್ಯಾವರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಎರಡು ಬಾರಿ ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿತ್ತೆಂಬುದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ದ್ಯಾವರದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿನ ಅತಿವಾಮಮಾರ್ಗಿಕ ಅಂಶಗಳು, ರಕ್ತ, ಬಲಿ, ಮಾಟಮಂತ್ರ, ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಟುವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಲೈಂಗಿಕವಾದ ತೀವ್ರ ಸಂಕೇತಗಳ ಅಶ್ಲೀಲತೆಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ನಿಷೇಧದ ಕಾನೂನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಈಗ ಹಿಂದಿನಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿಯಲ್ಲವಾದರೂ ದ್ಯಾವರದ ಆಚರಣೆಯಂತೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರು ಆಚರಿಸುವ ಈ ದ್ಯಾವರದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧ್‌ಮಾದಿಗರು ಗುರುಗಳಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ತೆಲುಗು ಮೂಲದ ಪದವಾದ 'ಸಿಂಧ್' ಎನ್ನುವುದು 'ಚಿಂದು' ಎಂಬ ನೃತ್ಯ ಸೂಚಕ ಪದದ ಆಡುಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ತಂಗಡಿ ಗಿಡದ ಸುತ್ತಲೂ ಸಾರಿಸಿ, ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕಿ, ಕುರಿಮರಿಯನ್ನು ಬಲಿನೀಡಿ, ಅದರ ನೆತ್ತರನ್ನು ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಅದರ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತಿಗೆ

ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಗುರುಗಳಾದ ಸಿಂಧ್‌ಮಾದಿಗರು ಅವೇಶದಿಂದ ಕುಣಿಯುತ್ತ ತಂಗಡಿ ಗಿಡದ ದ್ಯಾವರ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕುಣಿತವು ಕೂಡ ಅಹೋ ರಾತ್ರಿಗಳ ಕನ್ಯಾಪುರುಷನ ಲೈಂಗಿಕ ತಾಡನಗಳೆಂಬಂತೆಯೇ ಅರ್ಥವಲ್ಲವೆಂದೆ. "ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ತುಳಿದಿದ್ದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು" ಎಂಬರ್ಥದ ಸಾಲುಗಳು ಈ ದ್ಯಾವರದ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ತಂಗಡಿ ದ್ಯಾವರ ಇಡೀ ಜಾಂಬುಕುಲದ ಆದಿಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಅಂತಃಸ್ಫುರಣೆಗಳು, ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಕೇತಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಆಚರಣೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲಭರಿತವಾದುದಾಗಿದೆ; ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ ಇದರಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಮತ್ತೊಂದು ದ್ಯಾವರ ಕಮ್ಯಾಲ ದ್ಯಾವರ. ನೇರಳೆ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ದ್ಯಾವರ ಜಂಬೂ ಹೇಣ್ಣಿನ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೂ ಈ ಜಂಬೂ ಕುಲಕ್ಕೂ ಇರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನೆ ಹೇಳುವಂತಿದೆ. ಜಂಬೂ ವೃಕ್ಷದಿಂದಾಗಿ ಹೆಸರಾದ ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆದಿ ಜಾಂಬವನ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೆಸರು ಪಡೆದರೆಂಬುದು ಪುರಾಣಮೂಲದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜಂಬೂ ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಜಗತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತೆಂಬ ಕಥೆಯೊಂದು ಸಿಂಧ್‌ಮಾದಿಗರಲ್ಲಿದೆಯಂತೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕುಲಮೂಲ ಪುರುಷನು ಜಂಬೂವೃಕ್ಷ ಮತ್ತು ಆ ವೃಕ್ಷ ನದಿಗಳಿದ್ದ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಈ ದ್ಯಾವರದ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮದುವೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೇರಳೆ ಕಂಬ ನೆಡುವುದು ಮತ್ತು ನೇರಳೆ ಕಂಬದ ದ್ಯಾವರ ಆಚರಿಸುವುದು ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರು ಆಚರಿಸುವ ಎರಡೂ ಮುಖ್ಯ ದ್ಯಾವರಗಳಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷ ಗಿಡಗಳೇ ದೈವವಾಗಿರುವುದು. ಮತ್ತೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶವೇನೆಂದರೆ ಹೊಲೆಯ ಮಾಸ್ತೀಕರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮಾಸ್ತೀಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೇ ವಿಶೇಷವಾದ್ದು ಎಂಬಂತಹ ದ್ಯಾವರವಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೊಲೆಯ ಮಾಸ್ತೀಕರಿಗಿಂತಲೂ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಚೀನವೂ, ದಟ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಮಹತ್ವದ್ದೂ ಆಗಿದೆಯೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದ ಒಂದು ಉಪಜಾತಿಯಾದ ಮಾಸ್ತೀಕರು ತುಂಬಾ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಿಯರು. ಈ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಿಯತೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ವ್ಯಸನವೆನ್ನಬಹುದಾದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅವರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಮದ್ಯ ಕೂಡ ಸಮಾನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ಮಾಂಸ, ಮದ್ಯಪ್ರಿಯತೆ ಕೂಡ ತಂತ್ರಪಂಥದೊಂದಿಗಿನ ನಿಷಿತತೆಯ ಫಲವಾಗಿರಬಹುದಾದಂತೆಯೇ ಇವರ ಊಟದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನೆ ಸಮರ್ಥಿಸುವಂತಿದ್ದ ಪಂಥವೊಂದಕ್ಕೆ ಇವರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಲಿದಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂಬ ತರ್ಕಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಅದರಲ್ಲೂ ಗೋಮಾಂಸಭಕ್ಷಣೆಯ ದಟ್ಟವರ್ಣನೆಗಳು ಮಾಸ್ತೀಕರ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಟ್ಟು ಬಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾಸ್ತೀಕ ಬಾಲಕ, ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಹಾಲಿನ ಕೆನೆ, ಗೀಕಲಿನ ರುಚಿ ಸವಿದು-ಈ ಹಾಲು, ಕೆನೆ, ಗೀಕಲೇ ಇಷ್ಟು ರುಚಿಯಿರಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನು ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಮಾಂಸವಿಂಡ ಹಾಗೂ ತಲೆಗೂಳು ಎಷ್ಟು ರುಚಿಯಾಗಿರಬೇಡ ಎಂದು

ಯೋಚಿಸಿ, ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ಕೊಂದು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಗೋಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಣೆಯ ಇಂತಹ ಪರೋಕ್ಷ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಮಾಸ್ತೀಕರ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ.

ದಲಿತ ಕೇರಿಗಳ ಹೊರಗೆ ರಿಕಾಣಿ ಹೂಡಿ, ನಗಾರಿ ಭಾರಿಸಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಕೇಳುವಾಗ ಕೂಡ ಮಾಸ್ತೀಕರು 'ತುಕುಡ ಗಿಕುಡ ನೀವು ತಿಂದು ದೊಡ್ಡಮೂಳೆ ನಮಗೆ ಹಾಕಿ' ಅಂತಲೇ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾಸ್ತೀಕರ ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ ಮಾಂಸದಡುಗೆಯೇ ಪ್ರಧಾನ ಭಕ್ಷ್ಯ. ಆದರೆ ಮದ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾಂಸ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದ ಅಡುಗೆಯಂತೆ ಅವರಿಗೆ ರುಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಅಭಿರುಚಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಮದುವೆಯೊಳಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ತುಕುಡಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಡಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ನೆಪಹೂಡಿ ತಕರಾರತ್ತಿ ಜಗಳ ಮಾಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಇವರಲ್ಲಿದೆ. ಆಗ ಉಳಿದವರೂ ಊಟ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು, ಪಂಚಾಯಿತಿ ನಡೆಸಿ, ಮದುವೆಯ ಮನೆಯವರಿಗೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸಿ ಈ ದಂಡದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಮದ್ಯ ತರಿಸಿ, ನಂತರ ತುಕುಡವಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಬೀಳ್ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜಗಳದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು 'ಕಡ್ಡಿ ಪುರುಳಿ ಅಡ್ಡಹಾಕುವ' ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಡ್ಡಹಾಕಿದ್ದು ಹಗುರವಾದ ಕಡ್ಡಿಪುಳಿಯಷ್ಟು ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾದ ತಕರಾರೇ ಆದರೂ, ಹಾಕಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ತಕರಾರಿನ ಕಡ್ಡಿಪುಳಿಗೂ ವಿಶೇಷವಾದ 'ತೂಕ' ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಮದುವೆ ಮತ್ತು ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭದ ಅನೇಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಹೊಲೆಯ ಮತ್ತು ಮಾದಿಗರ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನೆ ಬಹುತೇಕ ಹೋಲುವಂತವು. ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ವಿಧಿ, ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಾಸ್ತೀಕರು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜದ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪೌರೋಹಿತೃವು ಇಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ವೈಕಿಯೇ ಗುರುಗೋಷ್ಠಿಯವಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ತಮಗೆ ತಾವೇ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸೀಮೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕುಲಾಚಾರಗಳ ಒಂದು ಸಂಹಿತೆಯನ್ನೂ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹಿಂದೆ ಇವರಲ್ಲಿ 'ಚಿನ್ನಾಟಿ ಪೆಳ್ಳೆ' ಅಂದರೆ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಈಗದು ಬದಲಾಗಿದೆ. ವಿಧುರ ಹಾಗೂ ವಿಧವೆಯರಿಗೆ 'ಕಟ್ಟುಬಡಿ' ಎಂಬ ಕೂಡಿಕೆಯ ಅವಕಾಶವಿರುವುದರಿಂದ ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿ ಮಾಸ್ತೀಕ ಸಮಾಜ ಒತ್ತಡ ಮುಕ್ತ ಹಾಗೂ ಸ್ವಸ್ಥ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಪಣಾ ವಿವಾಹ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿಷೇಧಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಆಕಸ್ಮಾತ್ ತಮ್ಮ ಪೂಜಾಕ್ರಮಗಳೇ ವಿವಾಹವಾದಾಗ ಹುಡುಗಿಯ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿನ್ನದ ಕಾಯಿಸಿದ ತುಂಡಿನಿಂದ ಬರೆಹಾಕಿ 'ಚಕ್ರಾಂತ' ಎಂಬ ವಿಧಿಯ ಮೂಲಕ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ 'ಓಲಿ' ಎಂಬ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾದ ವಧು ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಅಥವಾ ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕದ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಇದು ಮಾಸ್ತೀಕರಲ್ಲಿನ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವಂತೆಯೇ ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕದ ಮೂಲಕ ಮದುವೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಇವರ ವಿವಾಹ ಹಿಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅಸುರೀ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಮಾಸ್ತೀಕರಲ್ಲಿನ 9 ಪೂಜದ ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರಲ್ಲಿ 'ಕುಡಿಪೆಟ್ಟ' ಎಂಬ ಬಲ ಸೆರಗಿನ ಪದ್ಧತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿನ ಗಮನಾರ್ಹ ವಿಧಿಯೆಂದರೆ ಹೆಣವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ರೆಡ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಂತೆ ಕಲಸಿದ ಅನ್ನದ ರಾಶಿಯ ಸುತ್ತ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂತು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಕೈ ಹಾಕಿ ಎಂಜಲೂಟ ಮಾಡುವುದು. ಮಾಸ್ತೀಕರಲ್ಲಿ ಹೆಣವನ್ನು ಮುಖ ಅಡಿಯಾಗಿ ಹೂಳುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರಲ್ಲಿ 'ತಾಂಬ್ರಾ' ಎನ್ನುವ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ 'ಮರುಗುಭಾಷ' ಅಂದರೆ ಗುಪ್ತಭಾಷೆಯಾಯಿತಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಧಾಭಾಷೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಈ ಬಗೆಯ ಗುಪ್ತಭಾಷೆ ಹೊಲೆಯ ಮಾಸ್ತೀಕರಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡು ನಾಶಹೊಂದಿದಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಬಗೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೂಲದ ಗುಪ್ತ ಭಾಷೆಯೊಂದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿಸುವ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆ ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಹೀಗಾಗಿಯೇ ತಾಂಬ್ರಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು-ಕನ್ನಡ ಪದಗಳೂ ವಿಪುಲವಾಗಿವೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಜಾತಿಯ ಈ ಅಲಿಪಿ ಉಪಭಾಷೆ ಯಾವ ಮೂಲಭಾಷೆಯಿಂದ, ಯಾವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತುರ್ತಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಟಿಪ್ಪಿಲೊಡೆದು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಡುಭಾಷೆಯ ಆಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತೆಂಬುದು ಈಗ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

'ತಾಂಬ್ರಾ' ಭಾಷೆಯನ್ನು ರಹಸ್ಯಾತ್ಮಕತೆ ಆವರಿಸಿದ್ದಾದರೂ ಯಾಕಿರಬಹುದು? ರಹಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಆಚರಣೆ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ಭಾಷೆಗೂ ಆ ರಹಸ್ಯಾತ್ಮಕತೆ ಬಂದಿರಬಹುದು? ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಇಂಗಿತಗಳು ಅರ್ಥವಾಗದಿರಲು ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪದಗಳಲ್ಲೇ ಅಂತರ್ಗಾಮಿಯಾಗಿಸಲು 'ತಾಂಬ್ರಾ' ಭಾಷೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು? ಲಭ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಗುಪ್ತಭಾಷೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೂಲದಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಾಸ್ತೀಕರು ಅತಿವಾಮಮಾರ್ಗೀಗಳಾಗಿದ್ದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ತರ್ಕಿಸಬಹುದು: ವಾಮಾಚರಣೆಗಳು ರಹಸ್ಯವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಅದರ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಗಳು ಕೂಡ ರಹಸ್ಯ ಭಾಷೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಪಠಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ವಾಮಪಂಥದ ತೆಕ್ಕೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದರೂ ರಹಸ್ಯಭಾಷೆ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಂತಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ವಾಮ ಸಂಪರ್ಕದ 'ತಾಂಬ್ರಾ' ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರತಾದ ಹಾಡುಪಾಡಿಗೆ ಬಳಸಲು ಒಂದೋ ಅನುಮತಿಸಿರಲಾರದು ಇಲ್ಲವೇ ಮಾಸ್ತೀಕರೇ ಈ ವಾಮಾಚರಣೆಗಳ ಮಂತ್ರಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಳಸಲು ಹಿಂಜರಿದಿರಬೇಕು.

ಮಾಸ್ತೀಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ಕೊಡಬಹುದೆನಿಸುತ್ತದೆ:

೧. ಮಾಸ್ತೀಕರು ಹೊಲೆಯ ಮತ್ತು ಮಾದಿಗರ ಅನೈತಿಕ ಸಂತಾನವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಗ್ರಹಿಕೆಯೇ ಅಂತಿಮವೆಂದೇನೂ ಭಾವಿಸಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಂತ್ರಪಂಥವೊಂದರ ಅತಿಮಾರ್ಗೀಗಳಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಅವರ ಮೂಲ ಸಮಾಜದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ-ಪುನಃ ಮಾತೃಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮರಳಿದಾಗ ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತಿರಬಹುದು.
೨. ಕಂಚಿ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಮೂಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರ. ಮಾಸ್ತೀಕರ ಮೂಲ ಕೂಡ

ತಂತ್ರಪಂಥವೊಂದರಲ್ಲಿದೆಯೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯಸ್ತಷ್ಟು. ಆದರೆ ತಂತ್ರಪಂಥ ಶೈವ ಶಾಕ್ತರದೋ, ವಜ್ರಾಯನವೋ ಅಥವ ದಂಡಾ ಜೀವಿಕವೋ ಬಗೆಹರಿವುದಿಲ್ಲ.

೩. ಮಾಸ್ತಿಕರಲ್ಲಿ 'ಜಾತಿ' ಎಂಬ ಪದವಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ 'ಬಂಧು' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುವುದನ್ನು 'ಬಂಧು' ನಡೆಸುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಈ 'ಬಂಧು ಸಮಾಜ' ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಗೆ ಆಚೆಗಿನ ಮೂಲ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇ ಆಗಿದೆ.
೪. ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತಿಕರು ಕುಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಸುಬಿನವರೂ ಹೊಲೆಯ ಮಾಸ್ತಿಕರು ಮಾವುತ ಪ್ರಧಾನ ಕಸುಬಿನವರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಎರಡು ವೃತ್ತಿಗಳ ಪರಿಚಯವೂ ಇದ್ದಿತು. ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತಿಕರಿನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವರಾದರೂ ಹೊಲೆಯ ಮಾಸ್ತಿಕರು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊರೆದಂತಿದೆ. ಹೊಲೆಯ ಮಾಸ್ತಿಕರು ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತಿಕರಿಗಿಂತ ಬೇಗ ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ.
೫. ಮಾಸ್ತಿಕರು ಅಸ್ವಶ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಶ್ಯರಾದರೂ, ದಕ್ಕಲರು ಅಸ್ವಶ್ಯ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಕುಲವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತಿಕರಿಗೆ ದಕ್ಕಲರು ಮತ್ತು ಸಿಂಧ್ ಮಾದಿಗರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ತುಂಬಾ ಸಮೀಪದವರು.
೬. ಎಡಗೈ, ಬಲಗೈಗಳ ಪೂಜಿಸಮಾಜ ಈಗ ನಾಶವಾಗಿದ್ದರೂ, ಆ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಕುಲಗಳಾದ ಹೊಲೆಯ ಮತ್ತು ಮಾದಿಗ ಕುಲಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡವು. ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲನಗಳೆಂಬಂತೆಯೇ ಹೊಲೆಯ ಮತ್ತು ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತಿಕರ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲೂ ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ಪೂಜಾಕೇಂದ್ರಿತ ಸಂಘರ್ಷಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ. ಅದು ಪೂಜಿಸಮಾಜದ ಮೇಲ್ವಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮಾಸ್ತಿಕರಲ್ಲಿ ದಾಯಾದಿ ಮತ್ತರಮೆಂಬಂತೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದೆ.
೭. ಮಾಸ್ತಿಕರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್‌ಪೂಜಾ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಹಾಗೇನಾದರೂ ಆದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಕಟ್ಟು ಮುರಿದವರಿಗೆ ಕುಲಬಹಿಷ್ಕಾರ ಕಾದಿಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷೆ.
೮. ಪೂಜಕಟ್ಟಿನ ಮೂಲ ಸತ್ಯಗಳು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಹೂತು ಹೋಗಿವೆ. ಆದರೂ ಅದರ ಲಭ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೀಗೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ೧೮ ಜಾತಿಗಳ ೧೮ ಪೂಜಕಟ್ಟು ಬಲಗೈ ಗುಂಪಾದರೆ, ೯ ಜಾತಿಗಳ ೯ ಪೂಜಕಟ್ಟು ಎಡಗೈ ಗುಂಪಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಂಗಡಣೆಯೇ ಪೂಜಿಸಮಾಜದ ಕೇಂದ್ರ ತಿರುಳಾಗಿದೆ. ಈ ಪೂಜಿಸಮಾಜದ ಎಡಗೈ, ಬಲಗೈ ಗುಂಪುಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲವನ್ನು ಕಾಲಿಯ ಶಕ್ತಿ ಉಪಾಸಕರ ಎಡಗೈ ಮತ್ತು ಬಲಗೈ ವಿಧಾನವನ್ನನುಸರಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.
೯. ಮಾಸ್ತಿಕ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಮಾವುತ ಮತ್ತು ಮುಲ್ಲ ಎಂಬ ಎರಡು ಅರ್ಥಗಳೂ ಇರುವುದನ್ನು

ಗಮನಿಸಿದರೆ-ಮಾಸ್ತೀಕ ಜನಾಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೇ ಆ ಜಾತಿಯ ಹೆಸರು ಪದವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತಿದೆ. ನಿಜದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಮಾಸ್ತೀಕ' ಎಂದರೆ 'ಮಹಾಶಿವಕಾ'ಗಿ ಇರುವವನು ಎಂದಾಗಿದೆ. ಪುರಾಣ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಕಸವಾದ 'ಮಾಸು' ಎನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನು ಎಂಬರ್ಥ ಹೊರಡುತ್ತದೆ.

೧೦. ಮಾಸ್ತೀಕರಲ್ಲಿಗ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕ ಮತ್ತು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತಿಗಳೆರಡೂ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದು ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದೂ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿರುವುದರ ಕುರುಹಾಗಿದೆ.
೧೧. ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಣ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲ ನೆರೆದು ಗುರು ಕಲೆಸಿದ ಅನ್ನದ ರಾಶಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಕೈಹಾಕಿ ಮುಟ್ಟಿ ಅನ್ನ ತೆಗೆದು ತಿನ್ನುವುದು ಪ್ರಾಚೀನ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯವೊಂದನ್ನು ಹೋಲುವಂತಿದೆ. ಆದರೂ, ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೊಲೆಯ ಮಾಸ್ತೀಕರಿಗಿಂತಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಕುತೂಹಲದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.
೧೨. ಪಂಚ ಜಾಂಬು ಕುಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷವೆನ್ನುವಂತಹ 'ತಂಗಡಿದ್ಯಾವರ' ಮತ್ತು 'ಕಮ್ಲದ್ಯಾವರ' (ನೇರಳೆ ಕಂಬದ ದ್ಯಾವರ)ವನ್ನು ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರು ತಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತಂಗಡಿ ದ್ಯಾವರದ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಪದ ಜಾಂಬುಕುಲದ ಬೈಬಲ್ ಎನ್ನುವಂತಿದೆ.
೧೩. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಹುಶಃ ಮಾಸ್ತೀಕರೊಬ್ಬರೇ ಮಾವುತರಾಗಿ, ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿ, ಚಿಮ್ಮಾಂ ಸಕೇಸ್ ಕಲಾವಿದರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಸಾಹಸ, ಪರಾಕ್ರಮಗಳಿಂದ ರಾಜರಂತಹವರಿಂದೆಲ್ಲ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಂಬಾರಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದಂತಹ ವೃತ್ತಿಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು.
೧೪. ಮಾಸ್ತೀಕರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಉಪ-ಪಂಗಡವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಒಬ್ಬರೂ ಪದವೀಧರರಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತೀಕರಿಗೂ ನಡುವಿನ ಅಗಾಧ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಣಿಸಬಲ್ಲದು.
೧೫. ಮಾಸ್ತೀಕರ ಪುರಾಣ ಜಗತ್ತು ಮುಗ್ಧ ಪ್ರಪಂಚವಾಗಿರುವಂತೆಯೇ, ಅದು ಶಿಷ್ಟ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಅಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾನವೀಯ ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಮೌಲ್ಯಗೊಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ದುರುಂತವೆಂದರೆ, ಮಾಸ್ತೀಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೀವಧಾತುವಾಗಿರುವ ಈ ಆದಿಮೂಲದ ಶಾಖವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೂ, ಆ ಜನಾಂಗದ ಅರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಈ ತತ್ಕ್ಷಣದ ಸವಾಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲ ಹೃದಯವಂತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು.
೧೬. ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರು 'ಶಾಂಬ್ರಾ' ಎನ್ನುವ ಅಲಿಪಿ ರಹಸ್ಯ ಭಾಷೆಯೊಂದನ್ನು ತಮ್ಮಾಳಿಗೆ

ಮಾತ್ರ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲುಗಿನ ಗಾಢ ಪ್ರಭಾವದ ಈ ಮಿಶ್ರ ದ್ರಾವಿಡ ಉಪಭಾಷೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಕೂಡ ಎಲ್ಲೂ ಆದಂತಿಲ್ಲ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ವಂಶವೃಕ್ಷದಲ್ಲೂ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾಷೆಯ ಗೌಪ್ಯತೆ ಶಾಕ್ತ ಮೂಲದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಪುರಾಣ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

೧೭. ಕಂಚಿಯ ತೇರೆಳೆವ ಮಾದಿಗ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಕಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಖೋಟಾ ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿರುವ ತಾಮ್ರಪಟದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿನ ಬಹುಶಗಳು ತದ್ವತ್ಪ್ರಾಣಿ ಹೋಲುವುದರಿಂದ -ಈ ಐತಿಹ್ಯಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಆ ಶಾಸನಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ತರ್ಕಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
೧೮. ಪೂಜಿಸಬಹುದಾದ ಕ್ಷೀಣಿಸಿರುವಂತೆಯೇ, ಮಾಸ್ತೀಕರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳೂ ನಾಶವಾಗಿವೆ. ಮಾಸ್ತೀಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜಂಗಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕೆಂದಿತ್ತು. ಮಾಸ್ತೀಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವಷ್ಟು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಅವರ ಬದುಕು ಆಧುನಿಕವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ; ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಪ್ರಗತಿಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಕನಿಷ್ಠ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತತ್ಕ್ಷಣದ ಪರ್ಯಾಯವಿಲ್ಲದ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ದೂಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
೧೯. ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗಳಿಂದಾಗಿಯೇ ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ರಾಜಸತ್ತೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದ ಮಾಸ್ತೀಕರಿಗೆ ಇಂದಿನ ರಾಜಕಾರಣದ ಮರ್ಮವಾಗಲೀ ತಳಬುಡವಾಗಲೀ ತಿಳಿಯುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ.
೨೦. ಮಾಸ್ತೀಕರ ಗಾಢ ನಂಬಿಕೆಯ ಬೇರುಗಳು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲೇ ಹುದುಗಿದ್ದರೂ, ವಿಚಿತ್ರವೆನ್ನುವಂತೆ-ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೈವಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರಾದರೂ ಈ ಎರಡೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವಿನ ವೈರುಧ್ಯವೆಲ್ಲೂ ಹೇಗೂ ಸಂಘರ್ಷಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪುವುದೇ ಇಲ್ಲ.
೨೧. ಆದಿಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೇಂದ್ರ ನೆಲೆಯಿಂದ ಆಯಾ ಜನಾಂಗಗಳು ದೂರಸರಿದಷ್ಟೂ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಉನ್ನತಿ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನೇ ಈ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಣಿಸುತ್ತ-ಆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಮಿಥ್ಯ ದ್ವಂದ್ವಮಾನದ ಕಟ್ಟಾ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಸ್ತೀಕರಂತಹ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಮುಗ್ಧ ಸಮೂಹದ ಆಲೋಚನಾ ವಿಧಾನಗಳವರೆಗೂ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಅಪಾಯ ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವೆ ಸದ್ವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ದಾಸ್ಯ ಮನೋಭಾವದ ತತ್ವವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಜನಾಂಗದಿಂದ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ದಾಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಯಜಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲತ್ವಕ್ಕೆ-ಖಿಲವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಈ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಜೀವಂತ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದಗಿರಬಲ್ಲದು.
೨೨. ಮಾಸ್ತೀಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಥರ್ಸ್ಟನ್ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಅಧ್ಯಯನವೇ ನಡೆದಿಲ್ಲ.

ಜನಾಂಗೀಯ ಅಧ್ಯಯನ

ಪ್ರೊ.ಎ.ಬಿ. ಬಸವರಾಜು

(ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ)

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಾನವ ವಿಜ್ಞಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಅಧ್ಯಯನ ಅತ್ಯಂತ ಮೌಲಿಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚಾರ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳು ಆ ಜನಾಂಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲದು. ಯಾವುದೇ ದೇಶದ ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಆ ದೇಶದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು. ಆ ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅತಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವವೆ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು. ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಅವರು ಈಗಲೂ ತಮ್ಮತನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಸತತ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದಿವಾಸಿಗಳು ನಗರ, ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡ, ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಗರ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಿಂತ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕದ "ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡ, ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಇರುಳರು, ಕಾಡು ಕುರುಬರು, ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರು, ಹಲಸರು, ಮಲೇರು, ಬಿಳಿಗಿರಿ ರಂಗನಬೆಟ್ಟದ ಸೋಲಿಗರು, ನೀಲಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿರುವ ತೋಡರು, ಬಡಗರು, ಕೊಡಗಿನ ಎರವರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊರಗರು, ಕುಡಿಯರು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೋಟರು, ಕೋಯರು, ಕೋಡರು, ಮರಿಯರು, ಪನಿಯರು-ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲ ಆದಿವಾಸಿಗಳು. ಇವರನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವಾಗ ನರವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇವರ ಬಣ್ಣ, ಕೂದಲು, ಎತ್ತರ, ತಲೆಯ ಆಕಾರ, ಮೂಗಿನ ಮತ್ತು ಮುಖದ ಅಳತೆ ಮುಂತಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ, ಉದ್ದವಾದ ತಲೆ, ಚಪ್ಪಟೆಯ ಮೂಗು, ಗಿಡ್ಡನಾದ ದೇಹ-ಮುಂತಾದ ಕುರುಹುಗಳಿಂದ ಇವರು ದ್ರಾವಿಡರಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.¹ "ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಆದಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕುಳ್ಳದೇಹ, ತುಂಬಿದ ಮುಖ, ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಕೂದಲು, ಬಲವಾದ ದವಡೆ, ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಹಲ್ಲು, ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾದ ಕೈ ಕಾಲುಗಳು, ಚಪ್ಪಟೆಯ ಮೂಗು, ಕಪ್ಪಾದ ಬಣ್ಣ-ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅವರ ಶರೀರ ರಚನೆ. ಇವರು ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುಗಳು"²

ಮನುಷ್ಯ ಸಂಘಜೀವಿ. ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಾಣಿ ಸಮಾಜದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಬಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅರ್ಥ ವಿಶಾಲವಾದುದಾಗಿದೆ.

1. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ 1950 ಪು. 49,50

2. ಅದೇ ಪು. 53

ಮಾನವ ವಿಜ್ಞಾನಿ Edward Burnett Tylor ಪ್ರಕಾರ "culture is that complex whole which includes knowledge, belief, art, Morals, Law, custom and any other capabilities and habits acquired by man as a member of society" (ಸಮಾಜದ ಸದಸ್ಯನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನು ಆರ್ಜಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ, ನಂಬಿಕೆ, ಕಲೆ, ನೀತಿ, ಕಾನೂನು, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಅಭ್ಯಾಸಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.) ಈಗ ಯಾವುದನ್ನು ನಾವು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದು ಮೇಲ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂಥದಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡದ ಹಲವಾರು ಅಲಕ್ಷಿತ ಜನಾಂಗಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಕೋಲಾರಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತೀಕರು, ಸಿಂಧ್ ಮಾದಿಗರು, ಯಾನಾದಿಗಳು, ಮೊಂಡರು, ನಟುಪರು, ಇಲ್ಲಿಗರು, ಗಾರುಡಿಗರು, ಇತ್ಯಾದಿ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನಾಂಗಗಳು ಪಕ್ಕದ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳಾದ ಹೊಲೆಯ ಮತ್ತು ಮಾದಿಗರಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಉಪಜಾತಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುವ ಮಾಸ್ತೀಕ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಮಾಸ್ತೀಕರು ಹೊ ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಡಲಾಗುವ ಪದಗಳಿಗೆ 'ಯಾಲಾಲ ಪದಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಯಾಲಾಲ ಹಾಡು ಎಂಜಲಿನ ಸರ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಜಲವೆಂದು ಯಾವುದನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವೆವೋ ಅದು ಜಲಚರಗಳಿಂದ ಆಗಲೆ ಎಂಜಲಾಗಿದೆ. ಹಸುವಿನ ಹಾಲನ್ನು ಕರು, ತಾಯಿಯ ಹಾಲನ್ನು ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು ಈಗಾಗಲೆ ಎಂಜಲು ಮಾಡಿರುವರು. "ಕೆರೆಯ ನೀರು ಕುಡಿಯೋಣವೆಂದರೆ ಮೀನಿನೆಂಜಲು, ಬಾವಿ ನೀರು ಕುಡಿಯೋಣವೆಂದರೆ ಕಪ್ಪೆಯೆಂಜಲು, ಹಸುವಿನಾಲು ಕುಡಿಯೋಣವೆಂದರೆ ಕರುವಿನೆಂಜಲು, ತಾಯಿ ಹಾಲು ಕುಡಿಯೋಣವೆಂದರೆ ಒಡಹುಟ್ಟಿದೆಂಜಲು"³ ಜನರಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿರುವ ಸೋಮಾರಿತನವೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ದಾರಿದ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು 'ನಾಜೂಕಾದ ಕಾಲ' ಎಂಬ ಜನಪದಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಾಲವೆಷ್ಟು ನಾಜೂಕಾಯಿತೋ

ಓ ನರಹರಿ! ದುಷ್ಟರಿಗನುಕೂಲವಾಯಿತೋ||

ಸೇರು ಜೋಳ ಮನೆಯಲಿಡೆ

ಬೀಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಾಲುಮಾರಿ

ನಚ್ಚು ಮುಂಡೇರಲ್ಲ ಕೂಡಿ

ಮಿಲ್ಲಿಗಂತ ಹೋದರಲ್ಲೋ ? |ಕಾ|

3. The New Encyclopaedia Britanica Vol.16 (15th Edition) (1992) p.874.

4. ಲಕ್ಷ್ಮಪತಿ ಕೋಲಾರ: ಮಾಸ್ತೀಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (1993) ಪು. 204

ಭತ್ತದ ಮಿಲ್ಲು ಅಧಿಕವಾಯ್ತು
 ಬುಡ್ಡೆಹರಳೇ ಅಂದವಾಯ್ತು
 ಕಾಡಿನಲ್ಲೂ ತಾರು ಹಾಕಿ
 ಬಿತ್ತಿ ಮಳೆಯು ಬರದ ಹೋದ್ರೆ
 ದೈವವಾದ್ರೂ ಏನು ಮಾಡೀತು? |ಕಾ|
 ಹಳ್ಳವೆಲ್ಲ ದಿಣ್ಣೆಯಾಯ್ತು
 ಪಾವಿಗೊಂದು ಸೊಲಿಗೆಯಾಯ್ತು
 ಬ್ಯಾಗು ತಿತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಜನರು
 ಜೋಲಿಗಳಾಗಿ ತಿರುಗೋದಾಯ್ತು |ಕಾ|
 ಯಂತ್ರದಡಿ ಗೇಯೋದಾಯ್ತು
 ಉಳಲಿಕ್ಕೆ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳಾಯ್ತು
 ಬೆಳೆದಿರುವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
 ಗಂಜಿಗೂಳು ಸಿಗದಾಯ್ತು |ಕಾ| 5

ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಮನುಷ್ಯ ಶಕ್ತಿಯೇ ಸಾಕಷ್ಟಿರುವಾಗ ಯಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಾದರೂ ಏನು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಂತಿದೆ. ಮಾದಿಗ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಉಪಪಂಗಡವಾದ ಸಿಂಧ್ ಮಾದಿಗರು ಮೂಲತಃ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದವರಾದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿರಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. “ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾಲೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮಾತಂಗಪುರ, ಸುಗ್ಗಂಡಹಳ್ಳಿ, ಹುಕ್ಕದೇನಹಳ್ಳಿ, ಕೂರ್ರಹೊಸಳ್ಳಿ, ಕೋಲಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಆಲಹಳ್ಳಿ, ಗುಲಗಂಜಿಗುಕಿ, ಚಿಂತಾಮಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮಂಗಾಳಪಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಪುರ ಕಾಲೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ನೆಲೆನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.” “ಸಿಂಧ್ ಮಾದಿಗರು ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತೀಕರ ಮಧ್ಯೆ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ, ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಭಿನ್ನತೆಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲ” ಮಾಸ್ತೀಕರು ಮತ್ತು ಸಿಂಧ್ ಮಾದಿಗರ ನಡುವೆ ಹಲವು ಸಮಾನ ಅಂಶಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಎರಡು ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. “ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರದ ಗಡಿಭಾಗವಾದ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ‘ನಟುವ’ ಎಂಬ ಜನಾಂಗವೊಂದು ಕಳೆದು ಹೋದ ರಮ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವೊಂದರ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಚಿಂತಾಮಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರೋಣೂರು, ಊಲವಾಡಿ ಎಂಬ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಜನಾಂಗದವರೇ ತುಂಬಿದ್ದಾರೆ”⁸ ಭಾರತ ಬಹು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವಂತೆಯೇ ಬಹು ಜನಾಂಗಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ. ಯಂತ್ರನಾಗರಿಕತೆಯ

5. ಅದೇ ಪು. 305, 306

6. ಕೋಟಗಾಸಹಳ್ಳಿ ರಾಮಯ್ಯ: ಸಿಂಧ್ ಮಾದಿಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪು10 (1993)

7. ಅದೇ ಪು. 262

8. ರಂಗಾರದ್ಡಿ ಕೋಡಿರಾಂಪುರ: ಪಿನಾಕಿನಿ: ನಟುವರು. ಒಂದು ಚಿಪ್ಪಣ ಪು. 54

ತೀವ್ರಧಾಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕ್ರಿಯೆ ಆಗಿದೆ.

ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಅಧ್ಯಯನ ಯಾವುದೇ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ನಡೆಯುವಂಥದಲ್ಲ. ನಾವು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲಿರುವ ಜನಾಂಗದೊಡನೆ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿ ದಾಖಲಿಸಬೇಕು. ಜನಾಂಗದ ಭಾಷೆ ತಿಳಿದಿರುವವರು, ಆ ಜನಾಂಗದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡರೆ ಸಮರ್ಪಕ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಅವರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಜನಾಂಗದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕಿರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗದ ಅಧ್ಯಯನ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಉಉಉ ಳಳಳಳ

ದ್ವಿಭಾಷಾ ಜಾನಪದ ಸ್ವರೂಪ(BILINGUAL FOLKLORE)

-ಎ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಂಗಲಿ

ನಗರ ಜಾನಪದ, ಬಂಡಾಯ ಜಾನಪದ, ಅರಣ್ಯಜಾನಪದಗಳ ಪಟ್ಟಿಗೆ ನಾವಿಂದು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಬೇಕಾದ ಉಪ ಶಾಖೆಯನ್ನಾಗಿ 'ದ್ವಿಭಾಷಾ ಜಾನಪದ' ವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೋಲಾರದಂಥ ದ್ವಿಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 'ದ್ವಿಭಾಷಾ ಜಾನಪದ' ವೆಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆಯು ಔಚಿತ್ಯವು ಸ್ವಯಂ ವೇದ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದಷ್ಟೆ ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಜಾನಪದವನ್ನು ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ, ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಮಾಸಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನೇರ್ಪಡಿಸುವ ಉತ್ಪುಕತೆಯೇ ಇಂದಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿದೆ. ದ್ವಿಭಾಷಾ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯು ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯು ನವನವೀನ ವಿಚಾರವೇನಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿಭಾಷಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಮಹನ ಚಳುವಳಿಯ ನೇತಾರನಾದ ಬಸವಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಆದದ್ದು ಮೊದಲಿಗೆ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಜ್ಞ-ವೇಮನ-ತಿರುವಳ್ಳವರ್ ಸಮಾನ ದೃಷ್ಟಿ ಧೋರಣೆಗಳ ಈ ಚಾರಣ ಕವಿಗಳು ಅಂತರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಸೇತುವೆಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟರೂ 'ಸರ್ವಜ್ಞ ವೇಮನ ಸಂವಾದ' ಎಂಬಂಥ ಕೃತಿಗಳು ದ್ವಿಭಾಷಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞವಚನ ಮತ್ತು ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಣಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತತ್ತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿ 'ದ್ವಿಭಾಷಿಕತೆ' ಇದೆ. ತೆಲುಗು ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡಿರುವ ಸಂತರು (ಕೈವಾರದ ನಾರಾಯಣಪ್ಪ ತಾತನವರು, ಗಟ್ಟಿಪಳ್ಳಿ ಅಂಜನಪ್ಪ ಸ್ವಾಮಿಯವರು) ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಗಳೆರಡರ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾದ ನೆಯ್ಯೆಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಎಚ್. ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ:

"ತತ್ತ್ವಪದಗಳ ಭಾಷಿಕ ಸ್ವಭಾವ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಮಸ್ಯೀಕರಣಕ್ಕೊಳಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬಹು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮೈತೆಳೆದ ತತ್ತ್ವಪದಗಳು ದ್ವಿ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯ ಉಸಿರಾಡುತ್ತವೆ. ಷರೀಫರು, ಮೌನೇಶ್ವರರು ಕನ್ನಡ-ಉರ್ದು ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಕಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಒಂದೇ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಸಲಿಸಿ ಸಾಗಿ ಹೊರಳುತ್ತಾರೆ. ಕೈವಾರ ನಾರಾಯಣ ತಾತ ಅವರು ಇದೇ ರೀತಿ ತೆಲುಗು-ಕನ್ನಡ ಎರಡರ ಜೊತೆಗೂ ಆಟ

ವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ತತ್ವಪದಕಾರರು ದ್ವಿ ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಉಪಭಾಷಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾವ್ಯದ ಕನ್ನಡೇತರತನದ ಬಗ್ಗೆ ಮರುಚಿಂತನೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಂದರೆ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಾವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುವುದೇ ಮೇಲು ಅನಿಸುವಂತೆ”

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದೇಕೆಂದರೆ ಕೋಲಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ದೂರು ಹೀಗಿದೆ: “ನೋಡಿ! ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬಹುತೇಕ ಕಲಾವಿದರು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯಧನ ಸಿಗುತ್ತದೆ” ಎಂಬರ್ಥದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗೆಳೆಯರ ಸಮಕ್ಷಮ ಹೇಳಿದ್ದುಂಟು. ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯನೀತಿ, ಕನ್ನಡದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ-ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಮುಂತಾದ ಜಾಡಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಂಶಗಳಿವೆ. ಈ ಸಂಬಂಧ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇನೆಂದರೆ, ಕೋಲಾರದಂತಹ ದ್ವಿಭಾಷಿಕ ಬಹು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಮೂಲಗುಂಪಾಗ ಬೇಕೆ? “ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿವೆ” ಎಂಬ ಏಕಮಾತ್ರ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ದೂರವಿಡಬೇಕೆ? ಹೀಗೆ ದೂರವಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಸಮಾಧಾನದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಂಥಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಿಧ್ವಾಂಸರ ನೇಕರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಪ-ನನ್ನಯ್ಯ, ಸರ್ವಜ್ಞ-ವೇಮನ, ಬಸವಪುರಾಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. ಗ್ರಾಂಥಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧ್ವಾಂಸರನೇಕರು ನಡೆಸಿರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೆ ಇಂದು ನಿರ್ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ (ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ)ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಕ್ರವಿನಿಂದಲೇ ದೊರೆಯುವ ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ದ್ವಿಭಾಷಾಂಗೀತಗಳನ್ನು ಅಂಧೇಯರು ಕೋಲಾರವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ದೂರವಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ತಪ್ಪು! ಕನ್ನಡಿಗರಾದರೂ ಇವು ತೆಲುಗು ಗೀತೆಗಳೆಂದು ದೂರೀಕರಿಸಬಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿರೇಖೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಭೇದಗಳನ್ನು ಮೀರಿಂದೆ ನಾವೆಂದು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನದ ಉತ್ತಮ ಆರಂಭವನ್ನು ಲಕ್ಷೀಪತಿ ಕೋಲಾರ ಬರೆದ ‘ಮಾಸ್ತೀಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ’ ಮತ್ತು ಕೋಟಗಾನಹಳಿ ರಾಮಯ್ಯ ಅವರ ‘ಸಿಂಧ್ ಮಾದಿಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಮನಗಾಣಬಹುದು.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ನಾನು ನಮ್ಮ ತಾತನವರಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದ 'ರೈತುರೋದನ' (ರೈತನ ಗೋಳು) ಎಂಬ ಅಲಿಖಿತ ಗೀತೆಯನ್ನಿಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ;

'ರೈತುರೋದನ'

ಏಸ್ಟೇಟು ರೈತುಲಕು ಏಮುಂದಿರಾ ಬಾಬು

ಏಮುಂದಿರಾ ಬಾಬು!

ಕಷ್ಟಾಲ ಲೋಪಲನು ನಷ್ಟಾಲೆಗಾನಿ||

ಜೇನುಲಂತಾ ಎಂಡಿ ಚತ್ತ ಕಸುವಲಾಯ

ಚೆರುವಲಕು ನೀಳ್ಕೆಕ ಏರಿಪಂಟ ಕರುವಾಯ|| ಏಸ್ಟೇಟು.....

ಕಂದಾಯ ಮೇಮ್ನನ ತಗ್ಗಿಂಚುತಾರ

ಕಂಟಿಲೋ ನೀಳ್ಕೊಸ್ತೆ ಕರುಣಂಚುತಾರ

ವಾರಿ ಇಷ್ಟಮಾಚ್ಚಿನ ರೀತಿ ಕಂದಾಯ ಮೆಚ್ಚುಚ್ಚುತಾರಂಡಿ|| ಏಸ್ಟೇಟು.....

ಚೆರುವನ್ನ ಒಕಜೋಟ ಕಟ್ಟಿಂಚುತಾರ

ಕಟ್ಟಿಂಚಿನಗಾನಿ ನೀಳ್ಕುಂಡಮೋವಂಡಿ|| ಏಸ್ಟೇಟು.....

ಏತ ಮೆತ್ತಿಂಚಿಯೋ ಗೂಡ ವೇಯಿಂಚಿಯೋ

ಕಪಿಲದೋಲಿಂಚಿಯೇ ಪಂಡಿಂಚು ಕುನ್ನಾಮು!

ಪಂಡಿಂದಿಯನಿ ಮನಮನು ಕುನ್ನಾಮು|| ಏಸ್ಟೇಟು.....

ಪಚ್ಚಿಕೊಕಡು ಪೋರು ಬಿಟ್ಟು ಬುಂಟೆ

ಎಂಡು ಕಡ್ಡಿ ತಮ್ಮನಿ ಎಡ್ಡಿಂಚುನಿಕೊಕಡು|| ಏಸ್ಟೇಟು.....

ಚೆದ ಪೆದ್ದ ಪೋಟೇಳ್ಳು ತಮ್ಮನಿ ಒಕಡಂಟೆ

ಚಿನ ಚಿನ ಕೋಡಿ ಗುಡ್ಡು ಮಿಂಗುತಾನನ ಒಕಡು|| ಏಸ್ಟೇಟು.....

ಮಾಮೂಲಿಲೋ ರೈತು ಮಟ್ಟಿಯ್ಯಿ ಪೋತಾಡು,

ಮಟ್ಟಿಯ್ಯಿ ಪೋತಾಡು, ಶವರಮೈ ಪೋತಾಡು|| ಏಸ್ಟೇಟು

ವಕ್ತ: ದಿ|| ಬಿ.ಪಿ. ನಾರಾಯಣಪ್ಪ, ನಂಗೆಲಿ

ರೈತನ ಗೋಳು

ಏಸ್ಟೇಟು ರೈತರಿಗೆ ಏನುಂಟಯಾ ತಮ್ಮಾ!

ಏನುಂಟಯಾ ತಮ್ಮಾ!

ಕಷ್ಟಗಕೋಳಿಗೆ ನಷ್ಟಗಕೋ ಹೊರೈ||

ಕರೆಗಳೆಲ್ಲ ಒಣಗಿ ಕಸಕಡ್ಡಿಯಾದೊ

ಕರೆಗಳಿಗೆ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬತ್ತದೆ ಬೆಳೆ ಬರವಾದೊ|| ಏಸ್ಟೇಟು.....

ಕಂದಾಯನಾದ್ರೂ ತಗ್ಗಿಸ್ತಾರೋ
 ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರುಳ್ಳಿದ್ದೆ ಕರುಣಿಸ್ತಾರೋ
 ಅವರಿಷ್ಟ ಬಂದರೀತಿ ಕಂದಾಯವೆಚ್ಚಿಸುವರಪ್ಪಾ|| ಎಸ್ವೇಟು.....
 ಕೆರೆಯಾದ್ರೂ ಒಂಚ್ಚಡೆ ಕಟ್ಟಿಸುವರೇನಿ
 ಕಟ್ಟಿಸಿದರೂ ನೀರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ|| ಎಸ್ವೇಟು....
 ಏತವೆತ್ತಿಯೋ ಗೂಡೆ ಹಾಕಿಯೋ
 ಕಪಿಲೆ ಹೊಡೆದೋ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡೆವಪ್ಪಾ|
 ಬೆಳೆದದ್ದು ನಮದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದೆವಪ್ಪಾ|| ಎಸ್ವೇಟು....
 ಹಸಿಹುಲ್ಲಿಗೊಬ್ಬ ಕೂಗಿ ಬೊಬ್ಬಿದ್ದಿದೆ
 ಒಣಕಡ್ಡಿ ತಾರೆಂದು ಅಳಿಸುವನೊಬ್ಬ|| ಎಸ್ವೇಟು....
 ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹೋತಗಳತಾರೆಂದು ಒಬ್ಬನಂದೆ
 ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕೋಳಿ ಮಾಟ್ಟೆಗಳ ನುಂಗುವೆನೆಂದೊಬ್ಬ|| ಎಸ್ವೇಟು....
 ಮಾಮೂಲಾಗಿ ರೈತನು ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗ್ರಾನೆ,
 ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗ್ರಾನೆ, ಚೌರವಾಗಿ ಬಿಡ್ರಾನೆ. || ಎಸ್ವೇಟು...

ಅನುವಾದ: ಲೇಖಕ.

ಋಋಋ ಳಳಳಳ

ಅತ್ತೆ ಒಬ್ಬಳು ಬೇಕಿದ್ದಾಳೆ?

- ಸ. ರಘುನಾಥ

ಇಂದು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮಾತು, ನಡವಳಿಕೆ, ಭಳಕು ಬಳಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಗರದ ನೆರಳುಗಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ನಗರೀಕರಣದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಊರಬಾಗಿಲವರೆಗೂ ಕರೆಕೊಳ್ಳುವ ಸನ್ನಾಹದ ಆತುರದಲ್ಲಿದೆ. ಇದರ ಹಿಂದೆಯೇ ಯಂತ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಬ್ದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಅಡಿದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಲಿನ ಮಾಡಿರುವ ಸಿನೆಮಾದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಟಿ.ವಿ ನಿಂತು ಕುಟುಂಬದ ದುರ್ಬಲ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲವಾಗುವಂತೆ ಹಳ್ಳಿಗರ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವಂತೆ, ನಯ ನಾಡೂಕಿನ, ವಸ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿ, ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳ ಜಾಹಿರಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಡತೊಡಗಿದೆ. ಚಿಕ್ಕುಲಿ, ನಿಪ್ಪಟ್ಟು, ಬೋಂಡ, ಕಜ್ಜಾಯ, ಒಬ್ಬಟ್ಟುಗಳ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ದುಬಾರಿ ಚಾಕೋಲೇಟು, ಕೇಕು, ಬಿಸ್ಕತ್ತುಗಳು ವೈಪ್ರೋಚಿ ನಡೆಸಿವೆ. ನೀರು ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಪಾನಕಗಳ ಲೋಟಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಲು ಟೋರೀನೊ, ಲಿಮ್ಬಾ, ಥಮ್ಪ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಲಾಭಕೋರರ ಎಲ್ಲ ಜಾಹಿರಾತುಗಳ ಬೆಳಕು ಬಿಳುದಿಂಗಳ ಚಿಲುವನ್ನು ಮಂಕು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಎಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಹಾಡಿನ ಇಂಪಿನ ಸೊಂಪು ತುಂಬಿತ್ತೋ ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ಕಶವಾದ ಅಬ್ಬರದ ಹಾಡುಗಳು ಮೆರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆ ಅಳಿದು ಚಿತ್ರಗೀತೆಗಳ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಕ್ಯಾಸೆಟ್ಟುಗಳು ತನ್ನ ವಕ್ರ ಕುಣಿತ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿನ ಉತ್ತಮಾಂಶಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವಂಥ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸನ್ನಿ ಆವರಿಸಿದೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ ತನ್ನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ.

ಹಳ್ಳಿಗನೊಬ್ಬ ನಗರದ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಯಸುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಪರಂಪರೆಯ ತಂತನ್ನೇ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನೋವಿನ ಸಂಗತಿ. ಯಾವ ಎತ್ತರಕ್ಕೂ ಕೊಂಡೊಯ್ಯದು, ನೆಮ್ಮದಿಗೆ ದೂರ ಮಾಡುವ ಕೃತಕ ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಅದು ನಿರ್ಮಿತ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಬಯಸಿ, ಅದರ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಿತಿ ದೀನವಾಗುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು, ಎಂಥದೋ ಸುಖವುಂಟೆಂದು ಭ್ರಮೆಗೆ ಪಶ್ಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಆತಂಕದ ವಿಚಾರ. ಇಂಥವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಸರದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತಾದ ಮರ, ಮರಳು, ಕಲ್ಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಾಳಿಗೆ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಬರಡುತನವನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊರಟಿರುವುದು ಬೇದದ ಸಂಗತಿ. ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಕಾರ ಈ ಭ್ರಮಾದೀನರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ.

ತೆಲುಗಿನದೊಂದು ಗಾದೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ- 'ಯವತೋ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಅಮ್ಮಿ ಪುಂಡುಗ ಚೇಸಿಂದನಿ ಇವಿದ ಕೂತುರಿನಮ್ಮಿ ಪುಂಡುಗ ಚೇಸಿಂದಟಿ' (ಯಾವಳೋ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಮಾರಿ ಹಬ್ಬಮಾಡಿದಳಂತ ಇವಳು ಮಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಹಬ್ಬ ಮಾಡಿದಳಂತೆ.) ಈಗ ಹಳ್ಳಿಜನ ಮಾಡಹೊಲಿಟಿರುವುದೂ ಇದನ್ನೆ ಅನ್ವಿಸಿದೆ. ಇಂದು 'ಮುಗ್ಧ ಜಾನಪದಗಳಲ್ಲಿ' 'ದಗ್ಧ ನಗರ ಗೊಂದಲ'ಗಳು ಕಾಣತೊಡಗಿದೆ. ಹಸಿರು ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದ್ಯಾನಗಳು ಇರಬೇಕಾದ ಎದೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರಡು ನೆಲ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹಳೆಯ ಪೀಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯ ನಡುವೆ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಅಂತರ ದೊಡ್ಡದಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನ

ವ್ಯಾಮೋಹ ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಕೃತಕ ಬೆಳಕನ್ನೇ ಸಹಜವೆಂದು ತೋರಿಸುವ ಪಿತೂರಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ತೊಡಗಬೇಕಿದೆ.

ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಭಕ್ತಿ, ಗೌರವ, ಅಭಿಮಾನವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಕಲಾವಿದರು ಸಂಗ್ರಹಣೆಕಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮಾತ್ಮೆ ಸಕಾರಣ ಮತ್ತು ಬಹುತೇಕ ವೇಳೆ ಅಕಾರಣ ಗುಮಾನಿಗಳನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರದೇ ಆದ ಅನುಭವವೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಾದರೆ, ಯಾರೋ ಕುಹಕಿಗಳು ತಮ್ಮಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನ್ನು ಬಿಚರಿ ಮಾಡಿ ಇವರು ಗಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಬಿತ್ತಿರುವ ಬೀಜ ಮೂಳಕೆ ಒಡೆದಿರುವುದೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಏನು ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದರ ಅನುಭವ ನನಗಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಸೂಕ್ತ-ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಬೂರುಬೂರು ಗಂಗಮ್ಮ ಸಿಕ್ಕಿದ. ಕ್ಯಾಮರಾವನ್ನು ಅವನತ್ತ ತಿರುಗಿಸಿ ಒಂದು ಸಲ ಕ್ಲಿಕ್ ಮಾಡಲು ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಒಬ್ಬ ಅಲೆಮಾರಿ ಗಾಯಕ ಹೆಣ್ಣು ಹಾಡಿಗಿಷ್ಟು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದು ಉಂಟು. ಇದಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾದ ಅನುಭವವೂ ಆಗದೆ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಕೇಳಿದರೆ ನಾಲ್ಕು ಹೇಳುವ ಸಹೃದಯ ಕಲಾವಿದರೂ ಉಂಟು. ಈ ಮಾತು ಏಕೆಂದರೆ, ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಅಷ್ಟು ಸಲೀಸಿನದಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ.

ಸಂಗ್ರಹಣೆಕಾರರ ನಡವಳಿಕೆಯೂ ಒಮ್ಮಾತ್ಮೆ ತೊಡಕಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬಹುದು. ಇವರ ಶಿಷ್ಟ ನಡವಳಿಕೆ, ತಮ್ಮ 'ಕಲಿಕೆ' ಪ್ರದರ್ಶನ, ಅರ್ಥವಾಗದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಗಾಬರಿಯಿಂದಾಗಿ ಕಲಾವಿದರು ಸಂಕೋಚಪಡುವ, ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಉಂಟು. ಇದರಿಂದ ಇವರೂ ನಷ್ಟಪಡುವುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಪಾಸಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೋ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಬಿರುದು, ಧನಸಹಾಯ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ತನ್ನೂ ಕೊಡಿಸುವುದಾದರೆ ಸಹಕರಿಸುವ ಷರತ್ತು ಮುಂದಾಗುವುದುಂಟು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಡುವುದು. ಕೋಲಾರದಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯೂ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಹತ್ತು ಕೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನ್ನಡದ ಕೇಳಿಕೆ ಇದ್ದರೆ ಅದೇ ದೊಡ್ಡದು. ಹಾಡುಗಾರರಲ್ಲಿ ಐವತ್ತಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರು ಸಿಕ್ಕರೂ ಈ ಜನರ ಪ್ರಾಣ. ಕೋಲಾರದ ತೆಲುಗು ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳು ಎಷ್ಟೊಂದು ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವೂ, ಸುಂದರವೂ ಆಗಿವೆಯೆಂದರೆ ಅಂದದ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳಿಗಿಂತ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು 'ದರುವು' ಮುಂದೇ ಅಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗದು.

ಕೋಲಾರದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಹುತೇಕ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕಾರಣವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಇದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲ ಎಂದು ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅತ್ತ ಅಂದದ ಜನ, ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇದನ್ನು, ಇಲ್ಲಿನ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ತಮ್ಮದು ತಮ್ಮವರೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಲ್ಲೂ ಸಲ್ಲದ, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಒಲ್ಲದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪರದೇಸಿಯದ್ದು ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾದದ್ದನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು? ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ತೆಲುಗಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುಣ-ಶೀಲ ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಆಗಿರುವುದು. ಇದು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃಷ್ಣೇ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಮಾತಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದೆಂದರೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನ್ನು ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಯಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು? ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದು, ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು ಮಾಡಬಹುದು. ಮೂಲಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ, ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಅಂತ ಹೀಗೆ ಜೋಡಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಪ್ರಕಟಣೆ ವೆಚ್ಚ ದುಬಾರಿಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊರೆ ಹೊರುವುದು ಸಂಗ್ರಹಕಾರನಿಂದಂತೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದು. ಕೋಲಾರದಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗದಂತೆ ಜಾನಪದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಕೋಲಾರದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ಗಾದೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. 'ಉಲ್ಟಿಟ್ಟ ನೀರಟ್ಟ ಘನವಾಯ್ತು' ಇದಕ್ಕೊಂದು ಕಥೆಯೂ ಇದೆ. (ಇದನ್ನು ನಾನು ಮೊದಲು ಕೇಳಿದ್ದು ನನ್ನಜ್ಜಿ ವೆಂಕಮನ್ ಬಾಯಲ್ಲಿ)

ಮದುವೆ ಆಯ್ತು. ಸೊಸೆ ಆತ್ತ ಮನೆಗೆ ಒಗೆತನಕ್ಕೆ ಬಂದ್ರು. ಆತ್ತ ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಸುಲ್ತು ಕಲ್ಲಿ ಮಡಗು, ನಾ ಬಂದು ತಟ್ಟಿನಿ ಅಂದು ಏನೋ ಪಂಗ ಮಾಡಾಕಂತ ಅಟ್ಟಿಕೋದ್ರು, ಸೊಸೆ ರಾಗುಲ್ತು, ನೀರು ಮುಂದಾಗಕೆ ಮಡಿಕೆಂಡ್ರು ಕುಂತ್ರು, ಅನುಬೋಗ ಇಲ್ಲ, ಉಲ್ತು ಅಟ್ಟಿದಳು. ನೀರು ಬುಟ್ಟು ಕಲ್ತಿದ್ದು, ನೀರೊಸಿ ಶಾನಾ ಆತು. ಉಲ್ತು ಅಟ್ಟಿದಳು. ಅದು ಶಾನಾ ಆತು. ಇಂಗೇ ಒಂದು ಕಿತ ನೀರಟ್ಟೋದು, ಅದು ಶಾನಾ ಆದಾಗ ಉಲ್ತು ಅಟ್ಟೋದು ಮಾಡಕೊಂತ ಓದ್ರು ಆತ್ತ ಬಂದು ನೋಡಿದರ ಏನಾಗದ? ಸೊಸೆ ಘನಂದಾರಿ ಕೆಲ್ವ ಮಾಡ್ತ ಅಘೆ. ಸೊಸೆ ಕೈಯಾಗಿನ ಕೆಲಸ ಬುಡಿಸಿ ತಾನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ್ರು. ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಇಂಥ ಆತ್ತ ಒಬ್ಬಳು ಬೇಕಿದ್ದಾಳೆ.

ಋಋಋ ಳಳಳಳ

ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯವೇ ನಡೆದಿಲ್ಲ

ಪ್ರೊ. ರಾ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಕೆಲಸಗಳಾವುವೂ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅಶ್ಚರ್ಯದ ವಿಷಯವಾದರೂ ವಾಸ್ತವ ಪುರಾಣಗಳು, ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಜನಪದ ಕಥೆ, ಕಾವ್ಯ, ಗಾದೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಡಾ.ವಿ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅವರು ನಡೆಸಿರುವ ಅಧ್ಯಯನ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಮೇಲೆ ಹೆಸರಿಸಲಾದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಇನ್ನೂ ಅಕ್ಷತ ಭೂಮಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೇ ಅನೇಕ ಪೌರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಡಾ. ಜಿ. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರು 'ಕೋಲಾರಮ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಾದ ಅಂತರಗುಗೆ, ಆವಣೆ, ವಕ್ಕಲೇರಿಯ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಬೆಟ್ಟ, ಟಿಕಲ್‌ಬೆಟ್ಟ, ಸೀತಿಬೆಟ್ಟ, ನಂದಿಬೆಟ್ಟ-ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಕೆರೆನದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ಥಳಗಳಾದ ಸುಗಟೂರು, ಮುಳಬಾಗಿಲು, ಕುರುಡುಮಲೆ, ಗುಟ್ಟಹಳ್ಳಿ, ಕೈವಾರ, ವಿಮರಾಶ್ವತ್ಥ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಐತಿಹ್ಯ ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಂಶಗಳು ದಾಖಲಾಗುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು, ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು, ಗಾದೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ಜನಪದ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಇವುಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಆಗಬೇಕಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವೆನಿಸಿದ ಕರಗ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳು ದಾಖಲಾಗಬೇಕಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾತ್ರೆಗಳಾದ ಆವಣಿ ಜಾತ್ರೆ, ವಾನರಾಸಿ ಜಾತ್ರೆ, ಬ್ಯಾಟರಾಯನ ಜಾತ್ರೆ, ಹೆಚ್.ಕ್ರಾಸ್ ಜಾತ್ರೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿವಿಧ ಜಾತಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ, ಅವರ ವಿವಿಧ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಹಾಡುಗಳು, ಕಲೆಗಳು-ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಕೋಲಾರ ಅವರು 'ಮಾಸ್ತೀಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಕುರಿತು ನಡೆಸಿರುವ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಕೋಟಗಾನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಯ್ಯನವರು 'ಸಿಂಧ್ ಮಾದಿಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಕುರಿತು ನಡೆಸಿರುವ ಅಧ್ಯಯನ ಇವೆರಡೂ ಮಹತ್ವದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಕೆಲಸವಾದಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕೇಳಿಕೆ, ಬುರ್ರಕಥಾ, ತಮಟೆವಾದನ, ಗುಮ್ಮಿತ್ತಾಟ. ಅಲ್ಲದೆ, ಉಳಿದ ಕಲೆಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜಾನಪದವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಇನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಎಚ್ಚರ, ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತು:

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿ ಜಿಲ್ಲೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲದ, ಇಲ್ಲಿಯದೇ ಆದ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಭಾಷಾಸಮಸ್ಯೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಬಹುಪಾಲು ಜನರ ಮನೆಮಾತು ತೆಲುಗು. ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳು, ಗಾದೆಮಾತುಗಳು, ಲಾವಣಿಗಳು, ಒಗಟುಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತೆಲುಗು ನುಡಿಗಳು, ವಾಗ್ಮಾಡಿಗಳು, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ನುಸುಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ವಾಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯ. ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕೂಡಾ ಕಡೆಗಣಿಸುವಂಥವಲ್ಲ. ಲಾವಣಿ, ಗೀತ, ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಾಗ, ಅವುಗಳ ಪೂರ್ವಾಪರ ವಿಚಾರಿಸಿ ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಇವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವವು ಅಥವಾ ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದ ಇವು ಆಮದಾಗಿ ಬಂದುವು ಎಂಬುದು ಅಥವಾ ಲಾವಣಿ, ಗೀತೆಯೆಂದರೂ ದೂರದ ಸಂಬಂಧ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡವಳಿಕೆ, ಕಟ್ಟುಪಾಡು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಜನಾಂಗೀಯ ಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಆ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಜನಪದ ಬಯ್ಯಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ಎದುರಾಗಬಹುದಾದ ಸಂಕೋಚ, ಶೀಲ, ಅಶ್ಲೀಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಪದ ಸಂಗ್ರಹ ನಡೆಸುವಾಗಲೇ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಕಡೆಗೂ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಇರಬೇಕು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಕಾರನಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಇರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ. ಕಾರಣ ಜಾನಪದವೆಂಬುದು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ, ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಇತಿಹಾಸ, ಕಲೆ, ಸಂಗೀತಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಂತೂ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರದ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಾಗಲೇ ನಿಚ್ಚಳದೃಷ್ಟಿ ಮೂಡಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮಟ್ಟ ಮುಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮಟ್ಟ ಮುಟ್ಟುವುದೆಂದರೆ, ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ Methodology ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡೇ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ನಡೆಸುವುದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಠ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ (in the form of text) ದೊರೆತು, ಅದರ ವಸ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ (Content analysis) ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ, ವಸ್ತುವಿನ ಸಂದರ್ಭದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ (context analysis) ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂದರ್ಭ ಕೂಡಾ ವಸ್ತುವಿನಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವಾಗ ಪ್ರದರ್ಶನ (ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಂಪರೆಯ ದೃಶ್ಯರೂಪದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ) ಮತ್ತು ಸಂವಹನದ ಕಡೆಗೆ (ಭಾಷಿಕ ರೂಪ ಪಡೆಯುವ ರೀತಿ) ಗಮನವಿರುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಎಂದ ಕೂಡಲೇ ಗೀತಗಳ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಮೊದಲು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ಕಥೆಗಳು, ಗಾದೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು - ಇವುಗಳ ಸಂಗ್ರಹದತ್ತಲೂ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ತುಮಕೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೊಳಗಾಗಬಹುದು.

ಉಉಉ ಳಳಳ

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಎಲುಬುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು

ಹ.ವೆಂ.ವೇಣುಗೋಪಾಲ

ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಬದುಕು ಒಬ್ಬನ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದು ಇಡೀ ಜನಾಂಗದ 'ಬಾಯಿ' ಆಗುವ ಜಾನಪದವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಎಲುಬುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವುದು ಎಂಬಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿಡುವುದು' ಮತ್ತು 'ದಾಖಲಿಸುವುದು' ಎಂಬ ಎರಡೂ ಅರ್ಥ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಬದುಕಿನ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು 'ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸುವುದು' ಎನ್ನುವುದು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ, ಅಧ್ಯಯನ ವಿಶೇಷದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಂಥವುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಆಯುಧ ಮಾದರಿಗಳು, ದಿನಬಳಕೆಯ ವಸ್ತು ಮಾದರಿಗಳು, ಕಟ್ಟಡ ಅವಶೇಷಗಳು, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಇವುಗಳು ಗತಕಾಲದ ಗತಬದುಕಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪುರಾವೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. 'ದಾಖಲಿಸುವುದು' ಎನ್ನುವುದು ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಗತಾನುಗತಿಕ ಕಾಲದಿಂದ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲೇ ಹರಿದುಬಂದ ಹಾಡುಗಳು, ಕಥೆಗಳು, ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶಕ ಕಲೆಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಬರವಣಿಗೆ ಅಥವಾ ಮತ್ತಿತರ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಉಳಿಸುವುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಶೇಷಗುಣ ಎಂದರೆ, ಕಾಲದ ವ್ಯಾಪಕತೆ ಮತ್ತು ಆ ಕಾರಣ ಅದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ. ಈ ಗುಣವೇ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಡುತ್ತದೆ. ಜೀವ ಪರವಾದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ಎಳೆದುತಂದರೆ, ಅದು ತನ್ನ ಕಾಲದ ವ್ಯಾಪಕತೆಯನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದಾಖಲೆಯ, ಬರವಣಿಗೆಯ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ಮಾರ್ಗದ್ದಾರಿ ಅದು ಜಾನಪದ ಪರಂಪರೆಗೆ ಕಾಲದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ, ಗತ ಬದುಕನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವುಗಳು ಆರಾಧನೆಯ ವಸ್ತುಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಮಾದರಿಗಳಂತಾಗುತ್ತವೆ. 'ಕಟ್ಟು ಗಾಜು' ಹಾಕಿಸಿದ್ದು ನೋಡುವ ಪಟ್ಟಣಗ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಯ ಇಂತಹ ಖಿಯಾಲಿ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕ್ರೂರತೆಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ. ಆಗ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಜೀವನದ, ಒಂದು ಭಾಷಾಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ನಿಂತು ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾಜದೊಡನೆ ಇದ್ದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಬಂಧ ಕಳಚಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಸೃಜನಶೀಲ ಕವಿಯು ಒಂದು ವರ್ಗದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಪಂಥದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಾಗುವಂತಹ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯ ದುರಂತತೆಯನ್ನು ಜಾನಪದವೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಜಾನಪದವೂ ಜೀವ ವಿರೋಧಿಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಈ ನಾಗರಿಕತೆ ಎನ್ನುವುದು ಗಾಳಿ ಇದ್ದಂತೆ. ಇದು ಎಲ್ಲ ಮಾತಿನೋಳಿಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಮಣಿಸಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರ ಮಾರ್ಗಗಳು ಸಂದರ್ಭ ವ್ಯವಹಾರ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿಯತಿ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಿತಿಯಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಉಪಭೋಗ ಆಧಾರಿತ (utilitarian oriented) ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೈವಿಕ ಅವಧಿಯೇ ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ಮಾಣದಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕೂಸಾದ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುವ ಪರಿಪಾಠ

'ಅಧ್ಯಯನ' ಕ್ಕಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, 'ನಶಿಸಿ ಹೋಗಿಗೊಡದಿರುವ ಆಸ್ಥೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ, ದಾಖಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಾಲದೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಸಾಯಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ರೀತಿ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪಂಜರದೊಳಗೆ ಜಾನಪದ ಉಸಿರುಗಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಮೊದಲಿಗನೇ ವೇದವ್ಯಾಸ. ಕಾಡಿನ ಗಿಡಗಳಂತಿದ್ದ ವೇದಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ ಸಾವಿರಾರು ಜನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಏಕತ್ರ ಸೇರಿಸಿ 'ಜಯ' ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥಬರೆದು ಅವುಗಳ ಕಾಲಹತಕನಾದ. ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವೈಶಂಪಾಯನ, ಸೂತಪುರಾಣಿಕ ಮುಂತಾದವರು ಮಹಾಭಾರತವೆಂಬ ಭಾಂಡದೊಳಗೆ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಬದುಕನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದರು. ಈ ದುರಂತ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳದ್ದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ ಅಪ್ಪಟ ಜಾನಪದ ಎಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ನಂಬಿರುವ, ಅದ್ಭುತ ದಾಖಲೆ ಎಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವ 'ಸತಿಶೀಲಾವತಿ' ಅಥವಾ 'ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ' ಕಥೆಗಳ ದುರಂತವೂ ಇದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಕಥೆಗಳು ಸಂಕಲಿತವಾಗುವವರೆಗೆ ಕಂಡಿದ್ದ ವೈವಿಧ್ಯ ಬದುಕು, ಅನುಭವ, ಭಾಷೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿತವಾದಾರ್ಕ್ಷಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಒಂದೇ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂತಹ ದುರಂತವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಎರಡುಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ದಾಟಿವೆ. ಈ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯಿಸಿದ ಭಾಸ, ಕಾಳಿದಾಸಾದಿಗಳು ಪಂಥ ನಿರ್ಮಾತ್ಮಗಳಾದರು. ಇವರುಗಳು ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಕ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸ್ಥಾಪಕರಾದರು, ಸೃಜನೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಇಂತಹ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವು. ಇವುಗಳು ಬರವಣಿಗೆಯ ದಾರಿಯಾದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದಿನದು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ದಾರಿ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಯುಗ ನಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿರುವುದೇ ಅಲ್ಲದೇ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಆಲೋಚನೆಗಳೂ ಕೂಡಾ ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಜೀವನದ ಹಂದರದಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಪುರಾವೆ ಆಗಿದೆ. ಹತ್ತಾರು ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅದು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನಮಗೆ ಅದೇ ಹಂದರದೊಳಗಿನ ನೂರಾರು ವಿವಿಧ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಶಕ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಜಾನಪದವನ್ನು ದಾಖಲೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿನ ಅಪಾಯದ ಮುನ್ನೂಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಎಂಬ ಬದುಕಿನ ಜೀವಂತಿಕೆಯ, ಹರಿಯುವ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ನಿಲುಗಡೆ ಬಂದೊದಗುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುವುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂಥ, ಅದರ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹರಿಯುಗೊಡಲು ಅನ್ಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ. ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಒತ್ತಡದ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಬಲ್ಲ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಎಂಬ ಪ್ರತಿ ತಂತ್ರ-ಜ್ಞಾನ ರೂಢಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಹೋರಾಟದ ಅಗತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಾಗರಿಕ ಬದುಕಿನ ಥಳುಕಿಗೆ ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲಾವಿದರುಗಳನ್ನು ಅವರ ಮಕ್ಕಳುಗಳನ್ನು ಕಲೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯದಂತೆ ಮನ ಒಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅನ್ಯ ಆಸಕ್ತರುಗಳು ಕಲೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜಾನಪದ ಪ್ರದರ್ಶಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅದರ ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆ ಉಳಿಕೆಗೆ ಇಡೀ ಸಮೂಹವನ್ನೇ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೂ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತರಾಗಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗುವ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೋಗುವ ಜಾನಪದ ವ್ಯಾಕರಣೀಕರಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಜಾನಪದವನ್ನು ಮೌಖಿಕವಾಗಿಯೇ ಇಮ್ಮಡಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾ, ಬದುಕಿನ ಹೊರಳುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಅದು ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅನಂತವಾಗಿ ಜೀವಪರವಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಈ ಹಿಂದೆ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಬಳಿ ಇರುವ ಹೊಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ 'ತೊಗಲು ಬೊಂಬೆ' ಯಾಟದ ಕಮ್ಮಟದಂಥ ವಿವಿಧ ಕಮ್ಮಟಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಜಾನಪದ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಖಿಯಾಲಿ ಅಥವಾ ಫ್ಯಾನ್ಸಿ (Fancy) ಸೋಕದಂತೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ, ಬಂಗಾಳದ 'ಬಾಲುಲ್' ಗೀತೆಗಳಂತೆ ಜಾನಪದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಳುವಳಿಯ ಸಾಧನಗಳಾಗಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಮತ್ತು ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತವಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಸರಣ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಮೀರುವ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಜಾನಪದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಉಉ ಳಳಳ

ಅಪರೂಪದ ಕಲೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ

- ೩೩.ಎಸ್. ದಕ್ಷಿಣಾ ಮೂರ್ತಿ

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ನಾನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕನಾಗಿ ಬಂದು ಸುಮಾರು ಎರಡು ವರ್ಷವಾಯಿತು. ನಾನು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೀತಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಆಡುಮಾತಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್. ಕಡೆಗೆ ಹೋದರೆ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಅಬ್ಬರವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವವರು ಇರುವ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವರ ಬದುಕೂ ಸಹ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದುದು; ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದುದು. ಇಂಥ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಒಂದು ಪೇದಿಕೆಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವಂಥ ಯೋಜನೆಗಳೂ ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜನಪದ ಕಲಾಮೇಳಗಳೂ ಜರುಗಿವೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕಲಾಮೇಳವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಜಾನಪದ ಪ್ರವಾಸಿ ಉತ್ಸವ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಮೂಡಿಬಂತು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತ, ಗಮನಿಸುತ್ತ ಬಂದ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣದ ಅಪರೂಪದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದಂಥ ಕಲೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ, ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕಲಾವಿದರೂ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವುಗಳ ಲಾಭ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಅರಿವು ಮಾತ್ರ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖಾ ವತಿಯಿಂದ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜರುಗಿದ್ದರೂ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಇಂಥ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಸಮರ್ಥರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಆಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಕಲಾವಿದರು ಮತ್ತು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ನೇಹ ಸಂಪರ್ಕವುಂಟಾಗಲು ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಕಲಾವಿದರು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಾಡುವುದರಿಂದ, ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದರಿಂದ, ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಪರ್ಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನೀಡುವ ಕೇವಲ ಐದಾರು ತಂಡಗಳು ಮಾತ್ರ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿವೆ (ಕೋಲಾಟ, ಹರಿಕಥೆ, ಭಜನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು). ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಕಲೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಕಲಾವಿದರು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಸಮಾಲಾಗಿರುವುದು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಲಾವಿದರು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಮೀರಬೇಕು. ಮೀರಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಗೌರವ ದೊರಕುತ್ತದೆ.

ಕಲಾವಿದರ ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕಾಲಿಡುವ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಗೆ ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯವಿರಬೇಕು. ಭಾಷೆಯ ಇಂಥ ತೊಡಕುಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಜಾನಪದವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು, ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾನಪದ ಸಂಪತ್ತು ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆಗ ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತೆ ಇಲ್ಲೂ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಪಾದನೆಯ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಉಉ ಳಳಳಳ

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾನಪದ : ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು

- ಪ್ರೊ. ಶಿವರಾಮಯ್ಯ

(ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ)

ಯಾವುದೇ ನಾಡಿನ ಒಂದು ಜನಾಂಗೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತನ್ನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಅವರ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ. ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಶಿಷ್ಟಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದಂತೆ ಆ ಜನರ ಬದುಕಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಲೆಗಳು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಉಸಿರಾಡುತ್ತವೆ. ನಾಗರಿಕತೆಯು ಬೆಳೆದಂತೆ ಈ ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಜನರ ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಕೋಚ ಮುಜುಗರಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಗುಡಿ ಗುಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಕೋಚ ಹಾಗೂ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಯಕಲೆಗಳ ಲಕ್ಷಣವೂ ಹೌದು. ಶಿಷ್ಟ ಕಲೆಗಳ ಹಾಗೆ ಇವು ಧಂಗುರ ಹೊಡೆದು ಹುಯ್ಯಲೆಬ್ಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಂಕೋಚದ ಪೊರೆಯನ್ನು ಕಳಚಿ ಇಂಬುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಳಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಜನಾಂಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿಜ್ಜಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ದರ್ಶಿಸಬಹುದು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗಡಿನಾಡಾದ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಪದಕಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಗೆಯದಾಗಿದೆ. ಉರಿಗಾಂ ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕಣಜ ಬತ್ತಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಭಾಷಾಸಂಗಮದಿಂದ ಕೆನೆಗೊಂಡು ಅರಳಿದ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾವು ವಿಫಲರಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಲವು ಕಲೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಜನಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರವಂತ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಇವುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಕೆಲಸ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಪದಕಲೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ನೋಡಿರಬೇಕು.

ಅಂಧಪ್ರದೇಶ ತಮಿಳುನಾಡುಗಳ ಗಡಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್.ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತಮಿಳುಭಾಷಾಜನ ಇರುವ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭಾಷಾಸಂಗಮವಾಗಿ ಜನಪದಕಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಉರ್ದು ಭಾಷಾಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುಗಳೂ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾನಪದ ಬದುಕು ಪರಸ್ಪರ ಬೆರೆತು ಕಸಿಗೊಂಡ ಕಾರಣ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದು ತಲೆ ಎತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಾದ ಬಯಲಾಟದ ಕರಾಜನಕತೆ (ಕರಿಭಂಟಿ), ತೊಂಡೂರಿ ನೃತ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿವೆ;

ತೆಲುಗಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೇಳಿಕೆಯ ಬಾಲನಾಗಮ್ಮ ವಲಿಕಂತಾಭರಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿವೆ; ತಮಿಳಿನ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಾದ ತೆರುಕ್ಕೂತ್ತು, ಕಾವಡಿನೈತ್ಯ, ಷಣ್ಮುಖವಿಜಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಸಮರಕಲೆಗಳಾದ ವೀರಗಾಸೆ, ಸಿಡೀರಣ್ಣ ನೈತ್ಯ, ಪಾಳೆಗಾರನೈತ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳು; ಸಮೃದ್ಧಿ ಸಂಕೇತಗಳಾದ ಕರಗ, ಸುಗ್ಗಿಹುಣಿತ, ತಮಟೆ, ಅರೇವಾದ್ಯಗಳು; ಗಾರುಡಿಗೊಂಬೆ, ಮರಗಾಲುಹುಣಿತ, ಲಂಬಾಣಿಹುಣಿತ ಕವಳಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು; ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳಾದ ಕೋಲಾರಮ್ಮ, ಮುತ್ತಾಲಮ್ಮ ಪಟಾಲದಮ್ಮ ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಿವೆ. ಕಾಡುನಾಡಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ನವಿಲುಕನ್ನರಿ (ಜೋಂಕಣಿ) ಕಾವಡಿನೈತ್ಯ, ಪಿಳ್ಳೆಂಗೋವಿನೈತ್ಯ, ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ, ಕರಡಿ ವೇಷ ಹುಣಿತಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಇದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುವ ಡೊಳ್ಳುಹುಣಿತ, ಗೊರವರ ಹುಣಿತ, ತಮಟೆ ಮೇಳೆ, ಅರೇವಾದ್ಯ ಮುಂತಾದವು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತ ಇವೆ.

ಗೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಬುರ್ರಕಥಾ, ಗಂಗಾಭಾರತ, ಸೋಬಾನೆ ಮುಂತಾದ ಕಲೆಗಳಿವೆ. ರಂಗರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾಣವೇಷ ಧರಿಸಿದ ತಿರುಗಾಟಗಳು, ತೊಗಲುಬೊಂಬೆ, ಕೈಗೊಂಬೆಹುಣಿತಗಳು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿವೆ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದಕಲೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವಗೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ತೆಲುಗಿನ “ಬುರ್ರಕಥಾ” ಹಾಗೂ ತಮಿಳಿನ “ಕಾವಡಿ ನೈತ್ಯ”ಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕರಪಾಲಮೇಳಕ್ಕೂ ಅಂದ್ರದ ಬುರ್ರಕಥೆಗೂ ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯ ಹಾಗೂ ಹೋಲಿಕೆಗಳಿವೆಯೆಂದು ರಂಗಾರ್ಡ್ಡಿ ಕೋಡಿರಾಂಪುರ ಅವರು ವಿಶದಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಬುರ್ರಕಥಾ, ಬಂಡಾಯ ಜಾನಪದ) ಬುರ್ರ ಎಂದರೆ ಬುರುಡೆ, ದುಂಡಾಗಿ, ಚೊಳ್ಳಾಗಿರುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬುರುಡೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬುರ್ರ ಎಂದರೆ ತಲೆ ಬುರುಡೆ ಎಂತಲೂ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಬುರ್ರಕಥೆಯನ್ನು ತಂಬೂರಿ ಕಥೆಯೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೆ ತಮಿಳು ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದ “ಕಾವಡಿ ನೈತ್ಯ” ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವಡಿ (ತೊಟ್ಟಿಲು, ಅಡ್ಡಿ) ನೈತ್ಯ ಎಂದಿರಬಹುದು. ಸ್ಕಂದಸ್ತೂಮಿ (ಷಣ್ಮುಖ) ಆರಾಧನೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ತಮಿಳರು ಈ ಕಾವಡಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಫಲವಂತಿಕೆಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತವೇ ಕಾವಡಿ ನೈತ್ಯ. ಹೀಗೆಯೇ ಮೊಹರಂ ಹುಣಿತವು ಉರ್ದು ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲುಂಟು. ಆದರೆ ಕೂಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ರೂಪಗಳಾದ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ಸಂಶೋಧಿಸಲು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಂದರೆ, ಅಪರಿಚಿತರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಲಜ್ಜಾಭಯಗಳಿಂದ ಹಿಂಜರಿಯುವುದು; ನೇರ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಸಂಕೋಚಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು; ತಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹಿಷ್ಣು ವಿಶೇಷ ತೋರುವುದು; ಕುಲದೇವತೆಗಳನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸುವುದು; ಹಾಡು, ಹಬ್ಬ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವೈಭವೀಕರಣ; ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿವೆ. ವೃದ್ಧರು ಹೆಚ್ಚು ಅಥಂಟಿಕ್ ಆಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅರಿವಾಗರಿಕರು ಮಾನತಾಳುವರು, ಕಾಣಿಕೆ, ಸಂಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಆಸೆ ಬೀಳುವುದು ಪ್ರದರ್ಶನಕಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಸಂಭಾವನೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡಬೇಕು- ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಭಾವಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತೊಂದು ಐತಿಹ್ಯವನ್ನೋ ಪುರಾಣವನ್ನೋ ಹೇಳಲು ಹೋದರೆ ಮಾದಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅದಕ್ಕೆ ಏನೂ

ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಎರಡನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದುಂಟು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಾಲೂರಿನ ಮಾರಿಕಾಂಬ ದೇವತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಈ ಲೇಖಕನೇ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಇದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಸರಿ.

ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಮೇಲು ಜಾತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಕಲಾವಿದರು ಕೀಳರಿಮೆಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವಿಕೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಕೀಳುಜಾತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಮೇಲುಜಾತಿಯ ಕಲಾವಿದರ ಬಳಿ ಹೋದಾಗ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸದೆ ಮೇಲರಿಮೆ ಪಡುವುದು; ಇದೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಕೆಳವರ್ಗದ ಹಾಗೂ ಮೇಲಿನವರ್ಗದ ಕಲಾವಿದ ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು. ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಾದರೋ ಉಚ್ಚ ವರ್ಗ/ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳವರ್ಗ/ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಇರುವುದುಂಟು. ಈ ಕಲೆಗಳು. ಜೀವಂತ ಇರುವುದು ಈ ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಕೆಳವರ್ಗದವರ ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಿತನಾಗುತ್ತಾನೋ, ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ನಾಗರಿಕನಾಗುತ್ತಾನೋ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತನಾಗುತ್ತಾನೋ ಅಷ್ಟಷ್ಟೇ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಪದ ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗುತ್ತಾನೆ, ದೂರವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದುವರಿದ ಜಾತಿವರ್ಗಗಳ ಹಣ, ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿ/ವರ್ಗಗಳು ಜನಪದ ಕಲಾ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ತಮ್ಮತನವನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಕೆಳಜಾತಿಗಳವರ ಪೂಜೆ ಆರಾಧನಾ ಬಲಿಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿರುತ್ತವೆ. ಈಗೀಗ ಈ ಕಲೆಗಳೇ ಅವರ ಜೀವನಾಧಾರ ವೃತ್ತಿಗಳು ಎಂದರೂ ಸರಿಹೋಗುತ್ತ, ಅಲ್ಲದೆ ಬಡವರ ಒಡಲಿನ ನೋವು, ನಲಿವು, ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು ಅವರ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ ಎನ್ನಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಂತವರ್ಗಕ್ಕೆ ರೇಡಿಯೋ, ಟಿ.ವಿ, ಸಿನಿಮಾಗಳು ಇದ್ದರೆ ಬಡವರ ಮನರಂಜನೆಗೆ ಇವೇ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತವರ್ಗಕ್ಕೆ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಅಗತ್ಯವೇ ಬೀಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಆಳುವ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಾಡಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಉತ್ಸಾಹಾದಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದೂ ಅಂಥ ಕಲಾವಿದರ ಕೈಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಹಾಕುವುದು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಬಡವರ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಆಳುವ ಮಂದಿ ಅವರ ಒಟಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಕಣ್ಣೆಬ್ಬಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕ ಉತ್ತೇಜನವಿಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಮಕಲೆಗಳು ಬಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳೆದಂತೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಜನಪದಕಲೆಗಳು ಅಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಸಕ್ತಿಗಳೇ ಕುಸಿದುಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ದೇವರು-ಧರ್ಮ-ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಸಡಿಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ದೈವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿರುವ ಅನೇಕಾನೇಕ ಜನಪದಕಲೆಗಳು ನಶಿಸಿಹೋಗುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಎಂದಾದರೂ ಬಡವರು ಕೂಡ ಮುಂದುವರಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಇಲ್ಲಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಾಲ್ಪನೆಯುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಬೇರೊಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ. ಉದಾಹರಣೆ ತೆಲುಗಿನ 'ಬುರ್ರಕಥಾ' ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬರಬಹುದು. ಇಂಥ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಈಗಾಗಲೇ ಗುರ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಲಾವಿದರನೇಕರು ತಾವೇ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಮೂಗು ತಾರಿಸುತ್ತ ಉಳಿದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಕಲಾವಿದರನ್ನು

ಗುರ್ತಿಸುವಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಜ್ಞರಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಉಂಟು. ಇದು ಕೂಡ ದೇಶದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕಂಡುಬರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಜಗತ್ತಿನ ಮೂಡಲ ವೈಭವವನ್ನು ಮರೆಸುವ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹೊರಟವರಿಗೆ ಭಾಷಾಸಮಸ್ಯೆ ಬೇರೆ ಕಾಡುವುದುಂಟು. ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಹೊರಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು ಹಾಗೂ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಇರಬೇಕು. ಜನರ ಎಲ್ಲ ಆಡುನುಡಿಯ ನಿಕಟ ಪರಿಚಯವಿರಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕಾಂಧ. ತಮಿಳುನಾಡುಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿರಬೇಕು. ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರನೇಕರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬಂದರೆ ತೆಲುಗು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ತೆಲುಗು ಬಂದರೆ ತಮಿಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ತಮಿಳು ಬಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಭಾಷಾ ದ್ವಿಪಗಳು ಕೋಲಾರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಕಾರನಿಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನವರಾದ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದವರು. ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಆಶಯಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆಯಾದರೂ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರು ಕೈಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಡಿ.ವಿ.ಜಿಯವರಂತೂ ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತಿಗಳಾದ್ದು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯತ್ತ ಕಣ್ಣುಹಾಕಿದವರಲ್ಲ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಅನಂತರದ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸೆ ವಹಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಚಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಕೆ.ರಾಮಯ್ಯ (ಸಿಂಧ್ ಮಾದಿಗರು) ಹಾಗೂ ಜಿ.ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಕೋಲಾರ (ಮಾಸ್ತೀಕರು) ಇವರು ಜನಾಂಗೀಯ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಸಿಂಧ್ ಮಾದಿಗರ ಮೂಲ ಚೂಲಗಳನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹೊರಟ ಕೆ.ರಾಮಯ್ಯನವರು ಕರ್ನಾಟಕಾಂಧ ತಮಿಳುನಾಡುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿದರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೆ ಮಾಸ್ತೀಕರ ಬಗ್ಗೆ ತಲಪ್ಪರ್ತಿಯಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವರು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಕೋಲಾರ. ಆದರೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ ರಂಗಾರಡ್ಡಿ ಕೋಡಿರಾಂಪುರ ಹಾಗೂ ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬವರು ಕೋಲಾರ ಪ್ರದೇಶದ ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಾಗ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ರಂಗಾರಡ್ಡಿಯವರ 'ಬುರ್ರಕಥಾ' 'ನಟ್ಟುವರು' ಇತ್ಯಾದಿ, ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರ 'ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು' 'ಕೋಲಾರಮೈ' ಇತ್ಯಾದಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಇನ್ನು ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಜಾನಪದ ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಗಣಿ ಇದ್ದಂತೆ ಇರುವುದು ನಿಜವಾದರೂ ಆ ಎಲ್ಲ ಕಲೆಗಳು ಇನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಕೆಲಸ ಏನೇನೂ ಸಾಲದು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಜಾನಪದಕಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ತಮಿಳು ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಉರ್ದು ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಜನ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸವಾಲು ಎಂಬಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂಥವರಿಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿರುವ ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕನ್ನೆಲೆ ಕಾದು ಕುಳಿತಿದೆ.